

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

AABEL, LEIGH OG PAVELS

SLÆGTSHISTORISKE OPTEGNELSER

VED

HARTVIG MUNTHE

TRYKT SOM FAMILIE-MANUSKRIFT

CHRISTIANIA
JACOB DYBWAD

AKTIE-BOGTRYKKERIET
(DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI)
1903

BØRNEBØRN AF

PROVST PEDER PAVELS AABEL

OG HUSTRU MARGRETE LEIGH

— MINE SØDSKENDE OG MANGE COUSINER OG FÆTTERE, —
SOM VED DISSE VORE BEDSTEFORÆLDRE NEDSTAMMER FRA ALLE
DE TRE FAMILIER, AABEL, LEIGH OG PAVELS,

TILEGNER JEG DENNE SLÆGTEBOG.

Altid har jeg synes, at vi vidste forlidet om vore Forfædre, som vi skylder saa meget. Derfor samlede og udgav jeg for et Snes Aar siden Efterretninger om min Fædreneslægt Munthe (som dengang kunde feire sit 300 Aars Jubilæum i Norden), og af samme Grund har jeg senere stadig havt for Øie engang at kunne tilveiebringe nogenlunde fyldestgørende Oplysninger om min Faders (og Morfaders) Mødreneslægt Pavels, samt min Moders Fædre- og Mødreneslægter Aabel og Leigh.

Men jeg var i aarevis borte fra Hovedstaden (hvor de nødvendige Archivundersøgelser maa ske), og i lang Tid var jeg helt optaget af mine Tjenesteplichter, saa jeg først nu har kunnet tilendebringe dette Arbeide, der har lagt Beslag paa mine Fristunder i flere Aar,

Idet jeg herved fremlægger sammes Resultater for mine nærmeste Frænder og øvrige Efterkommere af Aabel, Leigh og Pavels, anser jeg mit slægtshistoriske Forfatterskab afsluttet. Det har i Sandhed i Aarenes Løb kostet mig megen Tid og Møie, men det har ogsaa beredet mig særdeles megen Glæde og Tilfredsstillelse.

Til min Fætter, Boghandler Bertram Dybwad, der af Interesse for Sagen har paataget sig Bryderiet og den økonomiske Resico ved denne Slægtbogs Trykning og Distributiou, aflægger jeg herved paa Frænders og egne Vegne en hjertelig Tak.

Christiania i November 1903.

Udgiveren.

PROVST PEDER PAVELS ABEL
(1795—1869).
Sognepræst i Land.
(Efter Fotograf fra Aaret 1854.)

**PROVSTINDE MARGRETE AABEL,
FØDT LEIGH
(1800—1863).
(Efter Daguerreotypi fra Aaret 1850.)**

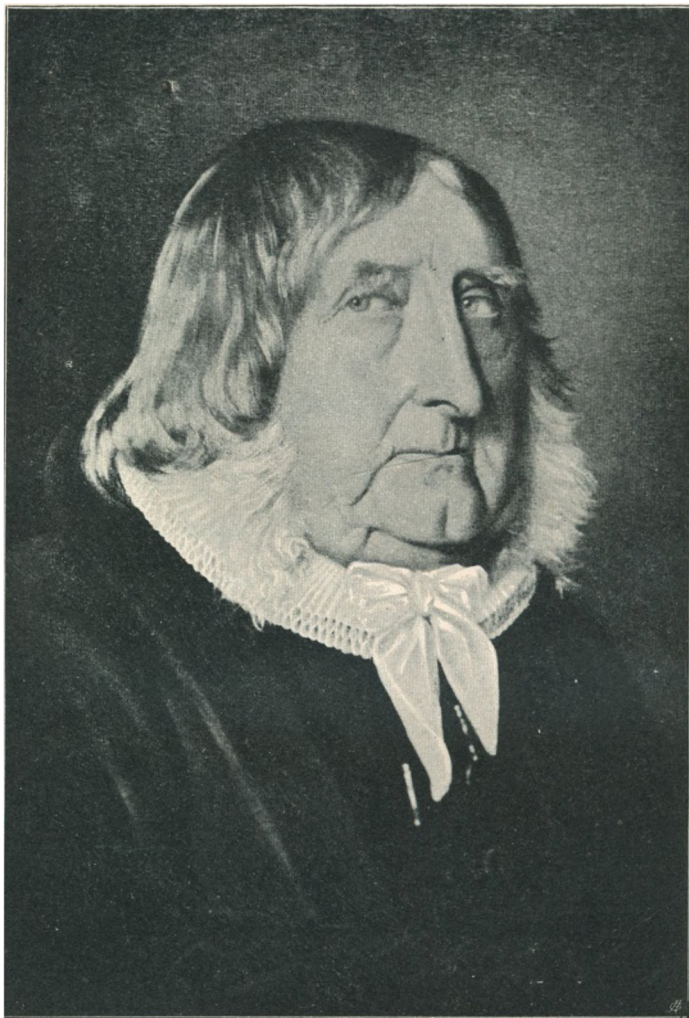
INDHOLD

Familien Aabel i ældre Tid og dens Forfædre.

Familien Leigh i Norge.

Familien Pavels i Norge.

Navneregister.

OLE JENSSON AABEL (1757 1852).
Sognepræst i Aurland.
(Efter Maleri af K. Baade fra Aaret 1832, se Side 48.)

FAMILIEN AABEL

I ÆLDRE TID

OG DENS FORFÆDRE.

Familien Aabel

er allerede for henved 40 Aar siden genealogisk behandlet af Bureauehuf Wilh. Lassen i hans «Norske Stamtavler». Den sammesteds leverede Aabel-Stamtavle er imidlertid — som ogsaa af Lassen anført — væsentlig udarbeidet paa Grundlag af Familieoptegnelser fra nyere Tid, navnlig af den i 1843 afdøde Kjøbmand Johan Aabel og dennes Brodersøn, min Morfader Provst P. Aabel i Land, samt Enkefru Gjessing f. Aabel. Stamtavlen gaar heller ikke længere tilbage end til Begyndelsen af 1700-Tallet, paa samme Tid som forskjellige Omstændigheder medførte, at den ogsaa i andre Henseender maatte blive mindre fuldstændig.¹

Ved indgaaende Undersøgelser, navnlig af gamle Skattemandtal og Skifteprotokoller i Rigsarchivet, er det nu lykkedes at

¹ Den af norsk Genealogi og Personalhistorie saa høit fortjente Forfatter, Bureauehuf W. Lassen, gjør selv opmærksom herpaa, idet han oplyser, at de Ministerialbøger, som for Aabel-Slægtens Historie paa 1700-Tallet vilde have været den væsentligste Kilde, er tilintetgjort ved en Ildebrand i Aaret 1818. (Se «Norske Stamtavler», Side 1). — Man var ogsaa for 40 Aar siden mere end nu henvist til Ministerial- eller Kirkebøger som det hovedsagelige Grundlag for Udarbeidelsen af Stamtavler. — Efterat Rigsarchivet siden den Tid er blevet væsentlig forøget ved Indsendelse fra Embedsarchiverne, og efterat det rige Materiale — fornemmelig dets enestaaende Samling af Retsprotokoller (Thingbøger, Skifteprotokoller etc.) er ordnet og katalogiseret, vil man ved slægtshistoriske Undersøgelser være mindre afhængig af Kirkebøgerne, der ogsaa i Regelen begynder forholdsvis sent, har mange og store Lacuner, og som i ældre Tid ofte er overmaade uordentligt og daarligt ført. —

føre Stamtavlen flere Slægtled eller 100 à 150 Aar længere tilbage i Tiden og derhos ogsaa at udfylde mange Huller og rette væsentlige Feil i Aabel-Stamtavlen fra 1860-Aarene.

Familien Aabel har sit Navn af Gaarden Aabel i Birkenæs, Annex til Tved i Topdal; men — som allerede i «Norske Stamtavler» oplyst — kom dens Forfædre til Aabel fra Gaarden Foss i nævnte Tved Præstegjæld i Christiansands Stift. — «Familien Aabel», — en Betegnelse, der har faaet Hævd, og som jeg derfor har bibeholdt, — er ellers mindre rigtig, forsaavidt som der under hele 1700-Tallet paa Aabel Gaard var to forskjellige omend nær beslægtede Familier, som fik Navn efter Gaarden. — Disse Familier havde fælles Udspring og var Grene af en gammel Slægt af Storbønder, hvis ældste Mand i Tved: Jens Bentsøn, født paa den nordiske Syvaarskrigs Tid, allerede for over 300 Aar siden boede paa Gaarden Østre Foss, hvor en Gren af hans Efterslægt — Søn efter Fader i uafbrudt Rækkefølge — lige til den Dag idag har levet som Gaardbrugere.

At give Efterkommerne af denne gamle og anseelige Bondeslægt Oplysning om deres Forfædre i Topdal i ældre Tid og at gjøre Rede navnlig for de to Grene af Slægten, som saa længe boede paa Aabel og fik Navn efter denne Gaard, er Hovedhensigten med efterfølgende Optegnelser, der nærmest omfatter de 200 Aar fra Begyndelsen af 1600-Tallet til Begyndelsen af 1800-Tallet.¹

¹ Af de to Aabel-Familier, — som her i disse Optegnelser er kaldt: «Familien Aabel ældre og yngre Linie», — omtales den ene kun kort og hoist ufuldstændig i «Norske Stamtavler», ligesom den indbyrdes Slægtskabsforbindelse mellem begge er angivet feilagtig.

Ved mine Undersøgelser angaaende den gamle Slægt paa Foss og Aabel maatte jeg selvfølgelig ogsaa blive kjendt med mange Data vedkommende forskjellige samtidige Slægter i Tved, Birkenæs og tilgrændsende Sogne, hvilke Slægter ved Giftermaal stod i Forbindelse med Foss- og Aabel-Slægten. Disse Data har jeg for bedre Oversigt samlet og ordnet i Form af Stamtavler, hvortil der i det Efterfølgende oftere vil blive henvist, idet jeg har til Hensigt at deponere disse Stamtavler i Manuskript bl. «Personalia Aabel» i Rigsarchivet.

Det har ligget udenfor min Plan for dette Arbeide og skulde have ført for vidt at følge alle Slægtens Udgreninger og udførlig behandle dens Historie efter Aar 1800, da ogsaa de Fleste af Navnet Aabel havde forandret sine gamle Livsvilkaar, forladt Bondestanden og solgt sine Gaarde for at blive Byborgere (Handelsmænd, Skippere og Skibsredere) eller for at gaa ind paa Embedsbanen, som Tilfældet var med min Moders Farfader, Ole Jenssøn Aabel, der studerede og blev Præst. — Man vil dog i efterfølgende Optegnelser ogsaa finde flere Bidrag til Familien Aabels Historie i det sidst forløbne Aarhundrede som Supplement til, hvad derom indeholdes i «Norske Stamtavler». — Hvad specielt angaar min Oldefader, den nævnte Præst Ole Aabel, hans Børn og Børnebørn, — den i senere Tid talrigste og mest kjendte Familie Aabel, — da har jeg om denne Gren af Slægten givet Oplysning, dels i disse Optegnelser (Afsnit X), dels i det Manuskript, jeg for et Par Aar siden (til Underretning for Efterkommerne) nedlagde i Rigsarchivet, og som indeholder udførlige Personalialia vedk. min Morfader Provst P. Aabel, hans Hustru f. Leigh og deres ni Børn, samt en fuldstændig Fortegnelse over deres talrige Efterslægt (paa Mands- og Kvindesiden) ved Overgangen til det nye Aarhundrede.

Christiania i September 1903.

Hartvig Munthe.

I.

Jens Bentssøn paa Østre Foss

(f. ca. 1565, † ca. 1645).

«Jens Foss» nævnes 1603 som «Lagrettesmand i Tved», og han staar 1610 (i det ældste bevarede Skattemandtal for Mandals Len, hvori Skatteyderne nævnes ved Navn) som «Leilending» i samme Sogn. I denne Klasse af Skatteydere findes han endnu 1624, men fra Aaret 1625 (da hans nedenfor nævnte Svigerfader vistnok var død) opføres han som «Odelsbonde» i Tved Sogn og staar senere som saadan i alle Skattemandtal indtil 1644. Sidste Gang er han anført i et Mandtal for Rostjeneste-Skat 1644—45 og i en Jordebog eller «Odelsangivelse» for 1645 (der rimeligvis er opgjort Aaret forud). Men paa Kopskats-Mandtallet for 1645 («Skatten at erlægge til St. Olsdag») findes ikke Jens, hvorimod Gunvor (hans Enke) og Ansten (maaske hans Svigersøn) nævnes som (de eneste) Opsiddere paa Østre Foss. Heraf kan sluttes, at Jens døde først i Aaret 1645 (eller sidst i 1644), og han maa da have været en ca. 80-aarig Mand, idet hans Søn Knud med Sikkerhed vides at være født allerede i Aaret 1590. (Se nedenfor).

«Jens Bentssøn» var eneste Bruger af hele Gaarden Østre Foss (Skyld 4 Huder), da han i Aaret 1633 med de to Opsiddere paa Vestre Foss, Thorgier og Stig Taraldssønner (hans Hustrues Sødskendebørn), skiftede og delte nogle Ud-Enge

og Rydningspladse, som laa til Foss-Gaardene.¹ — Disse Gaarde, Østre og Vestre Foss, havde tidligere haft fælles Eier og tilhørte paa 1500 Tallet de rige Folk paa Hamre i Tved: Gullov Olufssøn og hans Hustru Aase Thorjusdatter, hvis to gjenlevende Børn: Oluf Gullovsøn paa Hamre og hans Søster Gunild Gullovsdatter i Aaret 1601 delte mellem sig det meget Gods (af Skyld 21 Huder), som de havde arvet efter sine sal. Forældre, samt efter to ligeledes afdøde Brødre: Knud og Gunnul Gullovssønner.² — Ved dette Jordeskitte fik Søsteren Gunild paa sin Lod bl. a. Størsteparten (3¹/₂ Hud) af Vestre Foss, som hendes ovennævnte Sønner, Thorgier og Stig Taraldssønner og deres Efter-slægt senere har haft til Eie og Brug. — Broderen Oluf Gullovsøn paa Hamre († ca. 1625), — der ligesom sin Fader var en rig Mand, og som i 1610 skatter af 18¹/₂ Hud Jordegods, — fik ved Jordeskittet i 1601 foruden Hamre bl. a. hele Østre Foss (4 Huder) og ¹/₂ Hud i Vestre Foss. Hans Søn Gullov († ca. 1657) boede ligesom sin Fader og Farfader paa Hamre, en Søn Thorjus boede paa Rosseland i Grebstad Sogn, og Datteren Gunvor blev gift med Jens Bentssøn, der saaledes kom til Østre Foss, som fra den Tid har tilhørt ham og hans Efterkommere.³

¹ Skiftebrevet (dat. 15/11 1633) eies af Bent Olsson paa Østre Foss i Tved. Afskrift i Rigsarchivet.

² Skiftebrevet (Kalvskindsbrev med vedhængende Voxsegl) er dateret 25/4 1601. Det eies af Tarald Jacobssøn paa Foss i Tved. Afskrift i Rigsarchivet.

³ Stamtavle over Hamre-Slægten i ældre Tid, udarb. af nærv. Udg., findes i Manuskript («Personalia Aabel», Rigsarch.).

Af en til Rentekammeret indsendt Jordebog for 1624 sees, at «Oluf Hamre» allerede før sin Død havde skiftet med Børnene (efter sin afdøde Hustru?), og at han i nævnte Aar kun havde tilbage Halvparten (7 à 8 Huder) af sit «Odelsgods». De to Sønner «Gullov Hamre» og «Thorjus Rosseland» havde hver faaet ca. 3 Huder og Svingersønnen «Jens Foss» 1¹/₂ Hud. — Af Gaarden Østre Foss var i 1624 en Halvpart (2 Huder) endnu i Oluf Hamres Eie; — 1¹/₂ Hud havde Jens Bentssøn faaet, og den sidste ¹/₂ Hud eiedes af Thorjus Rosseland. — Foruden sit «Odelsgods» sees de alle i 1624 at eie adskillig «Pantegods», saaledes: Oluf Hamre 5 Huder, Gullov Hamre 8 à 9 Huder, Thorjus Rosseland 6¹/₂ Hud og Jens Foss 3 Huder. — (Til rigtig Vurdering af disse Matrikuleringsværdier kan oplyses, at en Gaard paa 3 à 4

Jens Bentssøn, — der som vi ser blev indgiftet i en rig Slægt og ved dette Giftermaal fik sin Aasædesgaard, — var selv af formuende Folk. — En Jordebog fra 1624 viser, at hans dengang endnu uskiftede Fædrenegods udgjorde 12 Huder, beliggende dels i Listers, dels i Mandals og dels i Nedenæs Len. Intet af samme Gods laa i Tved, og Jens Bentssøn var vistnok heller ikke fra dette Sogn.¹

Huder i hine Landsdele paa den Tid regnedes blandt de største Brug og almindelig havde en Udsæd af 8 à 10 Tønder Korn og en Besætning af et Par Heste, 15 à 20 Stkr. Storfæ og 20 à 30 Stkr. Smaakreaturer). — 1 Hud (Gods) = 4 Gjedskind = 12 Kalvskind (eller «Engelsker»).

¹ I nævnte Jordebog (bl. Rentekammerets Jordebøger i Rigsarch.) angives det «Odelsgods», som «Jens Foss» og hans «Medeiere» endnu i 1624 havde «uskift», saaledes: 3 Huder i «Briseij i Lister Len» (Briseid i Herod Sogn), — 4 Huder i «Aadnevig i Nedenæs Len» og 3 Huder i «Gjevig samstedts» (Aanevig i Eide og Gjevning i Dybvaag Sogn), samt 1 Hud i «Liærre» og 1 Hud i «Stoffland». — Da de to sidstnævnte Gaarde (som af Jordebogen kan sees at være i Mandals Len) formentlig er Leire og Stousland i Søgne Sogn, ligger den Slutning nær, at Jens Bentssøn paa Østre Foss har været Søn af «Bent Jenszen paa Støffuiszland udi Mandals Leen», som ved Herredagen i Bergen i Juli 1604 vandt en for ham saare vigtig Sag mod Lagmanden paa Agdesiden Nils Lauritzsøn. (Se «Norske Herredags-Dombøger», VI, Side 17). — Samme Bent Jenssøns Gaard: «Støffuiszland» (Skyld 6 Huder, hvoraf de 3 hørte under Kronen, medens de øvrige 3 var Bondens) er nemlig identisk med «Støffsland» (senere Stousland) i Søgne Sogn og ikke (som i Registeret til ovennævnte Herredags-Dombøger anført) Stoveland i Holme Sogn, der kun havde en Skyld af 4½ Hud. Da det i nævnte Herredags-Dom udtrykkelig siges, at de 3 Huder i Støffuiszland var Bent Jenssøns «Odel», er han vel Søp af den «Jens», som nævnes ca. 1530 at have Gods (med sin Hustru) i «Stoffuesslandh» paa Agder. (Dipl. Norv. 7de Saml., Side 782). Det har nemlig ved Undersøgelse af Originaldiplomet i Rigsarch. vist sig, at Gaardsnavnet (i Diplomatariet gjengivet som «Stoffnesslandh») fuldt saa vel kan læses: «Stoffuesslandh», der visselig ogsaa er det rette og neppe kan være nogen anden Gaard end ovennævnte Stousland i Søgne.

Bent Jenssøn paa Stousland, — som ved Lagmandens Dom af ³¹/₁₀ 1600 var dømt at have sin Anpart i Gaarden «forbrudt under Kronen», fordi han paastodes at have «underslagit eller fordulgt noget af Ledingen», — blev paa Herredagen i Bergen ¹⁰/₇ 1604 (hvor den unge Kong Christian IV selv var tilstede i Retten) fuldstændig frifunden, idet Lagmandsdommen kasseredes, og Lagmanden dømtes til at erstatte Bent Jenssøn den «Hinder og Skade», han havde lidt ved den uretfærdige Dom. — Bent Jenssøn paa Stousland, . . .

Jens Bentssøn paa Østre Foss var alle sine Dage en velhavende Mand. I 1630-Aarene, da saavel hans eget Fædrenegoods som alt Godset efter hans Svigerfader var bleven skiftet, sees han at svare Skat af 12 Huder («Odel og Pant»). Endel af dette Gods afhændede Jens inden sin Død; han angives 1645 at eie 7½ Hud og 4 Engelsker, nemlig 3½ Hud i Østre Foss i Tved og 1 Hud 4 Eng. i Marholt i Landvig samt 3 Huder i Gjeving (og Borøen) i Dybvaag.

☆ (senest 1590) *Gunvor Olufsdatter fra Hamre* i Tved, Datter af ovennævnte Oluf Gullovssøn paa Hamre. — «Gunvor Foss» overlevede, som foran sagt, sin Mand, og hun var utvivlsomt Enke ^{30/3} 1645, da hun og Gullov Hamre og deres Broder Thorjus nævnes i en Lagmandsdom.¹ — Som ovenfor anført staaer hun i Kopskatsmandtallet for 1645, og hun nævnes ved den Leilighed med to Tjenestefolk. — I 1648 eiede hun fremdeles saagodtsom hele Østre Foss, d. v. s. de 3½ Hud, som hendes afdøde Mand havde, da han døde. Den

som rimeligvis var født ca. 1540, — var saaledes, da han fik denne Opreising, allerede en Mand paa over 60 Aar, og han døde ikke længe efter. — «Birgitte Støffsland» (vistnok hans Enke) nævnes bl. «Odelsbønder» i Søgne paa Skattemandtallene for Aarene 1610—1618 (men ikke senere). Hun er formentlig død omtrent 1620, og det «Odelsgoods», som anføres under Jens Foss og «Medeiere» i 1624 er rimeligvis det endnu uskiftede Gods efter hende og hendes tidligere afdøde Mand Bent Jenssøn. To Huder i Stousland havde ovennævnte Birgitte allerede før 1614 overdraget til «Jacob Støffsland» (Bents Søn?). Birgitte opføres nemlig i 1610 og 1611 med 6 Huder, derimod i Aarene 1614—1618 med kun 4 Huder. — Jacob Stousland nævnes i en Aarrække (1614 til ca. 1640) bl. «Leilændinger» i Søgne, og fra 1618 synes han at have været eneste Opsidder paa Stousland, hvor der i 1645 boede en «Bent» og en «Tarald». («Bent Støffsland» eiede 1647 «med sine Medeiere» 3 Huder i Gaarden). — I 1664 (og 1666) boede en «Bent Jenssøn» paa Stousland og brugte de samme 3 Huder (Halvparten) af Gaarden. Blandt «Sønner» paa Stousland nævnes 1666 en «Jens 16 Aar» og «Jacob 12 Aar». — At dømme efter den trykte Matrikul for 1838 har Navnene «Bent» og «Jens» holdt sig paa Stousland helt ned til vor Tid.

¹ Dette interessante gamle Aktstykke (der i Forbindelse med det ovennævnte Skiftebrev af 1601 har opklaret Forholdet med Slægterne paa Hamre og Foss i Tved for en Tid, som er ældre end de ældste Retsprotokoller) — eies ogsaa af ovennævnte Tarald Jacobssøn Foss. Uddrag i Rigsarchivet.

manglende $\frac{1}{2}$ Hud i Gaarden eiedes af Anders Holte i Oddernæs, som vistnok var en Dattersøn af Gunvors ovennævnte Broder Thorjus Rosseland. — «Gunvor Foss» brugte dog selv kun $\frac{2}{3}$ Hud og bygslede Resten til forannævnte «Ansten Foss», der ogsaa brugte den $\frac{1}{2}$ Hud, som Anders Holte eiede.¹ — Endnu 1653 nævnes Gunvor Foss som Eier af 1 Hud 4 Eng. i Marholt (se ovenfor), hvilket Gods hun «leiede» (bygslede paa Aaremaal) til en Nils Marholt.

Jens Bentssøn paa Østre Foss havde efternævnte to Sønner Knud og Bent, der var «Sambrødre» (Helbrødre) og i Aaret 1664 skiftede og delte mellem sig hele Gaarden Østre Foss, — Huse, Agre og Skov.²

1. **Knud Jenssøn Hauge**, f. 1590, † 1677, Lensmand i Birkenæs. (Se II, Side 13).
2. **Bent Jenssøn Kvigshøi**, f. 1614, — nævnes i 1664 («50 Aar» gml.) som eneste Opsidder paa Kvigshøi (eller Kvikshoug) i Fjære Sogn (Skyld 3 Huder), hvilken Gaard han vistnok havde faaet ved Giftermaal med en Datter af den Peder Kvigshøi, der i 1645 nævnes først blandt Opsiddere paa Kvigshøi, og som var Lensmand i Fjære. — «Bent Qvegshøi af Fjære Sogn» nævnes endnu paa Odelskat-Mandtal for 1675 som Eier af 5 Gjedskinds Gods i Østre Foss i Tved, som hans Søn Jens dengang brugte. — Bent Jenssøn Kvigshøi havde to Sønner: Thomas og Jens.

¹ Ansten paa Østre Foss er paatruffet første Gang 1637 og staar, da i Skattemandtallet blandt «Husmænd ndi Leilændingers Gaarde», d. v. s. han boede paa Gaarden, men havde ikke eget Brug. I 1645 boede han ogsaa paa Østre Foss og nævnes med «hans Qvinde» (Hustru). I 1648 brugte han som nævnt en Trediepart ($\frac{1}{3}$ Hud) i Østre Foss, men kan ikke sees at have eiet noget i denne Gaard. Derimod nævnes han (1647—56) som Eier af Leilændingsgods (bl. a. en Part i Gjeving og 1 Hud 4 Eng. i Marholt), der tyder paa, at han maa have været meget nær i Slægt med Jens og Gunvor paa Østre Foss (maaske deres Svigersøn). Ansten Foss paatræffes ikke efter 1656. Den «Aanon Ansteinsson», som i 1663 nævnes blandt «Bondesønner» paa Østre Foss, var antagelig hans Søn.

² Skiftebrevet, dat. «Anno Domini 1664, Mandag efter Mariæ Besøgesdag» ($\frac{28}{8}$), eies af Gaardbruger Guttorm Knudssøn Foss i Tved. Afskrift i Rigsarchivet.

- a. **Thomas Bentssøn**, f. ca. 1640, nævnes 1664 («24 Aar» gml.) som Opsidder paa Østre Foss og Bruger af den Halvpart (2 Huder) af Gaarden, som samme Aar var tilfaldt hans Fader ved ovennævnte Deling. — Thomas var vistnok død før 1675, da hans Broder Jens havde Gaarden. Thomas var gift og havde en Søn «Peder Thomesen», der nævnes paa Mandtal 1666 (1 Aar gml.). — En «Peder Thomesens Enke» boede paa Kvigshøi 1723.
- b. **Jens Bentssøn**, f. ca. 1648, — var i 1664 («16 Aar») allerede «Soldat» og hjemme hos sin Fader paa Kvigshøi, blev efter sin Broder Thomas Gaardbruger paa Østre Foss, hvor han boede til sin Død, og hvor der holdtes Skifte efter ham $25\frac{1}{2}$ 1726.

★ *Ellen Christensdatter*, som døde 13 Aar før sin Mand. (Skifte efter hende paa Østre Foss $23\frac{1}{2}$ 1713).

4 Sønner og 2 Døttre. Mange Efterkommere.¹

¹ Stamtavler i Manuskript. — Jens Bentssøns og Ellen Christensdatters to Døttre blev gifte til *Raen og Vinsland* i Birkenæs, en Søn døde børnløs før Faderen, og en Søn (Peder, † 1726) blev gift med en Enke og bosat paa Vesterhus i Høvaag. — To Sønner boede paa Fædrenegaard, nemlig:

1. **Thomas Jenssøn** paa Østre Foss († ca. 1752) brugte $\frac{2}{3}$ af Faderens forige Gaard.

* 1. *Marthe Andersdatter fra Holte* († ca. 1727), som havde været gift tre Gange før. (Se Side 21.)

* 2. *Todne Jørgensdatter fra Høielt*, som overlevede sin Mand.

Thomas Jenssøn havde 5 Børn (alle af 2det Ægteskab), af hvilke ældste Søn: **Jens Thomessøn** ligesom sin Fader boede paa Østre Foss, hvor der var Skifte efter ham og hans Hustru $18\frac{1}{10}$ 1768. — To af Jens's Sønner: «**Bent Foss**» († børnløs 1796) og «**Thomas Foss**» (Tømmermand) boede i Chr.sand.

2. **Bent Jenssøn** paa Østre Foss († ca. 1748) købte 1727 af sin Broder Thomas $\frac{1}{3}$ af deres Faders forige Gaard.

* 1. *Anne Aslaksdatter* († ca. 1744), Enke efter Knud Guttormsøn paa Østre Foss. (Se Side 26.)

* 2. *Astrid Larsdatter*, som blev gift paany med Tarald Anderssøn paa Foss. Bent Jenssøn havde (i 2det Ægteskab) 2 Børn, hvoraf Sønnen: «**Jens Foss**» (f. 1745) boede i Chr.sand, hvor han i Aaret 1801 var «Skriverkarl og Kasserer hos Consul Moe», gift med en *Severine Helle* og havde en ugift Søn «**Thoruf Foss**», 24 Aar gml.

II.

Knud Jenssøn Hauge

(f. 1590, † 1677)

— Søn af Jens Bentssøn paa Østre Foss og Gunvor Olufsdatter fra Hamre (se Side 11), — nævnes i Skattemandtal for Tved 1620—22 som «Knud Øster Foss» og staar da opført blandt «Husmænd, som bor i Gaarde».¹ — Knud boede altsaa 1622 paa Østre Foss i sin Faders Gaard; men allerede det følgende Aar flyttede han til den lille «Lensmands-Gaard» Hauge i Birkenæs, hvor han boede Resten af sit lange Liv eller over et halvt Aarhundrede.² — «Knud Hauge» var Lensmand i Birkenæs og en rig Mand. Han eiede meget Jordegods, som han bortbygslede, hvoriblandt (i 1663) Størsteparten (2 $\frac{1}{2}$ Hud 1 Eng.) i Fædrengaarden Østre Foss i Tved, — hvor hans 2 ældste Sønner Gullov og Guttorm fik Bolig og Brug, — samt over Halvparten (2 $\frac{1}{2}$ Hud) i Aabel Gaard i Birkenæs, — som han overlod sin tredie Søn Ole, — endvidere 2 Huder i Mosby og 2 Huder i Grebstad i Fjære Sogn m. m. — Som foran nævnt, delte Knud Hauge og hans Broder Bent Kvigshøi i Aaret 1664 Fædrengaarden Østre Foss i to lige Halvdele, som de overdrog sine voxne Sønner til Brug.³

¹ Maa ikke forvexles med, hvad man i vore Dage forstaar ved Husmænd. Under Betegnelsen «Husmænd, som bor i Gaarde», vil man i de gamle Skattemandtal som Regel finde opført Sønner eller Svigersønner paa Gaarden, efterat de er gifte og har faaet egen Husholdning; men før de endnu har faaet nogen Del af Gaarden til eget Brug.

² Gaarden Hauge (el. «Have») i Birkenæs (Skyld 1 Hud, senere 1 $\frac{1}{4}$ Hud) eiedes 1622 af en «Morten Hauge», der allerede 1606 nævnes som Lensmand i Birkenæs. Fra og med 1623 anføres Knud (og ikke Morten) som eneste Opsidder paa Hauge.

³ Skiftebrev af $\frac{28}{3}$ 1664 (se foran). — Guttorm Knudssøn Foss, Knud Hagues Sønnens Sønnens Sønnens Søn, — som nu eier og bruger sine Fædres Odel i Østre Foss, og i hvis Besiddelse nævnte Skiftebrev er, — oplyser, at Bent Kvigshøi i 1664 fik «den østre eller øvre Halvdel af Gaarden», medens Knud Hauge «beholdt den yttre, som er Stammesædet». —

Da var imidlertid Knud Hauge allerede en gammel Mand; — hans Alder angives i Mandtallet 1664 at være «74 Aar» (paa et andet Skattemandtal før 1666 nævnes han «76 Aar» gml.). — Han døde i Aaret 1677 i en Alder af 87 Aar.

★ *Todne Haaversdatter fra Mæbø* i Vestre Moland, — Datter af den rige Haaver Pederssøn paa Nedre Mæbø († ca. 1630) og Søster af Øyne Haaversdatter († 1692 som Enke efter Knud Huges Fætter Knud Gulløvssøn paa Hamre i Tved) samt af Signe Haaversdatter († 1703 som Enke efter Aasmunnd Thoresen paa Stendal i Høvaag). En tredje Søster af Todne var gift med Brynil paa Øvre Mæbø, der — ligesom alle sine Svogere — var af denne Egns rigeste Storbønder.¹ — Todne Haaversdatter levede endnu 1647 (hendes Initialer T. H. D. sees graveret sammen med Mandens K. I. S. og Aarstallet 1647 paa en af de mange Sølvkander, som nævnes 1713 i Stervboet efter Sønesønnen Haaver Gulløvssøn paa Hauge). — Hun bragte sin Mand en betydelig Medgift, bl. a. henved 3 Huder i «Mæbø og Mæbø Gods», som Knud Hauge eiede 1644.

Knud Hauge havde de foran nævnte tre Sønner:

1. **Gullov Knudssøn paa Østre Foss**, f. ca. 1620, † ca. 1661. (Se III, nedenfor).
2. **Guttorm Knudssøn paa Østre Foss**, f. 1626, † 1697. — (Fra ham nedstammer Slægten paa Østre Foss og «den ældre Linie Aabel», se IV, Side 17).
3. **Ole Knudssøn paa Aabel**, f. 1629, † ca. 1688. — (Fra ham nedstammer «den yngre Linie Aabel», se V, Side 20).

III.

Gullov Knudssøn paa Østre Foss

(f. ca. 1620, † ca. 1661)

— Søn af Knud Jenssøn Hauge (se Side 13) — nævnes som «Gullov Øster Foss» i Skattemandtal 1656—60, og han

¹ Stamtavler i Manuskript.

boede altsaa da paa sin Faders Fædrenegaard, i hvilken Knud Hauge allerede paa den Tid eiede over Halvparten. Samtidig nævnes Gullov at eie 1 Gjedskind ($\frac{1}{4}$ Hud) i Vestre Mollestad i Birkenæs (som var hans Hustrues Arv).¹ Gullov døde ca. 40 Aar gml., mange Aar før Faderen.

★ *Anne (?) Povelsdatter fra Birkenæs* Gaard i Sognet af samme Navn, — Datter af Povel Mikkelsøn Birkenæs († 1652), en formuende Mand og Lensmand i Birkenæs Sogn.² Efter Gullov Knudssøns Død blev hans Enke gift paany (før 1664) med Guttorm Thorgiersøn paa Vestre Foss og havde i dette Ægteskab en Datter Helga Guttormsdatter, som blev gift med Tarald Thorkilssøn paa Klep i Tved.²

Gullov Knudssøn havde de tre Sønner: Haaver, Povel og Jørgen.

1. **Haaver Gullovssøn**, f. 1652, — var 1664 «12 Aar» gml. og da (ligesom i 1666) hos sin Farfader paa Hauge i Birkenæs, — blev (i nogle og tyve Aars Alder) gift med en rig Enke paa Tvede i samme Sogn, hvor han i flere Aar paatræffes som «Haaver Tvede», men flyttede senere til den efter Farfaderen arvede Gaard Hauge, hvor Haaver fra den Tid boede, og han døde her ca. 60 Aar gml. Skiftet efter ham paa Hauge (beg. $\frac{23}{5}$ 1713) viser et rigt Bo, — 467 Rd. alene i «rede Penge», en Mængde Sølvtoi, udestaaende Fordringer og Løsøre til samlet Værdi 1574 Rd. foruden fast Gods, — som alt faldt til Deling mellem Enken og Afdødes Broder og Broderbørn, da Haaver døde børnløs.

★ 1. *Inger Thorkildsdatter fra Boen* i Tved, Datter af den rige Thorkil Svendssøn paa Boen og Enke efter Guttorm Christenssøn paa Tvede i Birkenæs.²

★ 2. *Gjertrud Jørgensdatter*, rimeligvis fra *Hveding* i Heirefoss Sogn, i hvilken Gaard Haaver Gullovssøns Stervbo eiede $1\frac{1}{2}$ Hud, som var «Enkens Arvegods».

¹ Gaarden Vestre Mollestad (4 Huder) eiedes 1653 i sin Helhed af «Povel Birkenæs' Arvinger».

² Stamtavler i Manuskript.

2. **Povel Gullovsson**, f. 1653, — nævnes 1664 (og 1666, da hans Alder angives til «13 Aar») som «Stifsøn» paa Vestre Foss i Tved (se ovenfor). — Var (allerede 1676) en af de to Opsiddere paa denne Gaard og boede her alle sine Dage. Han eiede ved sin Død Halvdelen ($1\frac{3}{4}$ Hud) i Gaarden. Skifte efter ham beg. $2\frac{1}{2}$ 1713 paa Vestre Foss.

★ *Aaste Aanonsdatter fra Hamre* i Tved, — Datter af Aanon Anstenssøn paa Hamre og Thorbør Ulfsdatter fra Haanæs i samme Sogn.¹ Aaste, — som senere var i børnløst Ægteskab med Nils Olsson paa Hauge og døde her 1744, — havde med sin første Mand Povel Gullovsson 2 Sønner og 4 Døttre, af hvilke den yngste Søn: Aanon Povelsson endnu 1763 boede paa Hauge i Birkenæs, hans Oldefaders fordums Gaard.¹

3. **Jørgen Gullovsson**, f. 1661, nævnes 1666 («5 Aar» gml.) som «Stifsøn» hos Guttorm Thørgierssøn paa Vestre Foss (se foran). Han bosatte sig paa Høielt Gaard i Birkenæs, hvor han (1701) brugte den Halvpart ($1\frac{3}{4}$ Hud) af Gaarden, som dengang tilhørte Birkenæs Kirke, og som Jørgen senere (1727) købte. Han døde paa Høielt, hvor der var Skifte efter ham $3\frac{1}{8}$ 1728.

★ *Thorbør Tallaksdatter fra Rosseland* i Birkenæs, som ved Skiftet efter sin Mand opgav sin «Halving» af Boet til samtidig Skifte og Deling mellem deres Børn: 1 Søn og 3 Døttre, idet hun «indgav sig til Forsorg og Pleie» hos Sønnen, som overtog Gaarden efter sin Fader.

Af Jørgen Gullovssøns og Thorbør Tallaksdatters Børn blev Sønnen Tallak Jørgenssøn (f. 1700, † 1766) gift med sit Nærsødskendebarn Anne Guttormsdatter Aabel (se Side 34), og den yngste Datter, Todne Jørgensdatter blev gift med sin Faders Nærsødskendebarn Thomas Jenssøn paa Østre Foss (Søn af Jens Bentssøn og Ellen Christensdatter, se Side 12).¹

¹ Stamtavler i Manuskript.

IV.

Guttorm Knudssøn paa Østre Foss

(f. 1626, † 1697)

— Søn af Knud Jenssøn Hauge (se Side 14) — nævnes 1663 (da hans ældre Broder Gullov var død) som Opsidder paa Østre Foss og brugte 1664 (og 1666, da hans Alder angives at være «40 Aar») den Halvpart (2 Huder) af Gaarden, som ved Delingen i 1664 tilfaldt hans Fader (se foran, Side 13).¹ — Guttorm, — som alle sine Dage vedblev at bo paa Østre Foss, og som var en meget velhavende Mand, — døde i en Alder af 70 Aar — $\frac{6}{1}$ 1697 (ifølge hans Gravsten, som endnu for nogle Aar siden før Kirkens Restauration fandtes i Tveds Kirkes Vaabenhus). — Hans «efterladte Børn og Arvinger» (som alle var fuldmyndige) delte indbyrdes «efter deres sal. Faders egen Ligning» det efterladte faste Gods, som — foruden en Halvpart i Østre Foss (Skyld $1\frac{3}{4}$ Hud eller 7 Gjed-skind, idet hele Gaardens Matrikulskyld 1668 var nedsat fra 4 til $3\frac{1}{2}$ Hud) — bestod af 11 Engelsker (eller Kalvskind) i Bjelle i Tved, 1 Hud i Grebstad i Fjære og 7 Eng. i

¹ Om Gaarden Østre Foss i ældre Tid oplyser Matrikullen 1668, at den («Østre Foss med Qverndalen») har «Skov til Gaardsbehov» og en Udsæd af 7 Tønder, samt «føder 21 Nød, 2 Hester og 30 Smaler». I Matrikullen 1723 anføres, at Østre Foss er «Bondens eget Odelsgods», og at Gaarden har «Skov til Brændefang og Husbehov» samt «to Flomqverner til Husfornödenhed», men ingen Husmandspladse, ingen Sæter og intet Fiskeri. Gaarden anføres som «Landgaard i Sollie og let vunden», men det tilføies: «tager Skade paa Ager og Eng, naar der falder stor Flom». — Udsæd 9 Tndr. Blandkorn, føder 2 Heste, 16 Nød og 16 St. Faar og Gjeder.

Om Husene paa Østre Foss ved Midten af 1600-Tallet faar man Besked i det fornævnte mellem Brødrene Knud Hauge og Bent Kvighshøi opsatte Skifte- og Delingsbrev af $\frac{26}{3}$ 1664, hvorefter Knud fik «Understuen med Loftstuen derpaa» (kaldes ogsaa «Understuen og Hovstuen») med «al sin Tilbehør udi Træværk» samt «det lille Stolpehus», medens Bent fik «Jordstuen inde i Gaarden med et Skab i Understuen», samt «det gamle Loft og Boden derunder» (som Bent solgte til Knud for 20 Rd.), endvidere «det store Stolpehus». Af Udhuse (som Brødrene delte ligt mellem sig) nævnes: 3 «Løer» (Løder), 2 «Fæhus», samt «Stalden» og «Fænnarhuset», 2 «Løvsjul», en «Badstue» og en «Smedje».

Tvede i Birkenæs. Dette «Jordeskifte» lod Arvingerne indføre i Skifteprotokollen ²⁷/₁ 1703, idet deres Moder da samtidig opgav sin «Halving» (det halve Bo) til Fordel for Børnene.

★ *Thora Guttormsdatter fra Tvede* i Birkenæs, — Datter af Guttorm Christenssøn paa Tvede og Inger Thorkilsdatter fra Boen i Tved, — saaledes en Steddatter af Haaver Gullovssøn paa Hauge (se Side 15).¹ — Thora Guttormsdatter paa Østre Foss, — som 1703 «opgav al sin sal. Mands Formue udi Løst og Fast» til Deling mellem deres Børn, og som selv «indgav sig til Forsyn og Underholdning» hos ældste Søn Knud Guttormssøn paa Østre Foss, — overlevede sin Mand i 16 Aar. (Hendes 2 Sønner anmeldte hendes Død for Skiftestretten ²⁸/₂ 1713).

Guttorm Knudssøns og Thora Guttormsdatters 5 Børn (2 Sønner og 3 Døttre) anføres i Skifteprotokollen (1703) saaledes:

1. «**Knud Guttormssøn**, ældste Sønnen, paa Gaarden Foss boende» († 1724). Om ham, hvis Efterkommere siden (Søn efter Fader i uafbrudt Rækkefølge, afvxlende «Guttorm» og «Knud») har boet paa Østre Foss, — se VI, Side 25.
2. «**Guttorm Guttormssøn**, boende paa Aabel udi Birkenæs Sogn» († 1733). Om ham, — som er Stamfaderen for «den ældre Linie Aabel», — og hvis Efterkommere (Søn efter Fader i uafbrudt Rækkefølge, afvxlende «Jens» og «Guttorm») har boet paa Aabel Gaard lige til for faa Aar siden, — se VII, Side 30).
3. «**Gunvor Guttormsdatter** Haanæs, sal. Jon Ulfssøns Efterleverske». Hun, — som var den ældste af disse Sødskende, — blev (ca. 1678)

★ *Jon Ulfssøn paa Haanæs* i Tved, — Søn af Ulf Thorjussøn paa Nedre Haanæs, Lensmand i Tved († 1691) og Todne Olsdatter.¹ — Jon Ulfssøn døde kun 46 Aar gml., og Skifte efter ham blev holdt paa Haanæs ²⁶/₈ 1699. — Hans Enke Gunvor Guttormsdatter overlevede ham i hele 28 Aar. (Skifte efter hende paa Nedre Haanæs ⁹/₆ 1727).

¹ Stamtavler i Manuskript.

Jon Ulfssøn Haanæs og Gunvor Guttormsdatter fra Foss havde i 1699 5 Børn (4 Sønner og 1 Datter), men af disse var kun Datteren Inger (g. m. Povel Jenssøn *Strømme*) og den yngste Søn «Ellef Jonssøn Haanæs» ilive ved Moderens Død 1727. En gift Søn (bosat paa Haanæs) og to ugifte Sønner (som havde været «i Hs. K. M.s Tjeneste» i Kjøbenhavn og paa Flaaden) var alle døde før Moderen.¹

4. «**Marthe Guttormsdatter**, Aanon Olssøn Lemsland's». Hun var 2 Gange gift:

★ 1. *Ellef Olssøn paa Lemsland* i Tved, — f. ca. 1658, † 1696 (Skifte ^{17/12}), — Søn af Ole Ellefssøn Lykkedrange i Oddernæs og Todne Nilsdatter fra Ryen i Tved.¹

★ 2. *Aanon Olssøn*, † ca. 1725 (Skifte paa Lemsland ^{17/2}), — Søn af Lensmand i Birkenæs Ole Ulfssøn Haanæs og Aase Thoresdatter.¹

Marthe Guttormsdatter overlevede ogsaa sin 2den Mand i flere Aar. Hun døde 1739. (Skifte efter hende paa Lemsland beg. ^{6/6}). Hun havde af 1ste Ægteskab 1 Søn og 2 Døttre, af hvilke Sønnen: Ole Ellefssøn var død før Moderen (efterladende 5 Børn), og af Døttrene var den ene: Todne Ellefsdatter gift med Nils Jørgenssøn *Gjernæs* i Tved († 1742) og den anden: Thorbør Ellefsdatter var gift med Søren Aamundssøn *Erklev* i samme Sogn. Af 2det Ægteskab havde Marthe Guttormsdatter 1 Søn: Ellef Aanonssøn, som allerede 1725 var «udenlands» og endnu efter 14 Aars Forløb ikke havde ladet høre fra sig, samt en Datter Gunild, som ved Moderens Død (1739) just var bleven Enke efter Aamund Bentssøn *Føreid* i Tved.¹

5. «**Anne Guttormsdatter**, Ole Olssøn Hamres». — Hun var gift 3 Gange:

★ 1. *Ansten Aanonssøn («den yngre») paa Hamre* i Tved, † 1701 (Skifte ^{16/6}), — Søn af Aanon Anstenssøn Hamre og Thorbør Ulfsdatter fra Haanæs.¹

¹ Stamtavler i Manuskript.

☆ 2. *Ole Olsson*, † 1705 (Skifte $\frac{4}{11}$ paa Hamre), — Søn af Ole Endressøn Kvase i Høvaag (fra Timmenæs i Tved) og Magnild Olsdatter.¹

☆ 3. *Aanon Jenssøn*, som i 1720 boede paa Hamre.

Anne Guttormsdatter, — som var ilive 1720, — havde to Børn af hvert Ægteskab, og hendes Efterkommere skal endnu bo paa Hamre.² Hendes ældste Søn, Anon Anstenssøn (f. 1695) var gift med sin Morbroders Steddatter Maren Jørgensdatter fra Aabel. (Se Side 31).

V.

Ole Knudssøn paa Aabel

(f. 1629, † ca. 1688)

— Søn af Knud Jenssøn Hauge (se Side 14), — nævnes i Kopskatsmandtallet for Birkenæs 1645 og var da hjemme hos sine Forældre paa Hauge. — I Mandtallet for 1664 anføres han («35 Aar» gml.) som Opsidder paa Aabel Gaard, hvoraf hans Fader allerede 1644 eiede henved Halvparten.³ —

¹ Stamtavler i Manuskript.

² Meddelelse fra Gaardbruger Guttorm Knudssøn Foss i Tved, vistnok støttet til de af hans Fætter Nils Olsson Foreid udarbejdede Stamtavler.

³ Aabel Gaard i Birkenæs (hvis Navn i ældre Tid blev skrevet «Abbild» og «Abbildt» — paa 1600-Tallet almindeligst «Abbell») havde for 1668 en Skyld af 4 Huder, som i nævnte Aar nedsattes til 3 Huder. I Matrikullen for 1668 anføres den («med en Røddeplads Løvaasen») som «Bondens Gods», havde «smaa Aspekov», «saar 6 Tønder» og «føder 21 Nød, 2 Heste og 21 Smaler». I Kraft: «Hist. top. Haandbog over Kongeriget Norge» (Chr. a 1845 —48) siges om Gaarden Aabel (hvis Matrikulskyld da var 12 $\frac{1}{2}$ Daler), at den er «en god Korngaard i Sognets sydligste Del, hvor der er Skydsstation og Færgested over Topdalselven».

Paa 1600- og 1700-Tallet var der i Regelen altid samtidig 2 (eller 3) Opsiddere og Gaardbrugere paa Aabel. Blandt de første af dem, som Udg. har paatruffet, er en «Mats Abbel» eller «Mads Abbill», som nævnes 1618—33, hvis Navn negtelig har megen Lighed med «Mathias Abbell» (eller «Abbild»), der ifølge S. H. Finne-Grønn: «Aabel» var denne Slægts «norske Stamfader», og som døde 1664.

Skulde denne Navnelighed maaske være mere end en Tilfældighed? Mon her kan være et Slægtskab?

«Ole Knudsen» brugte 1666 den største Del ($2\frac{1}{4}$ Hud) i Aabel, og han var (ligesom hans Fader havde været) Lensmand i Birkenæs. I Skattemandtæl nævnes han (efterat hans Fader var død i 1677) som Eier af meget Jordegods saavel i sin Hjembygd som i de tilgrændsende Sogne, hvilket Gods i 1688 anføres at tilhøre «sal. Ole Aabels Arvinger». Han var altsaa da død, og ved Skiftet efter et af hans Børn nævnes, at Skiftet efter Ole Knudssøn paa Aabel sluttedes $2\frac{2}{3}$ 1688.¹

★ *Helga Tollefsdatter*, vistnok *fra Rosseland* i Birkenæs, som var Enke, da hun blev gift med Ole Knudssøn, og af sit første Ægteskab havde en Søn Anders Samuelssøn (f. ca 1660), som i 1701 brugte Gaarden Hellevig i Høvaag.

Helga Tollefsdatter (hvis fulde Navn sammen med Mandens og Aarstallet 1682 var graveret paa en af de mange Sølvkander, som Børnene arvede efter dem) havde i Ægteskab med Ole Knudssøn paa Aabel to Sønner (Knud og Samuel) og tre Døttre (Todne, Thorbør og Ragnild). —

1. **Knud Olsson paa Aabel**, f. 1674, † 1727, Stamfader for «Familien Aabel, yngre Linie» (se XI, Side 51).
2. **Samuel Olsson**, † ca. 1700, Skifte efter ham paa Hamre i Tved $1\frac{1}{2}$ 1701. Han blev ganske ung og kun et Aars Tid før sin Død

★ *Marthe Andersdatter*, — Datter af den rige Anders Holte i Oddernæs² og Enke efter Gullov Aanonssøn paa Hamre († 1699). — Marthe Andersdatter (der havde en Søster Helga Andersdatter, gift med Haaver Aasmundssøn paa Stendal i Høvaag, hvis 2 Sønnedøttre senere vil blive nævnt som Stammødre for talrige Efterkommere af Navnet Aabel) døde børnløs 1726 efterat have været gift 4 Gange, sidste Gang med Thomas Jenssøn paa Østre Foss (ældste Søn af Jens Bentssøn og Ellen Christensdatter, se Side 12).³

¹ De ældste bevarede Skifteprotokoller for Birkenæs begynder først med Aaret 1692.

² Anders Holte er nævnt foran (Side 11), som den, der 1648 eiede $\frac{1}{2}$ Hud i Østre Foss. Han var vistnok ogsaa en Tid Lensmand i Oddernæs Sogn.

³ Stamtavler i Manuskript.

Da Samuel Olssøns og Marthe Andersdatters kortvarige Ægteskab var børnløst, arvede hans Sødskende, som dog i Betragtning af, at Enkens rige Bo «udi deres Ægteskabs Tid var forringet», nøiede sig med «hans udi Stervboen indførte Formue af Løst og Fast» og desuden (som Erstatning for hendes Formues Forringelse) «efter gjorte Overslag og venlig Forligelse» tilsvarede Enken 100 Rd., samt udredede «den sal. Mands Begravelsesomkostning». — Man tør vel heraf slutte, at Samuel Olsson fra Aabel ikke har været saa dygtig en Husholder som hans Fader og Farfader.

3. **Todne Olsdatter**, — som vistnok var ældre end sine Brødre og saaledes den ældste af alle disse 5 Sødskende, — blev ca. 1690

★ *Knud Nilsson Haabesland* i Birkenæs, f. 1659, † 1705, — Søn af Nils Knudssøn paa Øvre Haabesland og Gjertrud Povelsdatter fra Vestre Mollestad (som var en Datter af Lensmand Povel Mikkelsøn Birkenæs og altsaa en Søster af Gullov Knudssøns Hustru paa Østre Foss, se Side 15). — Knud Nilsson brugte en Halvpart (2 Huder) af sin Fædrenegaard Øvre Haabesland, der i over 2 Aarhundreder uden Afbrydelse har havt Opsiddere af denne Slægt (Søn efter Fader, afvekslende «Knud» og «Nils»).¹

Knud Nilsson var en meget velhavende Mand, og Skifterne paa Øvre Haabesland, saavel efter hans 1ste Hustru Todne Olsdatter (¹⁰/₉ 1700) som efter ham selv (⁸/₉ 1705) viser stor Velstand, meget Sølvtoi (Smykker og Kar) og fuldt op af alle Ting, ligesom han ogsaa havde Penge udestaaende.

Knud Nilsson (der efter sin 1ste Hustrus Død blev gift paany med hendes Broders Enke Marthe Andersdatter fra Holte, se ovenfor) havde med Todne Olsdatter fra Aabel 3 Børn, af hvilke den ældste Søn Nils (f. 1694, † 1743), som overtog Gaarden efter sin Fader, var gift med Alhed Guttormsdatter fra Tvede i Birkenæs, havde

¹ Stamtavler i Manuskript.

10 Børn og en meget talrig Efterslægt; — den anden Søn «Ole Knudssøn Haabesland» (f. 1698, † 1739) var Skipper og «Borger i Christianssand», omkom ved Forlis under Skotlands Kyst, efterladende Enke: Else Iversdatter Torup og 3 Børn. — Knud Nilssøns og Todne Olsdatters ældste Barn: Datteren Helga (f. 1690, † 1754) blev gift med Christen Jenssøn *Birkeland* (i Birkenæs) og efterlod 6 Børn.¹

4. **Thorbør Olsdatter.** Var 3 Gange gift:

☆ 1. *Jacob Thorkilssøn Boen* i Tved, f. 1642, † 1696, — Søn af Thorkil Svendssøn paa Boen (og saaledes Broder af Inger Thorkilsdatter, som var gift med Thorbør Olsdatters Sødskendebarn Haaver Gullovssøn paa Hauge, se Side 15).¹ — Skiftet efter Jacob Thorkilssøn (beg. $\frac{9}{2}$ 1697) viser et rigt Bo (Jordegods af ca. 10 Huders Skyld og desuden Løsøre, udestaaende Fordringer etc. for over 2400 Rd.). —

☆ 2. *Aasmund Haaverssøn Stendal*, f. 1670, † 1700, — Søn af Haaver Aasmundssøn paa Stendal i Høvaag og Helga Andersdatter fra Holte i Oddernæs (se ovenfor). Aasmund Haaverssøn Stendal (som var Thorbør Olsdatters Nærsødskendebarn, se foran, Side 14) førte Skib og boede antagelig i Christianssand. Han døde efter et kort og børnløst Ægteskab, og den rige Enke blev et Aars Tid senere (ca. 1701)

☆ 3. *Erik Arnessøn Isefjær*, — Søn af Arne («Arnat») paa Isefjær i Høvaag og Kari Aagesdatter. Han var ogsaa Skibsfører og «Borger i Christianssand», hvor han eiede Gaard og kan sees at have drevet Handel med Træløst, som han udførte i eget Skib. Erik Isefjær, — som omkom ved Forlis under Kysten af Skotland i Foråret 1739 (da ogsaa flere andre af Slægten satte Livet til paa Søn), — var en meget velstaaende Mand, og Skiftet efter hans Hustru Thorbør Olsdatter (beg. $\frac{16}{9}$ 1727 i Chr.sand) viser, at Boet foruden Gaarden i Byen

¹ Stamtavler i Manuskript.

ogsaa eiede Jordegods paa Landet og Oplag af Trællest (ved Aalefjær og Vee Sauger) samt udestaaende Fordringer tilsammen for 2767 Rd.

Thorbor Olsdatter fra Aabel, — der som nævnt døde ca. 1727, — havde 1 Søn og 2 Døttre af første og 3 Sønner og 2 Døttre af tredje Ægteskab. Alle hendes 4 Sønner døde ugifte og i ung Alder før Moderen; en af dem: Aasmund Erikssøn Isefjær (f. 1704) reiste i 20 Aars Alder «til udenlandske Steder», og hans Familie var «siden uden mindste Kundskab om hannem». — Af de 4 Døttre blev den ældste: Aaste Jacobsdatter (f. 1689) gift først med Skibsfører Anders Haaverssøn *Stendal* (en yngre Broder af hendes Stedfader) og senere med Iver Madssøn *Bredal* (som boede paa Holte i Oddernæs, hvor han og hans Hustru døde i smaa Kaar 1737); — den næstældste Datter: Helga Jacobsdatter (f. 1692) blev gift med «Borger i Christiansand» Hans Pederssøn *Lund* (hvis Søn Peder Hanssøn *Lund* senere vil blive nævnt som gift med sin Moders Sødskendebarn Gjertrud Knudsdatter Aabel); — den tredje Datter: Thrine Helene Eriksdatter (f. 1708) døde ugift, og den fjerde (og yngste): Anne Cathrine Eriksdatter (f. 1710) blev gift med Peter *Mansfelt* i Christiansand.¹

5. **Ragnild Olsdatter**, nævnes 1701 at være (og var vistnok flere Aar tidligere)

☆ *Gunval Aanonssøn*, — Søn af Aanon Nilssøn paa Ryen i Tved og Anne Thorkildsdatter fra Boen (saaledes en Søstersøn af Jacob Thorkilssøn, som var gift med Thorbor Olsdatter fra Aabel, se foran).¹ — *Gunval Aanonssøn* boede først (allerede 1696) paa Timmenæs i Tved, men flyttede (ca. 1705) til Boen i samme Sogn, hvor hans rige Morbroder Elling Thorkilssøn († børnløs 1705) havde havt Bolig og Brug. *Gunval* holdt Skifte efter sin afdøde Hustru Ragnild Olsdatter paa Boen ²⁷/₆ 1724, og han opgav ved samme Leilighed «den fulde Bo udi Løst og Fast» til Deling mellem deres 3 Børn. Boet var velstaaende

¹ Stamtavler i Manuskript.

(eiede $1\frac{1}{2}$ Hud i Nedre Timmenæs, $1\frac{1}{2}$ Hud i Øvre Strømme og $\frac{1}{2}$ Hud i Østre Erkleve i Tved, værdsat ialt for 660 Rd.) samt desuden, Sølvtoi og andet Løsøre.

Ragnild Olsdatter fra Aabel efterlod som nævnt 3 Børn (2 Sønner og 1 Datter), af hvilke den ældste Søn: Aanon Gunvalssøn (i 1724 allerede gift og bosat paa Boen) flyttede til Nedre Timmenæs (hvor han døde 1742), var gift 2 Gange: først med Todne Christensdatter fra Sandnæs i Tved († 1731), senere med Thora Knudsdatter fra Østre Foss (hans Nærskendebarn, se Side 26). 6 Børn.¹ — Den anden Søn: Samuel Gunvalssøn (f. 1710) døde ugift i ung Alder, og Datteren: Anne Gunvalsdatter († 1741) var (allerede 1724) gift med Anders Thorgierssøn paa Øvre Strømme i Tved. Efterlod 5 Børn.

VI.

Slægten paa Østre Foss paa 1700-Tallet.

Knud Guttormssøn paa Østre Foss

(f. ca. 1672, † 1724)

— ældste Søn af Guttorm Knudssøn paa Østre Foss og Thora Guttormsdatter fra Tvede (se Side 18), — boede 1701 (da hans Alder ved Folketællingen angives at være «28 Aar») paa Hauge i Birkenæs, hans Farfaders fordums Gaard, som den Tid eiedes og brugtes af Guttorms Fætter Haaver Gulløvssøn (se foran, Side 15). — Efterat hans Moder, — som indtil 1703 sad i uskiftet Bo efter sin i Aaret 1697 afdøde Mand, — havde skiftet med Børnene og selv «givet sig ind» til sin ældste Søn, overtog Knud den Halvpart ($1\frac{3}{4}$ Hud eller 7 Gjedskind) af Østre Foss, som hans Fader havde havt, og brugte den i vel saa 20 Aar til sin Død $\frac{5}{4}$ 1724. — Skiftet efter Knud Guttormssøn, — der nævnes (1705) som «Kirkens Værges i Tved», — holdtes paa Østre Foss $\frac{26}{6}$ 1724 og viser et velstaaende Bo,

¹ Stamtavler i Manuskript.

som alene i Sølvtoi (Arve- og Pante-Sølv) eiede for 228 Rd. og forresten Løsøre og staselige Klæder i Mængdevis for tilsammen mellem 800 og 900 Rd., paa samme Tid som «Enken forklarede ingen bortskyldig Gjæld her i Boet at være». — Af fast Gods eiede Boet den ovennævnte Halvpart i Østre Foss.

★ *Anne Aslaksdatter*, — Søster af den Sissel Aslaksdatter, der længere frem vil blive nævnt som Ole Knudssøn Aabels Hustru. — Anne beholdt efter sin Mands Død den hende tilfaldne «Halving» (3¹/₂ Gjedskind) i Østre Foss og bragte den som Medgift til sin 2den Mand Bent Jenssøn, som var hendes 1ste Ægtefælles Nærødskendebarn (Søn af Jens Bentssøn paa Østre Foss og Ellen Christensdatter, se foran, Side 12). Skifte efter Anne Aslaksdatter blev holdt paa Østre Foss ¹¹/₂ 1744, og dette Skifte viser, at hun ogsaa i sit 2det Ægteskab levede i megen Velstand. Børn fik hun ikke med sin 2den Mand; men med Knud Guttormssøn havde hun 2 Sønner og 5 Døttre.

Af disse 7 Børn var Sønnen Haaver (f. 1711, † 1802) bosat paa Knarestad (under Boen) i Tved; — den ældste Datter: Inger døde 1758 som Enke efter Ellef Nilssøn *Ryen* (mange Børn); — Sissel var gift med sit Nærødskendebarn Gunder Guttormssøn *Tvede* († 1758), Lensmand i Birkenæs (talrig Efterslægt); — Thora (f. 1706, † 1745) var to Gange gift: først med Aanon Gunvalssøn *Timmæes* (se Side 25) og dernæst med Lars Nilssøn *Strømme* i Tved; — Gjertrud (f. 1714, † 1743) var gift med Ansten Nilssøn *Vee* (Broder af ovennævnte Ellef Ryen); — den 5te og yngste Datter Anne (f. 1718, † 1756) var gift med Jacob Taraldssøn *Foss* og efterlod 5 Børn.¹ — «Ældste Sønnen» af Knud og Anne:

Guttorm Knudssøn paa Østre Foss

(f. 1709, † 1782)

indløste efter sin Moders Død (for 180 Rd.) den Part i Fædrengaarden, som hans Stedfader Bent Jenssøn i saa mange Aar

¹ Stamtavler i Manuskript.

havde brugt, og han eiede nu hele sine Forfædres gamle Brug (7 Gjedskind) i Østre Foss. Guttorm, — der ligesom sin Fader var en meget velstaaende Mand, — døde paa Østre Foss $\frac{3}{5}$ 1782, hvad hans Gravsten (som ligger foran den østre Opgang til Galleriet i Tved Kirke) viser.

★ *Maren Guttormsdatter fra Tvede* (hans Nær-sødskendebarn, Søster af hans Svoger ovennævnte Lensmand Gunder Guttormssøn Tvede), Datter af Guttorm Gunderssøn «den ældre» paa Nedre Tvede i Birkenæs og Anne Larsdatter fra Tingsager i Vestre Moland.¹ — Maren beholdt efter sin Mands Død det halve Brug i Østre Foss, medens den anden Halvdel af Gaarden overtoges af ældste Søn, som udløste sine Sødskende. Løsningssummen for den hele Gaard (7 Gjedskind) var nu «efter vensommelig Akkord» sat til 800 Rd. (mod 360 Rd. i Aaret 1744).

Guttorm Knudssøn og Maren Guttormsdatter havde mange Børn, hvoraf 3 Sønner og 3 Døttre var ilive ved Faderens Død, og som «myndige Arvinger» delte de med «deres kjære Moder» sig imellem det efterladte Gods. — Af disse Børn var Sønnen Ole (f. 1740, † 1813) «Borger i Christiansand» og bosat i denne By;² — den yngre Søn Govert (f. 1746, † 1832) kjøbte (1784) af Samuel Knudssøn Aabel og hans Søn deres Part i Aabel Gaard, men mageskiftede (1789) denne med en Part i Hamre Gaard i Tved, hvor han boede til sin Død. — Af de 3 Døttre var den ældste: Anne i 1782 Enke efter Svend Guttormssøn *Grødum* i Birkenæs, — den næstældste: Maria var gift med Aanon Ellefssøn *Ryen* i Tved, og den yngste: Inger var gift med Mads Anderssøn *Mollestad* og efter hans Død (ca. 1790) med Govert Olsson, der ligeledes boede paa Vestre Mollestad i Birkenæs. — Guttorms og Marens ældste Søn:

¹ Stamtavler i Manuskript.

² Ole Guttormssøn Foss i Christiansand var gift med *Todne Gunvaldsdatter Timmenæs* og havde mange Børn, hvoriblandt en Datter Inger, gift med sin Fætter Guttorm Knudssøn paa Østre Foss (se Side 29) og en Datter Maren (f. 1775), der var gift med Skipper i Christiansand Besse Bessesen og har en talrig Efterslægt. (Blandt Børnene var den i 1887 afdøde Provst B. T. Bessesen, — Adjunkt i Chr.sand H. Bessesen († 1892), — Fru Sorenskriver Engelschøn, — Fru Foged Rogstad m. fl.).

Knud Guttormssøn paa Østre Foss

(f. 1733, † 1805)

— udløste som nævnt efter Faderens Død (1782) fra sine Sødskende den ene Halvpart ($3\frac{1}{2}$ Gjedskind) i Gaarden for 400 Rd., men vedblev fremdeles nogle Aar at bo paa Lemsland i Tved, hvor han og hans Hustru i Aaret 1769 havde faaet et Brug ($3\frac{1}{2}$ Gjedskind) af hendes Fader Ole Anderssøn Lemsland. Endnu i 1787 havde Knud Guttormssøn sit «Hovedbøl» paa Lemsland, hvor Skiftet blev holdt efter hans Hustru. Først, efterat hans Moder Høsten 1789 havde opgivet sit Gaardsbrug og havde givet sig i Folloug hos ham, flyttede Knud til Østre Foss og boede her i 1801, da han (ved Folketællingen) nævnes som «Husbonde» paa denne Gaard og «Forligelsesmægler» i Tved. Han var da «68 Aar» gml. og «Enkemand efter 1ste Ægteskab» med 1 voxen Søn og 2 voxne Døttre hjemme hos sig paa Foss. — Her døde han 72 Aar gml. $\frac{9}{8}$ 1805, og Skiftet efter ham (sl. $\frac{19}{10}$ s. A.) viser megen Velstand. Boets Overskud var henvend 6500 Rd., hvoraf 1000 Rd. udgjorde Løsningssummen for Fædrengodset i Østre Foss (7 Gjedskind), som Afdøde allerede i 1803 (Skjøde $\frac{29}{6}$) havde overdraget til sin Søn.

★ *Gunild Olsdatter fra Lemsland*, — Datter af ovennævnte Ole Anderssøn Lemsland og Anne Nilsdatter fra Ryen.¹ — Gunild døde i Aaret 1786 paa Lemsland, hvor der var Registrering i Stervboet $\frac{9}{10}$ s. A. og Skifte efter hende $\frac{12}{5}$ 1787.

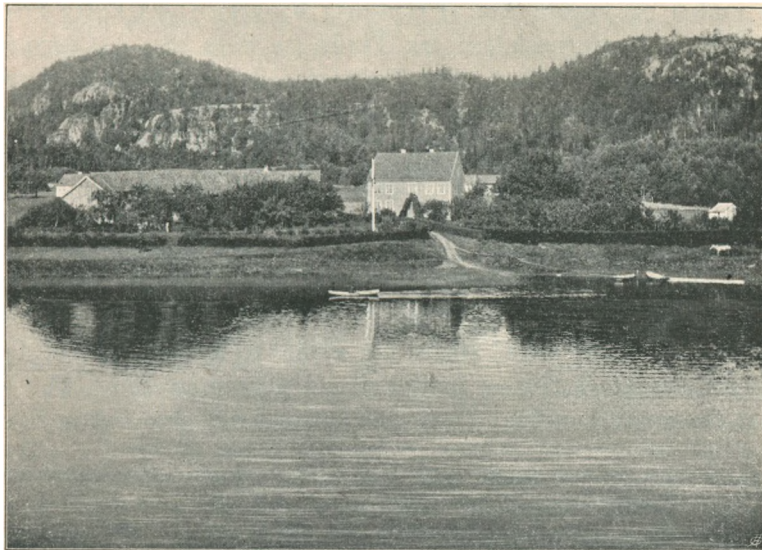
Af Knud Guttormssøns og Gunild Olsdatters Børn levede ved Moderens Død 1 Søn og 6 Døttre i Alderen fra 23 til 7 Aar. Af disse døde en voxen Datter Maren ugift før Faderen. — Ved Skiftet efter Knud (1805) nævnes hans ældste Datter Anne at være gift med Ellef Knudssøn *Ryen* i Tved, — Datteren Gjertrud gift med Jur Aasmundssøn *Flak* i Birkenæs, — Marthe gift med Guttorm Johannessøn *Vee* i Tved; — Inger (30 Aar gml. i 1805) var ved Faderens Død

¹ Stamtavler i Manuskript.

ugift, men blev vistnok kort efter gift med Skipper Tørris *Stendal*, som i 1809 boede i Chr.sand (Herman Jenssøn Aabels ældste Søn, se Side 38). — Den yngste Datter *Anne Marie* var (1805) Enke efter Aanon Knudssøn *Strømme* i Oddernæs. — Eneste Søn (yngste Barn) var:

Guttorm Knudssøn paa Østre Foss (f. 1779, † 1854), der som ovennævnt overtog sin Fædrenegaard i 1803, blev gift med sin Cousine *Inger Olsdatter Foss* fra Christiansand (f. 1785, † 1869) og havde flere Børn.¹

¹ Efter saaledes at have fulgt Slægten paa Østre Foss gennem 200 Aar og naaet ud til Rammen for disse Optegnelser (se Side 4), skal her, — idet henvises til Stamtavler i Manuskript bl. «Personalial Aabel» i Rigsarchivet, — kun omtales, at ovennævnte Guttorm Knudssøns Sønnesøn af samme Navn (f. 1849) nu er Eier og Bruger af sine Fædres gamle Gaard Østre Foss og har 6 Børn, hvoraf den ældste er Sønnen: Knud Guttormssøn (f. 1879).

GAARDEN ØSTRE FOSS I TVED.

(Efter Fotograf fra 1903).

FAMILIEN AABEL, ÆLDRE LINIE.

VII.

Guttorm Guttormssøn paa Aabel

(f. ca. 1675, † 1733)

— anden og yngste Søn af Guttorm Knudssøn paa Østre Foss og Thora Guttormsdatter fra Tvede (se Side 18), — nævnes som anført paa Skiftet efter Faderen i Januar 1703 at være «boende paa Aabel udi Birkenæs Sogn». Han var altsaa da allerede gift; thi den Part af Aabel Gaard, som Guttorm Guttormssøn i over 30 Aar eiede og brugte, fik han ved Ægteskab med Enken Anne Larsdatter, hvis første Mand Jørgen Matssøn paa Aabel døde i Aaret 1701. Paa Folketællingslisten for Birkenæs (skrevet i September 1701) staar «Anne Larsdatter, Enke» som Eier og Bruger af $11\frac{1}{4}$ Kalvskind (eller omtrent en Trediepart) af Aabel Gaard (de øvrige to Tredieparter eiedes og brugtes af Guttorms Fætter Knud Olsson, se Side 52).¹ — Det fremgaar heraf, at Guttorm Guttormssøn fra Østre Foss

¹ Jørgen Matssøn paa Aabel (f. 1654), — Søn af Mats Jørgenssøn og Marie Hansdatter paa Høielt i Birkenæs, — var uden Tvivl en Ætling af den foran nævnte «Mats Abbell» (se Side 20). — Skifte efter Jørgen Matssøn holdtes paa Aabel $^{10}/_{10}$ 1701 og viser et ganske velhavende Ho. Foruden «Løse Midler» (Løsøre), «tilstaaende Gjæld» (udestaaende Fordringer) og Pantegods, tiilsammen over 400 Rd., eiede Boet «Fast Gods» lidt over 1 Hud, nemlig ovennævnte $11\frac{1}{4}$ Kalvskind i Aabel, $3\frac{2}{8}$ Kalvskind i Vesterhus

kom til Aabel i Aaret 1702, og han og hans Efterkommere har siden boet paa Aabel Gaard i henved to Hundrede Aar.¹

Guttorm Guttormssøn paa Aabel nævnes (1713) at være betroet «Kirkenes Ombud» i Birkenæs (samme Tillidshverv, som hans Broder Knud paa Østre Foss indehavde i Tved, se foran), og af sin Øvrighed betegnes han som «en vel-formuende Mand». — Han døde i Aaret 1733, knapt 60 Aar gammel — efterat have været Enkemand i 3 Aars Tid, — og Skifte holdtes efter ham paa Aabel ¹⁴/₁ 1734.

☆ (1702) *Anne Larsdatter fra Vesterhus* i Høvaag Sogn, f. ca. 1670, † 1730, — Datter af Lars Thorkilsson paa Vesterhus († 1701) og Inger Olsdatter († 1690). — Anne Larsdatter, — der som nævnt var Enke med to smaa Børn, da hun blev gift med Guttorm Guttormssøn fra Østre Foss, — døde i 60 Aars Alder paa Aabel Gaard, hvor der var Skifte efter hende ¹⁰/₁₁ 1730.²

i Høvaag og ⁸/₁₀ Kalvskind i Kjære i Oddernæs, hvilke sidstnævnte 2 Gaardparter siges at have været «Enkens sal. Moders Odel».

Jørgen Matsson efterlod Enke og 2 smaa Børn, nemlig Døttrene: Inger, 6 Aar, og Maren, ³/₄ Aar. Af disse Guttorm Guttormssøns Steddøttre blev: Inger Jørgensdatter (f. 1695, † 1740) gift med Thomas Olsson paa Isefjær i Høvaag (f. 1697, † 1778), med hvem hun fik 5 Sønner, — og Maren Jørgensdatter (f. 1701) døde (1782) som Enke efter Aanon Anstenssøn paa Hamre i Tved (f. 1695), som var hendes Stedfaders Søstersøn. Havde 3 Døttre. (Se foran, Side 20 og Stamtavler i Manuskript).

¹ Guttorm Guttormssøns Sønnens Sønneson, — den sidste af Slægten, som boede paa Aabel Gaard, — døde, som vi senere skal se, i Aaret 1897.

² Skifterne paa Aabel i Aarene 1730 og 1734 efter Anne Larsdatter og Guttorm Guttormssøn giver interessante Oplysninger om et velhavende Bondehjem i Topdal paa den Tid, Husets Udstyr, Indbo, Klæder og Smykker m. m.

Vaaningshuset havde baade Under- og Overværelser (Stue- og Lofts-etage), og der var 2 «Jernkakkellovne», en «i Stuen» og en «paa Kammeret». — Huset var paa gammeldags Vis udstyret hovedsagelig med fast Inventar; Bænke, Borde og Sengesteder var dengang i Regelen ikke Løsøre paa Bondegaardene. Som en Overgang til vor Tids Møbler, finder vi dog her paa Aabel i 1730-Aarene et Par «Kanderum-Skabe» (kaldes ogsaa «Roskabe med Kanderum»), d. v. s. Hjørneskabe med aabent Rum i Midten til Udstilling af Husets Sølvkander og Sølvstøb etc. — Endvidere «et Skab udi Underkammeret», samt en «Slangstol» (Slagbæk), — «et Bord og Krak i Stuen», et Bord «udi Underkammeret» og et lidet ditto «paa Kjøkkenloftet». —

Guttorm Guttormsøn og Anne Larsdatter paa Aabel havde 3 Børn: 2 Sønner (Jørgen og Jens) og 1 Datter (Anne).

Af «Kister» (Dragkister) «med Laas og Beslag» (dels af Eg, umalede, dels af Furu, rødmaalede) fandtes der selvfølgelig flere. Som en vistnok sjelden Ting i Bondehjem paa den Tid anføres: «en Spegel med sort Ramme». — Inventariesager, der visselig som Regel havde sin Plads i Stuen og flittig benyttedes, var 3 Spinderokke («Hjul-Rokke») og en Vævestol («Væf-Gang»). — Til Hverdags sees Bænkene i Stuen at være forsynede med «Bænkedyner med Vær», medens man til Høitids Brug havde «Flamske vævede Hynder». Der nævnes ogsaa «Svenske Borddækken», saa det i Dagliglag tarvelig udstyrede Hus vistnok har været ret staseligt ved festlige Anledninger. Naar Gjestebuds-Bord skulde dækkes, havde man ikke mindre end 15 «Dreils-Duge» til Raadighed, og alt Husets Sølvtoi toges selvfølgelig da i Brug: De 4 «Sølvkander» (hvoraf den største veiede 83 Lod og kostede alene mere end hele Gaardens Buskap), de 2 «Sølv-Koxer med Ører» og de mange «Sølvstøb», som for en stor Del var Arv efter Forfædrene og mærket med deres Initialer. — Knive og Gaffer fandtes ikke blandt Husets Inventar (den Slags Spise-redskaber hørte i gammel Tid til den personlige Udrustning); men af «Sølvskeer» var der foruden den store «Skjænke-Ske» ikke mindre end 30 Stykker, tildels forgyldte dels «fladskaftede», dels med «Drueknapper» eller «dreiede Knapper» paa Skaftet. — «Stentoi» havde man lidt af paa Aabel dengang (1 «dybt Hollandsk Stenfad» og 1 «fladt» ditto, samt 4 «Stentallerkener» var det Hele); men af Tinfade og Tintallerkener var der saameget mere. — «Glastoi» var heller ikke meget i Brug. Foruden et Pragtstykke: «Et Flaskefor med 7 Flasker udi» nævnes blandt Inventaret paa Aabel i 1730 kun en stor og en liden «Bouteille», samt et eneste «Ølglas», saa det sees, at Sølvkanderne og Sølvstøbene ikke alene var til Stas. — I Stuen (med de lave smaa Vinduer og de grønne i Bly indfattede Ruder) blev det tidlig mørkt, men da tændtes ved festlige Anledninger Lysene i de store Messing-Stager, hvoraf der var flere Par (dels «buklede», af Messingblik, dels støbte), og naar Tandem blev lang og rød paa de hjemmelavede Talglys, havde man endog til Afbenyttelse «en Messing-Lysesax». — Med Senge-Klæder var man vel forsynet. Der var 11 «Bolster-Dyner» foruden «Olmerdugs ditto», — en hel Del Over- og Underdyner, samt Puder med «Træk og Vær», — massevis af «Seng-Overklæder» og «Dækker» og «Ryer» samt 6 «Skind-Blier» (Lagener af Skind), — 17 Par «Lærreds-Lagen» og omtrent ligemange «Strie-Lagen», samt endelig ogsaa «Haandklæder» af Lærred og Strie. — Af Gaardens «Ride- og Kjøre-Redskab» kan nævnes 1 «Mandfolk-Sadel med Bidsel» og 1 «rødmalet Kirkesæde».

Bøger var der — som ventelig kan være — ikke mange af paa Aabel i den Tid, og de var udelukkende af religiøst Indhold. Det kostbareste Stykke i Husets Boghylde var en «Christian 4ti Bibel» (værdsat til 1¼ Rd.);

1. **Jørgen Guttormssøn Aabel, f. 1705** (var «28 Aar» gml. ved Skiftet efter Faderen i Januar 1734), — overtog Gaarden

desudeu fandtes: «en Bibel af det nye Missions-Oplag», — «Dorthe Engelbrektsdatters Sang-Ofær», — «Det nye Testamentes Skrifter in 8vo», — «Nils Michelsen Aalborgs Postil», — «En Bog kaldet den Bibelske Kjerne», — «En gammel Bog paa Vers forfattet over det gamle Testamentes Jødiske Regenter», samt «En Kirke-Psalmebog forslidt paa de første Blade».

Til Slutning skal vi kaste et Blik paa Husfolkets Garderobe. — Af Mandens (Guttorm Guttormssøns) «Gangklæder» var «en rød Klædes Undertrøie med 35 smaa Sølvknapper» (værdsat til 3 Rd.) det kostbareste Plag; ellers kan nævnes «en sort Klædes Kjol og Buxer» (1½ Rd.), — «en brun Klædes Kjol» (¾ Rd.) etc. Til Sammenligning med disse Priser for de Kjøbetøis Klæder kan anføres, at et Par hjemmevirkede «graa Vadmel-Buxer» ikke værdsattes til mere end 6 Skill. Blandt «den sal. Mands Gangklæder» var ogsaa «en hollandsk Hat» og «en foret Lue». — Uden Sammenligning rigere og kostbarere var Hustruens efterladte Klæder og Smykker, som tilfulde viser, hvor staselig en rig Bondekone i Topdal dengang kunde optræde. Af «Snørliv og Trøier» efterlod Anne Larsdatter paa Aabel i 1730 ikke mindre end 12 Stykker (tils. værdsat for 11 Rd.). Der var Snørliv af grønt Plyds og blaa Plyds, af «Silke-Atlas med Sølvsnorer» og Trøier af «graa Stof», «gul Silkestof», «hvid Kyper-Carton», «rød Skarlagen», «sort Chalon», «rød Bai», «sort Klæde» og «rød Sars». — Der var 8 Skjorter (tils. værdsat for 14 Rd. og omtrent udelukkende af Kjøbe-Tøi), saaledes: et «Callemankes Skjørt» (3 Rd.), et «rødt Klædes Skjørt med sorte Agramaner» (2 Rd.), et «rødt Sarses» (2½ Rd.), et «brunt Klædes» (1½ Rd.) et «blaat Stemets» (1 Rd.), et «brunt Sarses» (1¼ Rd.) o. s. v. — Der var blot et eneste «Hvergarns Skjørt». — Blandt «den sal. Qvindes Klæder» nævnes ogsaa en «sort Klædes Kaabe» og en «Jlderskinds Lue med sort Plydses Pol». — Hendes Smykker var baade mange og værdifulde. Trods de kun var af Sølv (der fandtes hverken Guld eller sødte Stene), var deres samlede Værdi over 60 Rd., som paa den Tid var en ret betydelig Sum og mere end det hele Løsøre (Indbo, Besætning etc.) var værd paa samtidige Skifter hos tarveligere Gaardmandsfolk i Topdal. Her skal nævnes som de kostbareste af Anne Larsdatters efterladte Smykker: Et «foryldt Sølvbelte med 17 Støkker paa rødt Klæde» (10 Rd.), — et «Belte paa grønt Plyds tilsyet 21 foryldte støbte Sølvprydelser med Lænke og Knap» (10½ Rd.), — et «Belte med 20 Støkker uden Forgyldning paa rød Sars med Kjæde og Knap» (8½ Rd.), — en «Sølje med foryldte Hætter og Spænde-Krog» (veiede ikke mindre end 18½ Lød og værdsat til 9¼ Rd.), — en «Kjæde med en foryldt Medaille» (4¼ Rd.), — 3 forskellige «Sølvlænker» med «foryldte Smykker» og «Sølvhjerter med Løf udi» (à 3 Rd.), — 12 Par «foryldte Sølv-Knatger» (4¼ Rd.). Desuden var der en Mængde «Kaabe-Spænder», «Trøie-Spænder» etc. etc.

efter sin Fader, men døde ugift allerede samme Aar. Skifte efter ham paa Aabel ^{28/1} 1735.

2. Anne Guttormsdatter, som allerede før 1728 var

★ *Tallak Jørgenssøn paa Høielt* i Birkenæs, f. 1700, † 1766, — Søn af Jørgen Gullovssøn paa Høielt († 1728) og Thorbør Tallaksdatter fra Rosseland (se foran, Side 16). — Tallak Jørgenssøn, — som altsaa var sin Hustrues Nærsødskendebarn, — overtog ved Faderens Død (da Tallak kaldes «Borger til Christiansand») hans Brug i Høielt, udløste sine Svogere og eiede $1\frac{3}{4}$ Hud i denne Gaard (foruden et værdifuldt Indbo og mange Penge udestaaende, tilsammen over 2100 Rd.), da han ^{10/10} 1759 holdt Skifte paa Høielt efter sin afdøde Hustru Anne Guttormsdatter. — Tallak Jørgenssøn flyttede senere til Rugslund i Birkenæs, hvor han døde, og der var Skifte efter ham ^{24/11} 1766.

Anne Guttormsdatter fra Aabel og Tallak Jørgenssøn paa Høielt havde 6 Sønner og 1 Datter, hvoraf Sønerne: Jørgen, Gullov, Jens og Haaver boede paa Rugslund ved Faderens Død i 1766. — To Sønner: Guttorm og Jørgen («den Yngre») var allerede nogle Aar, før Moderen døde, reist til Holland, hvor Guttorm i 1766 var gift og bosat og «ernærede sig med Søfart», medens Jørgen paa samme Tid var «i Vestindien». — Datteren: Anne Tallaksdatter (f. 1743, † 1766) var gift med Aanon Sivertssøn paa *Grødum* i Birkenæs.¹

¹ Stamtavler i Manuskript. — Det er bemærkningsværdigt, hvor livlig Forbindelse man paa de Kanter af Landet under 1600- og 1700-Tallet havde med Holland. Det er ingen Undtagelse, men forekommer meget hyppig, at Bondefamilierne i Topdal paa den Tid havde et eller flere af sine Medlemmer bosat i nævnte Land eller endog i dettes oversøiske Kolonier (derimod omtrent aldrig i Tyskland, Frankrige eller England). Endnu almindeligere var det, at de yngre Gaardmandssønner «for tilsøs fra Holland», i nogle Aar, inden de tog fat paa Landbruget i Hjembygden. Paa denne Maade blev Topdølerne i den Tid ingen «Hjemmefødninger»; en stor Del af den mandlige Befolkning havde dels som Sømænd i Koffardifart og dels som «udkommanderede i Hs. Majestæts Tjeneste» paa Flaaden og til Kjøbenhavn havt Anledning til at se sig om i Verden.

3. **Jens Guttormssøn Aabel**, f. 1717, † 1806, — Stamfader for de senere Slægtled af «Familien Aabel, ældre Linie». (Se VIII).

VIII.

Jens Guttormssøn Aabel

(f. 1717, † 1806)

— yngste Søn af Guttorm Guttormssøn og Anne Larsdatter paa Aabel (se foran), — fødtes ^{14/7} 1717 paa Aabel Gaard, overtog allerede i 17 Aars Alder ved Broderen Jørgens Død (1734) sin Fædrenegaard og brugte den i over 40 Aar. Ved Siden heraf var han «Gjæstgiver» (benævnes saaledes ved Skiftet efter sin Hustru), og denne Bedrift, — som i gamle Dage var Gjenstand for Privilegium, — laa nær tilhaande paa Aabel, hvor der var Skydstation og Færgested. Ellers handlede Jens Aabel ogsaa med Trælast og Ved paa Christiansand, havde en «Vedjagt» og et Hus paa Lund i Oddernæs (lige ved Bygrændsen), samt mange Penge udestaaende paa Rente. Da hans Hustru var død, og Skiftet efter hende blev holdt Høsten 1772, eiede han over 4000 Rd. foruden sin Part (11¹/₄ Kalvskind) i Aabel Gaard. — Denne solgte han fire Aar senere (1776) til sin ældste Søn Guttorm og tog Føderaad i Gaarden, men flyttede til Christiansand, hvor han ifølge Sønnen Oles Udsagn var «Kjøbmand». — Rimeligvis har dog hans Kjøbmandskab bestaaet alene i Trælasthandel og hermed forbundet Skibsrederi, hvortil jo de glimrende Conjunkturer dengang særlig opfordrede. — Han opholdt sig ogsaa en Tid hos sin Søn Jørgen, som var Handelsmand i Jylland, og hos sin Søn Herman paa Stendal og hos dennes Enke.¹ Sluttelig boede han hos sin Søn Johan, der var Kjøb-

¹ Ved Folketællingen 1801 var den gamle «Jens Guttormssøn» tilhuse paa Stendal hos sin Svigerdatter, der Aaret forud var bleven Enke efter Herman Aabel, Lensmand i Høvaag.

mand i Christiansand. og døde i hans Hus $\frac{6}{1}$ 1806 i en Alder af $88\frac{1}{2}$ Aar. (Skifte beg. i Chr.sand $\frac{22}{1}$). — Endnu ikke fuldt 19 Aar gml. blev han

★ ($\frac{10}{6}$ 1736) *Helene Andreasdatter fra Stendal* i Høvaag (dengang ikke fuldt 16 Aar gml.), f. $\frac{15}{7}$ 1720 paa Stendal, † $\frac{27}{8}$ 1772 paa Aabel, — ældste Datter af den velhavende Andreas Haaverssøn Stendal († 1759) og Todne Olsdatter fra Isefjær († 1741).¹ — Helene Andreasdatter fra Stendal (hvis yngre Søster nogle Aar senere blev gift med Haaver Knudssøn Aabel) var beslægtet med sin Ægtefælle i 4de Led og tilhørte en gammel og rig Slægt (hovedsagelig Skipperslægt), som saamange Gange ved Giftermaal knyttedes til Slægten fra Østre Foss og Aabel. — Hun døde som nævnt i 52 Aars Alder, og Skifte efter hende begyndte paa Aabel Gaard $\frac{9}{10}$ 1772.²

Jens Guttormssøn Aabel og Helene Andreasdatter fra Stendal havde ialt 14 Børn (7 Sønner og 7 Døttre), hvoraf nedenfor nævnte 6 Sønner (Guttorm, — Herman, — Jørgen, —

¹ Stamtavler i Manuskript. — Angaaende Navnet «Helene», — som saamange af Efterslægten har arvet efter sin Stammer fra Stendal, — kan oplyses, at hendes Farmoder (efter hvem hun var opkaldt) hed «Helga».

² Dette Skifte viser, at det var gaaet fremad paa Aabel i Jens Guttormssøns Tid, og at Velstanden — trods de mange Børn — var endnu større end ved hans Forældres Død. (Se foran, Side 31).

Der var nu (i 1772) baade «Dagligstue» og «Storstue» i Huset, og i Storstuen havde man istedetfor de gamle «Bænke» og «Krakke» faaet 10 læderbetrunkne Stole. Der var ogsaa et «Schatul med Skab», et «rundt Bord», et «Thebord» og «et stort Speil», saa vi ser, at man paa Aabel i 1772 havde et Møbement omtrent som hos «conditionerede» Folk. — Husets Udstyr forresten og dets Sølvtoi var ogsaa betydelig forøget. Istedetfor 4 Sølvkander, 7 Sølvstøb og 30 Sølvskeer (i 1730) var der nu (i 1772) 6 store Kander (tilsammen værd over 200 Rd.), 15 Støb og 48 Skeer foruden en «forgylt Sauce-Ske» og 6 «Theskeer», samt en «liden Tang» (Sukkerklybe) af Sølv m. m. — De mange Sølvsmykker fra gamle Dage («Belter», «Søljer» og «Knatker») var vistnok gaaet af Brug (der nævnes kun en «Sølv-Halskjede med Laas» og et Par «Sølv-Sko-Spænder»), men ellers var Husmoderens Garderobe paa Aabel omtrent ligesaa staselig og kostbar i 1772 som i 1730. Der var en Mængde Liv og Trøier og Skjorter (af sort Silke og Fløiel og rødt Klæde, blaa og hvid samt sort Damask etc.), «Silke-Luer», gule, grønne og «blommede» med «Perletakker», 3 «hvide Kniplingshætter», mange kostbare «Forklæder» etc. etc.

Andreas, — Ole og Johan) samt 5 Døttre (Anne, — Todne, — Anne Marie, — Inger Margrete og Thrine) levede til de blev voxne. Uagtet disse (og deres i Børneaarene døde Sødskende) er anført i «Norske Stamtavler» («Familien Aabel»), skal de dog her paany omtales, da man (fra Skifterne efter deres Forældre og andre Kilder) ser sig istand til for nogen Del at supplere tidligere Optegnelser om dem.

1. **Guttorm Jenssøn Aabel**, f. 1737, † 1790 som Gaardbruger paa Aabel. Hans Efterkommere vedblev endnu i et Aarhundrede efter hans Død at bo paa Aabel. (Se IX, Side 42).
2. **Anne Jensdatter Aabel**, f. $^{10}/_1$ 1739

★ *Christopher Larssøn Grimenæs*, f. 1724, † $^{10}/_6$ 1802, — Søn af Lars Simonssøn paa Grimenæs i Vestre Moland og Thorborg Jørgensdatter. Christopher Larssøn, — som var Gaardbruger, Lensmand i Vestre Moland og en rig Mand, — overlevede sin Hustru Anne Jensdatter. De efterlod 2 Sønner og 4 Døttre og har haft en talrig Efterslægt.¹

3. **Todne Jensdatter Aabel**, f. $^{20}/_7$ 1741. Var gift 2 Gange:

★ 1. *Øuen (Even) Sørenssøn Lund*, som boede i Christiansand og døde der $^{1}/_2$ 1769 (begr. $^{7}/_2$ «med alle Klokernes Ringen og bedste Ligklæde»). — Endnu Høsten 1772 levede hans efterladte Hustru som Enke i Christiansand, men blev kort efter

★ 2. *Carl Stigman*, som siges at have været «Chirurgus ved Commandoen», og som skal være «død ombord i et dansk Orlogsskib». (Paa et Skjøde af 1776 kaldes han: «Carl Christianson Stekman, boende i Mandal»).

Todne Jensdatter Aabel, der i 1806 ved Skiftet efter Faderen nævnes som «Enke, opholdende sig i Kjøbenhavn», — havde Børn af begge Ægteskaber.²

4. **Herman Jenssøn Aabel**, f. $^{24}/_5$ 1744, † $^{16}/_7$ 1800 paa Stendal Gaard i Høvaag Sogn, hvor han boede allerede før

¹ I «Norske Stamtavler» Side 2 anføres om Anne Jensdatter Aabel, at hun «er Oldemoder til Søløitnant Thorvald Dannevig» og «bar forøvrigt Descendenter i Lillesand.»

² Se «Norske Stamtavler», Side 2.

Moderens Død 1772. — Herman Aabel, — der vistnok fik sit Gaardsbrug i Stendal med sin Hustru (ikke ved Arv «efter sin Moder», som før har været sagt), — nævnes ogsaa som «Lensmand i Høvaag Sogn og Skibsreder».

★ (1767 paa Stendal) *Anne Tørrisdatter*, f. ca. 1749, — Datter af Tørris (el. Thorjus) Gunderssøn paa Stendal. — Anne Tørrisdatter, — der i 1801 (ved Folketællingen) nævnes «52 Aar gml.» som gaardbrugende Enke paa Stendal med hjemmeværende 6 Sønner (alle Sømænd, 1 «Skipper» og 5 «Matroser») samt 2 Døttre, — døde paa Stendal over 80 Aar gml. $\frac{7}{8}$ 1831.

Herman Jenssøn Aabel og Anne Tørrisdatter paa Stendal havde ialt 9 Børn, af hvilke ældste Søn (Tørris, gift med Inger Knudsdatter fra Østre Foss, se Side 29) kaldte sig «Stendal» og de øvrige «Hermansen».¹

5. **Jørgen Jenssøn Aabel**, f. $\frac{10}{12}$ 1748, nævnes allerede ved Skiftet efter Moderen i 1772 (24 Aar gml.) som «opholdende sig i Danmark» og forblev alle sine Dage der. Han levede endnu ved Faderens Død og boede «i Sæby i Jylland», hvor han var «Handelsmand».²

¹ Se «Norske Stamtavler», Side 2—5. Ingen af Herman Jenssøn Aabels talrige Efterslægt har benyttet Aabel som Familienavn.

² Om Jørgen Aabels Efterslægt kan kun meddeles ufuldstændige Oplysninger. — Han blev (ifølge «Norske Stamtavler», Side 5) gift med en Enke, der af et tidligere Ægteskab havde en Søn Hans, som «kaldte sig Aabel». Fra denne Jørgen Aabels Stedsøn (der i «Norske Stamtavler» siges at have været «Kjøbmand i Aalborg», men ifølge Oplysninger modtagne fra hans nulevende Efterkommere var «Møller i Sæby») nedstammer de fleste af Navnet Aabel, som senere har levet og endnu lever i Danmark. De har altsaa intet Slægtskab, men kun Slægtsnavn tilfælles med Familien Aabel i Norge.

Jørgen Aabel havde 3 Børn: 2 Sønner og 1 Datter (gift med en Major *Westenholz* i Aalborg). Af Sønerne var den ældste: Jens Aabel (f. 1779, † ugift 1860) Præst i Jylland, og den anden: Andreas Aabel Handelsmand i Sæby. Sidstnævnte havde (ifølge Opgivende af Sønnedatteren, Enkefru *Anna Haslund* i Hjølring) kun 2 Børn: en Datter Mathilde († ca. 1865, gift med Proprietær *Kæler* i Sønderhaven ved Aalborg) og en Søn: Jørgen Johan Aabel (f. ca. 1827, † ca. 1877), Kjøbmand i Sæby, gift med Karoline Margrete Stuhr († 1888). Af deres 2 Sønner og 3 Døttre lever den ældste Søn: Olaf Aabel i Kjøbenhavn (er gift og har 2 Døttre), medens den anden Søn «er i Amerika og er gift; nærmere om ham vides ikke». —

6. **Andreas Jenssøn Aabel**, f. $\frac{9}{11}$ 1752 paa Aabel Gaard, var endnu Høsten 1772 ved Skiftet efter Moderen (20 Aar gml.) «hjemme paa Gaarden», men kom senere til Christianssand, bosatte sig her og eiede ved sin Død Hus i Byen.¹ Han døde i Christianssand $\frac{25}{4}$ 1789, endnu kun 36 Aar gammel, efterladende Enke og 2 Børn.

★ *Ingeborg Villumsdatter Justnæs*, Datter af Villum Olsson Justnæs og Todne Aanonsdatter. Efter Mandens Død fik Ingeborg Villumsdatter kngl. Bevilling til at sidde i uskiftet Bo, men et Par Aar senere, da hun stod i Begreb med at gifte sig paany, holdt hun ($\frac{28}{1}$ 1792) Samfrændeskifte, som viser et forholdsvis tarveligt Bo, der kun gav 550 Rd. i Overskud, trods «Stervbohuset» (Gaarden i Byen) værdsattes til 600 Rd.

Ingeborg Villumsdatter Justnæs, — som blev gift anden Gang med Skipperborger i Christianssand Christian Bach, og som døde $\frac{10}{11}$ 1798, — havde i sit første Ægteskab med Andreas Jenssøn Aabel flere Børn, hvoraf dog kun en Søn og en Datter overlevede Faderen. Af disse døde Datteren Helene (f. 1789) i 3 Aars Alder, og eneste gjenlevende Barn var da Sønnen Jens Wilhelm Aabel, f. $\frac{3}{12}$ 1785, † $\frac{26}{1}$ 1848 i Christianssand, Skipper og gift (1808) med *Dorothea Marie Birch* (f. 1782, † 1875). De havde 2 Sønner og 2 Døtre.²

¹ Ifølge «Norske Stamtavler» (Side 6) skal han have været «Kjøbmand» og «Værtshusholder» i Christianssand. — Nærv. Udg. har ikke påtruffet Andreas Aabel anført med nogen bestemt Angivelse af hans Næringsvei. Ved Børnenes Daab nævnes han kun som «Seigneur», og hans Hustru kaldes «Madame». Ved Skiftet efter ham, kaldes han kun «Andreas Jensen Aabel».

² Som Supplement til, hvad der i «Norske Stamtavler» (Side 6) meddeles om disse Jens Wilhelm Aabels og Dorothea Marie Birchs 4 Børn (alle fødte i Chr.sand), hid sættes:

a. Ingeborg Aabel, f. $\frac{24}{8}$ 1809, † $\frac{17}{8}$ 1902. Ugift.

b. Susanne Dorothea Aabel, f. $\frac{1}{11}$ 1811, † $\frac{20}{2}$ 1868.

* ($\frac{27}{4}$ 1843) *Georg Martinus Stousland*, f. $\frac{29}{10}$ 1811, † $\frac{2}{12}$ 1856 i Chr.sand. (2 Børn, hvoraf Sønnen Thomas Wilh. Stousland, f. $\frac{22}{8}$ 1844 er Bankfuldmægtig ved Norges Banks Afdeling i Chr.sand).

c. Andreas Wilhelm Aabel, f. $\frac{24}{11}$ 1813, † $\frac{9}{12}$ 1849 paa Barcelonas

7. **Anne Marie Jensdatter Aabel**, f. $\frac{2}{2}$ 1755 paa Aabel Gaard, hvor hun (17 Aar gml.) endnu var, da Skiftet blev holdt efter Moderen. Senere kom hun til sin Broder Jørgen i Danmark, og da hendes Fader døde (1806), var hun endnu «ugift og hos Jørgen Aabel i Sæby i Jylland».
8. **Ole Jenssøn Aabel**, f. 1757, † 1852 som fhv. Sognepræst til Aurland i Sogn. Stamfader for den talrigste og i senere Tid mest kjendte Gren af Familien Aabel. (Se X, Side 46).
9. **Inger Margrete Jensdatter Aabel**, f. $\frac{23}{4}$ 1761. I Aaret 1806 ved Skiftet efter Faderen siges hun at være
 - ☆ «*Aslak Aslakssøn i Flekkefjord*», og baade hun og hendes Mand var da ilive. Inger Margrete Aabel skal være «død i Flekkefjord» og skal have haft «2 Børn, af hvilke en Søn Jens var Sømand, og en Datter Anne Elisabeth blev gift til Amerika med en Amerikaner, Skipper *Hald*, blev Enke og kom tilbage til Flekkefjord».¹
10. **Johan Jenssøn Aabel**, f. $\frac{20}{10}$ 1763 var først Sømand og senere (efterat han var bleven gift) bosat i Christianssand som Handelsmand og Skibsreder, tilflyttede i 1813 sin Eiendomsgaard Lofthus i Vestre Moland (nær Lille-sand), hvor han døde i sit 80de Aar $\frac{14}{2}$ 1843.²

Havn. Skibskaptein og førte Briggen «Ørnen» af Christiansand. • ($\frac{25}{1}$ 1844) *Caroline Stray*, f. $\frac{9}{9}$ 1822 (ilive endnu 1903). — 2 Børn:

1. Oluf «*Wilhelm*» Aabel, f. $\frac{2}{9}$ 1845, Agent i Chr.sand. • ($\frac{20}{9}$ 1873) *Karen Josefine Christiansen*, f. 1850, † 1878. — 2 Døtre:

Sigrid Caroline Aabel, f. $\frac{24}{6}$ 1874 og Ingeborg Aabel, f. 1875, † s. A.

2. Carl Aabel, f. $\frac{4}{4}$ 1849, † $\frac{8}{6}$ 1865 paa Atlanterhavet. Sømand.

d. Ole Jacob Aabel, f. $\frac{23}{1}$ 1819, Mægler i Rouen. † ugift 1869.

¹ Se «Norske Stamtavler», Side 9. — Ved Folketællingen 1801 for Flekkefjord anføres: «Kjøbmand og Skipper» Aslak Aslaksen (40 Aar) og «Inger Margrete Jensdatter, hans Kone» (40 Aar) — «begge i 1ste Ægteskab» — med Børnene: «Andreas» (12 Aar), «Jens Aabel» (10 Aar) og «Elisabeth» (8 Aar).

² Det nævnes i «Norske Stamtavler» (Side 9), at Johan Aabel paa Lofthus i Aaret 1838 nedskrev nogle korte Notitser om sine Forældre, sine Sødskende og deres Efterkommere. Disse Optegnelser blev senere benyttet ved Udarbejdelsen af den i 1860-Aarene trykte Stamtavle over Familien Aabel. Den sammesteds omtalte Beretning af Johan Aabel om hans Virksomhed som Sømand og Handelsmand (1785—1822) er derimod neppe bleven trykt, og Udg. har ikke heller kunnet faa opsporet Manuskriptet, der formentlig nu er tabt.

★ (1791 i Birkenæs) *Sissel Guttormsdatter Tvede*, f. 1765, † i Marts 1823, — Datter af Guttorm Gunderssøn paa Nedre Tvede i Birkenæs († 1792) og Aase Christensdatter (der var en Søster af den Karen Christensdatter fra Tvede, som var gift med Samuel Knudssøn Aabel, se Side 57).¹

Johan Aabel og Sissel Guttormsdatter havde 10 Børn, hvoraf 2 Sønner og 1 Datter døde i Børneaaarene, og de øvrige 2 Sønner og 5 Døttre, som blev voxne, døde alle ugifte. Saaledes ingen Efterslægt.²

11. **Thrine Jensdatter Aabel**, f. ²⁰/₁₀ 1763 paa Aabel Gaard (Tvilling med Broderen Johan), † ³¹/₁₁ 1815 i Christiansand som Enke (i Huset hos sin Broder Hermans Datter, Madame Helene Bech).

★ (1799) *Christian Larsson Astrup*, f. 1763, † ²⁸/₈ 1808, Snedkermester og Huseier i Christiansand. Skifte efter ham blev holdt ⁸/₉ 1808 og viser et forholdsvis fattigt Bo; Enken arvede kun ca. 200 Rd.

Christian Astrup var Enkemand, da han blev gift med Thrine Aabel, og havde af 1ste Ægteskab en Søn Gabriel. Med Thrine Aabel havde han kun Sønnen: Jens Christian Astrup, f. ¹/₁ 1800, om hvem det ved Skiftet efter Moderen (⁹/₁₂ 1815) anføres: «for nærværende Tid opholdende sig i Danmark». Han skal senere være bleven «Møller i Danmark».³

¹ Stamtavler i Manuskript.

² Se «Norske Stamtavler» Side 9—10. En af Johan Aabels Døttre ved Navn Helene Andrea (f. 1803) var i 11 Aar hos sin Farbroder Præst Ole Aabel i Aurland, og den yngste af alle Johan Aabels Børn: Gulette («Letta») Aabel (f. 1807), der i mange Aar tjente sit Brød som «Husjomfru», døde ²⁹/₄ 1891 i «Hospitalet» (Gammelhjemmet) i Oslo.

³ Se «Norske Stamtavler», Side 10.

IX.

Guttorm Jenssøn Aabel

(f. 1737, † 1790)

— ældste Søn af Jens Guttormssøn Aabel og Helene Andreasdatter Stendal (se Side 37), — f. $\frac{29}{8}$ 1737 paa Aabel Gaard, boede de første Aar efter sit Giftermaal paa Stendal i Høvaag (sin Moders Fædrengaard), men flyttede (før 1768) til Tvede i Birkenæs, af hvilken Gaard han havde kjøbt en Part (4 Kalvskind) af sin Svigerfader Bent Olsson, samtidig som han bygslede $3\frac{1}{2}$ Kalvsk. af Kirkens benificerede Gods i Gaarden. Som foran nævnt kjøbte Guttorm Jenssøn sluttelig af sin Fader dennes Brug ($11\frac{1}{4}$ Kalvskind) i Aabel (Skjøde dat. $\frac{25}{6}$ 1776) og tilflyttede sin «Odelsgaard», som han brugte i 14 Aar. Han døde her — kun 53 Aar gammel — i Aaret 1790, og Skifte holdtes efter ham paa Aabel $\frac{5}{11}$ s. A. — Hans Bo var ikke rigt, men ganske velhavende; det eiede foruden ovennævnte Part i Aabel (værdsat til 1200 Rd., men af Hensyn til det paa Gaarden hvilende Føderaad til Afdødes Fader kun opført med 880 Rd. bl. Boets Activa) endvidere 1 Hud Gods i Løbdal i Birkenæs og Løsøre for 458 Rd. Efter Fradrag af Boets Gjæld (bl. a. til Afdødes Brødre Andreas og Jørgen Aabel og Svogeren Lensmand Guttorm Tvede) samt Skifteomkostninger etc. blev der dog kun ca. 1050 Rd. tilbage til Deling mellem Enken og Børnene. — Guttorm Jenssøn var gift 2 Gange:

★ 1. *Inger Bentsdatter fra Tvede*, f. ca. 1740, — Datter af Bent Olsson paa Øvre Tvede i Birkenæs og Karen Jørgensdatter fra Songe i Vestre Moland. — Inger Bentsdatter døde — endnu ikke 30 Aar gammel — $\frac{1}{5}$ 1768 paa Tvede, hvor Skifte holdtes efter hende $\frac{13}{6}$ s. A. — Hun efterlod 4 smaa Børn.

★ 2. *Todne Gundersdatter fra Tvede*, f. ca. 1744, — ældste Datter af Gunder Guttormssøn paa Øvre Tvede († 1805) og Anne Gundersdatter fra Nedre Tvede i Birkenæs.

Todne Gundersdatter, — som med Guttorm Aabel havde 4 Børn, og som vedblev at være Enke, — brugte efter sin Mands Død i flere Aar ovennævnte Part ($11\frac{1}{4}$ Kalvskind) i Aabel Gaard. Endel af samme solgte hun i 1803 til sin ældste Søn Gunder, og Resten overdrog hun i 1823 til sin yngste Søn Jens, idet hun da — henved 80 Aar gammel — «indgav sig i Forsorg og Pleie» til denne sin Søn.

Guttorm Jenssøn paa Aabel havde som nævnt 8 Børn, — 4 af første og 4 af andet Ægteskab, nemlig:

1. **Cathrine Guttormsdatter Aabel**, f. 1760 paa Tvede, † $9/9$ 1794 i Christianssand, vistnok under et tilfældigt Ophold dersteds, da hun, som det synes, ellers havde sit Tilhold hos Broderen Bent paa Tvede, hvor der ogsaa holdtes Skifte efter hende $31/9$ 1794. — Ugift.
2. **Bent Guttormssøn (Aabel)**, f. 1762, — købte 1785 som «ældste Søn og Odelsmand» af sin Fader og sine Sødskende for 300 Rd. $3\frac{1}{3}$ Kalvskind i Tvede (hans Moders Fædrengaard), hvilket i Forening med hans egen Arvelod (efter Moderen) udgjorde 4 Kalvskind. Samtidig bygslede han af Præsten i Tved det ovennævnte beneficerede Gods, saa han altsaa nu sad med hele sin Faders forige Brug i Øvre Tvede, og boede her til sin Død ca. 1819.¹

☆ (ca. 1808) *Anne Marie Paulsdatter*, f. ca. 1786, † $18/2$ 1867, — Datter af Paul Olsson paa Tvede. — Hun blev gift paany (1824) med Gunder Guttormssøn paa Tvede.

Bent Guttormssøn havde 3 Sønner og 2 Døttre, som alle blev gifte og havde Børn. — Talrig Efterslægt.²

¹ Ved den Tveds Præstegaard i 1818 overgaaede Ildebrand gik som foran nævnt Præstegjældets ældre Ministerialbøger tabt, og den ældste bevarede Kirkebog for Tved og Birkenæs er for Aarene omkr. (og nærmest efter) 1820 saa besynderligt og uordentligt ført, at den næsten ikke er til at faa Rede paa, ligesom den ogsaa har store Lacuner.

² Stamtavler i Manuskript. — Af Bent Guttormssøns 3 Sønner var Guttorm (f. 1814) og Jens (f. 1819) bosatte paa Tvede, medens Paul (f. 1817) boede paa Østre Møllestad. — Af Bent Guttormssøns 2 Døttre var Inger (f. 1810) gift med *Guttorm Syvertsson Rugslund*, og Karen (f. 1812) gift med *Ole Axelsson Hoielt*. — Paa alle de her nævnte Gaarde i Birkenæs bor (i 1903) Efterkommere af Bent Guttormssøn (Aabel).

3. **Helene Guttormsdatter (Aabel)**, f. 1765, † $11/8$ 1839 paa Tvede, var i Huset hos sin Broder Bent og senere hos dennes Enke og Børn. — Ugift.
4. **Andreas Guttormssøn Aabel**, f. 1768, — nævnes 1794 at opholde sig «for nærværende Tid hos sin Farbroder Jørgen Aabel i Sæby i Danmark». I 1806 (ved Skiftet efter Farfaderen) var han fremdeles i Sæby, — dengang allerede 38 Aar gml. (I «Norske Stamtavler» anføres, at «han døde paa Aabel»).
5. **Inger Margrete Guttormsdatter Aabel**, f. 1776 («14 Aar ved Faderens Død).

☆ (1797) *Christen Aamundssøn Høielt*, f. 1765, — Søn af Aamund Aslakssøn paa Høielt i Birkenæs og Anne Christensdatter fra Tvede (Søster af Karen Christensdatter, gift med Samuel Knudssøn Aabel, se Side 57).¹

Inger Margrete Aabel og Christen Høielt, — der var «Høker» og boede i Christianssand, — havde flere Børn til Daaben i denne By i Aarene fra 1798—1818.²

6. **Gunder Guttormssøn Aabel**, f. 1778, — købte 1803 (Skjøde $6/7$) af sin Moder en Halvpart ($5^5/8$ Kalvskind) af det Brug, som hun havde i Aabel (efter sin Mand), med Halvparten i Vaanings- og Udhusbygninger, samt « $1/6$ i Aabels privilegerede Saug» for 600 Rd. — I 1838 staar han i Matrikulen anført som Gaardbruger paa Aabel (brugte $11^1/4$ Kalvskind sammen med sin Broder Jens). Døde paa Aabel $2/6$ 1860 i en Alder af 82 Aar.

Var i 1820 ugift («42 Aar» gml.) og boede da sammen med sin gamle Moder paa Aabel. Saavidt vides blev han heller ikke senere gift.

7. **Anne Marie Guttormsdatter Aabel**, f. 1780 paa Aabel Gaard, † $5/12$ 1824 paa Høielt i Birkenæs. — Var gift 2 Gange:
 - ☆ 1. *Anders Jørgenssøn Høielt*, — uden Tvivl Søn af Jørgen Tallakssøn paa Høielt og Anne Olsdatter fra Lemsland. — Anders døde børnløs før $18/7$ 1820, da hans Enke

¹ Stamtavler i Manuskript.

² Længere ned i Tiden gaar ikke Chr.sands Ministerialbøger i Rigsarch. — Ved Folketællingen i 1801 kaldes Christen Høielt «Værtshusmand».

«Anne Marie Guttormsdatter» opretter Kontrakt med hans «Arvinger» om Udløsning af deres Arveparter i Høielt. — I 1822 blev Anne Marie Aabel

★ 2. *Ole Andreas Hermansen (Aabel)*, f. 1787 paa Stendal, — Søn af Herman Jenssøn Aabel og Anne Tørrisdatter (saaledes sin Hustrues Sødskendebarn, se Side 38). — Ole Andreas Hermansen, — som var Skipper (og for sine Fortjenester i Krigens Tid Dannebrogsmænd), — fik Høielt Gaard ($1\frac{3}{4}$ Hud) med sin Hustru. Hun døde imidlertid efter kun 2 Aars børnløst Ægteskab, og han giftede sig senere paany (med sin første Hustrues Pleiedatter), fik mange Børn, maatte sælge Høielt Gaard og døde i smaa Kaar i Lillesand i Aaret 1863.¹

8. **Jens Guttormssøn Aabel**, f. 1785 paa Aabel Gaard, var i 1820 (35 Aar gml. og endnu ugift) hjemme hos sin Moder, af hvem han 3 Aar senere købte $4\frac{1}{8}$ Kalvskind i Aabel (Skjøde $27\frac{1}{5}$ 1823). Han var Gaardbruger paa Aabel (brugte Gaarden sammen med Broderen Guttorm, se ovenfor). Døde paa Aabel $29\frac{1}{4}$ 1851 i en Alder af 66 Aar.

★ (1823) *Gjertrud Guttormsdatter fra Tvede*, f. 1788, † $23\frac{1}{1}$ 1863 paa Aabel som Enke, — Datter af Lensmand i Birkenæs Guttorm Gunderssøn paa Tvede og Sissel Gundersdatter. Jens' og Gjertruds Søn:

Guttorm Jenssøn Aabel, f. 1824, † $19\frac{1}{1}$ 1897 i 72 Aars Alder, ugift, var den sidste af Slægten, som boede paa Aabel Gaard.²

¹ Se «Norske Stamtavler» Side 4—5.

² Paa Folketællingslisten 1865 anføres blandt Opsidderne paa Aabel: «Guttorm Jensen, Gaardbruger, 41 Aar, ugift». — Hans lille Part af Aabel Gaard angives da at have et Kreaturhold af 4 Kjør, 8 Faar og 1 Gjed, samt en Udsæd af $\frac{1}{4}$ Tønde Hvede, 1 Tønde Byg, $\frac{1}{2}$ Tønde Havre og 2 Tønder Potetes. — Kun en ringe Rest af Fædrenes fordums Vilkaar og Velstand! — Guttorm Jenssøn Aabel gav sig paa sin gamle Alder i Follong hos Halvor Olssøn paa Aabel, hvis Børn arvede alt hans Efterladenskab, der beløb sig til ikke fuldt 200 Kr. (Skifte sluttet $21\frac{1}{8}$ 1901).

X.

Ole Jenssøn Aabel

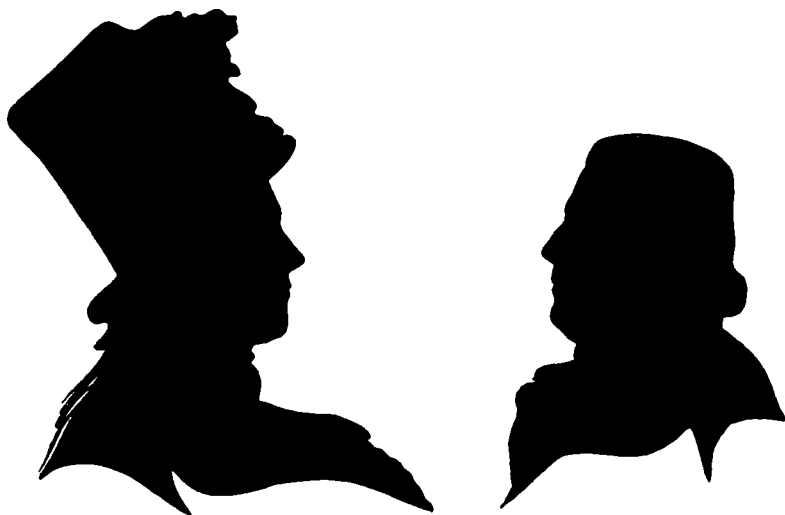
(f. 1757, † 1852, Sognepræst i Aurland i Sogn)

— femte Søn af Jens Guttormssøn Aabel og Helene Andreasdatter Stendal (den 8de i Rækken af deres Børn, se Side 40), — fødtes paa Aabel Gaard $\frac{7}{1}$ 1757. — Han nævnes ved Skiftet efter Moderen (1772) «15 Aar gml. Discipel ved Christiansands latinske Skole», og en Menneskealder senere, ved Skiftet efter hans gamle Fader (1806) anføres: «Ole Jenssøn Aabel, Sognepræst til Urlands Præstegjæld i Bergens Stift». — Hans Vita i denne Mellemtid fra hans Moders til hans Faders Død skal her gengives med hans egne Ord. I nogle endnu bevarede egenhændige, kortfattede Optegnelser om sit Liv skriver Ole Aabel; at han blev «indsat i Christiansands latinske Skole i Mai Maaned 1771, derfra dimitteret til Universitetet den 15de Juli 1778 af Justitsraad og Rector Nicolai Femmer, og den 30te September samme Aar erholdt Examen Artium.¹ — Aaret efter, 14de Juli tog (jeg) Examen philosophicum, reiste derpaa strax efter op til Christiansand og blev Informator hos forlængst siden afdøde Sognepræst til Oddernæs Theodorus Bergmann Meldal og forblev hos ham til Aaret 1782, reiste saa til Kjøbenhavn for at tage Embedsexamen og erholdt samme den 8de Oktober 1783, ligesom (jeg) og den 8de November næstefter holdt Dømis-Prædiken, ialt med Charakter Haud illaud. — Blev i Aaret 1784 ved Kaldsbrev af 11te Juni kaldet til Personel-Capellan af Jonas Zimmermann, Sognepræst til Homedals Præstegjæld i Christiansands Stift og den 30te Juli 1784 indviet til Præste-Embedet af Hr. Biskop Hagerup i Christiansands Domkirke. Efterat have tjent 7 Aar som Capellan og det 8de som constitueret Sognepræst, maatte (jeg) endelig atter

¹ Justitsraad Nicolai Femmer (Nicolaus Femer), som i en lang Aarrække havde været Rector ved Christiansands Kathedralskole, blev, kort efterat han havde dimitteret Ole Aabel til Akademiet, udnævnt ($\frac{1}{4}$ 1779) til Byfoged i Arendal. Han døde i Aaret 1787.

reise til Kjøbenhavn for at søge, — blev saa omsider ved Kaldsbrev af 5te Oktober 1792 kaldet til Sognepræst for Justedals Menighed, og efterat have været i Justedal i 8 Aar blev jeg ved Kaldsbrev af 30te Mai 1800 kaldet til Sognepræst her i Urland.»

Om sit Giftermaal og sine Børn anfører Ole Aabel samtidig: «I Aaret 1795, den 3die Marts, indgik (jeg) Ægteskab

SILHOUETTER AF PRÆST OLE AABEL OG HUSTRU
CHRISTINE MARGRETE F. PAVELS.

med Jomfru *Christine Margrete født Pavels* og (har) med hende avlet 9 Børn, 5 Sønner og 4 Døttre, hvoraf kun 5 nu lever.»¹

Ole Aabel, — der efter 55 Aars Virksomhed som Præst tog Afsked Høsten 1839, — levede endnu i over 12 Aar; han døde i Aurland, over 95 Aar gammel, $17/3$ 1852. — Hans Hustru, — der var 15 Aar yngre end ham (født $28/4$ 1772 paa Hjelmelands Præstegaard i Ryfylke af Forældre: Provst Peder

¹ Af disse sidste Ord i Ole Aabels autobiografiske Optegnelser sluttes, at de er skrevet i Aaret 1834, da han 77 Aar gammel feirede sit 50 Aars Embedsjubileum. (Se «Morgenbladet» for $12/7$ s. A.).

Pavels og Birgitte Christine Hielm, — se Familien Pavels), — overlevede sin Mand i 11 Aar. Hun døde i 91 Aars Alder $\frac{1}{5}$ 1863, ligeledes i Aurland i Sogn.¹

Præst Ole Aabel i Aurland ergjennem sin ældste Søn blevet Stamfader for den Gren af Familien Aabel, som har været den talrigste og den mest kjendte i vor Tid. — Han indførte derhos Slægten i helt nye Livsforhold og danner Overgangsleddet fra den gamle til den nye Tid. Af disse Grunde er han mærkelig i Slægtens Historie, hvor den gamle «Jubellærer» ogsaa i andre Henseender fremtræder som en Patriark baade paa Grund af sit lange Liv, — der jo noget nær strakte sig gjennem et helt Aarhundrede, — og paa Grund af sin overmaade talrige Efterslægt, som kun 50 Aar efter hans Død omfatter 5 Slægtled og over 270 Personer (9 Børn, 22 Børnebørn, 101 Børnebørns Børn, 139 Børnebørns Børnebørn og 2 Børnebørns Børnebørns Børn).

To af Præst Ole Aabels og Christine Margrete Pavels' 9 Børn døde som ganske smaa; de 4 Sønner og 3 Døttre, som blev voxne, var:

1. **Peder Pavels Aabel**, f. $\frac{19}{12}$ 1795 i Jostedal, † $\frac{3}{7}$ 1869 i Krødsherred (i Huset hos sin ældste Søn) som fhv. Provst og Sognepræst til Land.

★ ($\frac{27}{8}$ 1822 i Aal) *Margrete Engelke Magdalene Leigh*, f. $\frac{18}{1}$ 1800 i Kvikne, † $\frac{5}{7}$ 1863 i Land, Datter af Sognepræst til Aal Morten Andreas Leigh og 2den

¹ Af Præst Ole Aabel og Hustru haves foruden de her gjengivne Silhouetter (fra Tiden omkr. Aar 1800) ogsaa Portrætter, malede i 1832 af Knud Baade. En Reproduktion af Præst Ole Aabels Portræt (der ifølge en samtidig Udtalelse af hans ældste Søn skal have lignet «fortræffeligt») findes foran disse Optegnelser, og Portrættet af hans Hustru (der ogsaa siges at have været «meget vel truffet») er gjengivet længere frem under Familien Pavels (Side 98).

Originalmalerierne (hvoraf der i senere Tid er taget flere malede Kopier, som eies af Efterkommere) er fra de Afmaledes ældste Søn og ældste Sønnesøn gaaet over til Præst Ole Aabels Børnebørns Børn: Olaf Munthe og Hustru Helene f. Støren, som ogsaa eier de her gjengivne Silhouetter af deres Oldeforældre.

- Hustru Petronelle Louise Mørch. (Se Familien Leigh). — 9 Børn.¹
2. **Jens Christopher Aabel**, f. $^{12}/_1$ 1800 i Jostedal, † $^{18}/_2$ 1820 i Aurland, Sømand (Styrmand). Ugift.
 3. **Nicolai Friis Aabel**, f. $^{12}/_{12}$ 1801 i Aurland, † $^{21}/_8$ 1838 i Etne som Provst og Sognepræst smstds. — Ingen Børn.
 ☆ ($^{25}/_8$ 1837 i Skonevig) *Johanne Fredrikke Hansen*, f. $^8/_1$ 1814, Datter af Sorenskriver i Søndhordland Johan Fredr. Hansen og Abel Margrete Krog.
 4. **Helene Andrea Aabel**, f. $^3/_3$ 1804 i Aurland, † $^{10}/_3$ 1894 i Fredrikstad.
 ☆ ($^{20}/_{11}$ 1828 i Aurland) *Peter Johan Støren*, f. $^{19}/_{10}$ 1800 i Eidsberg, † $^{25}/_7$ 1885 i Fredrikstad som fhv. Postmester

¹ Se «Norske Stamtavler Side 7—8 og førnævnte Manuskript bl. «Personalia Aabel» i Rigsarch., hvori er meddelt fuldstændig Oplysning om den hele talrige Descendents (cognatisk som agnatisk) af Provst P. Aabel og Hustru f. Leigh. Deres 9 Børn skal derfor her kun kortelig nævnes:

- a. **Louise Aabel (Petra Louise)** f. $^1/_6$ 1823, † $^{21}/_2$ 1883 • ($^{24}/_{10}$ 1849) *Elias Corneliussen*, f. $^8/_6$, 1818 † $^{20}/_8$ 1880, Cand. theol., Inspektør for Borgerskolen i Chr.a. — 8 Børn.
- b. **Oluf Aabel (Oluf Andreas)** f. $^9/_10$ 1825, † $^{24}/_{12}$ 1895, Provst og Sognepræst i Land, • ($^{10}/_7$ 1854) *Christiane («Janna») Meinich*, f. $^{24}/_{11}$ 1826, † $^6/_8$ 1903. — 1 Barn.
- c. **Christine Aabel (Christine Margrete Pavels)** f. $^{26}/_6$ 1827, † $^{19}/_6$ 1887. • ($^{20}/_3$ 1844) *Christopher Pavels Munthe*, f. $^5/_4$ 1816, † $^9/_12$ 1884, Distriktslæge i Søndre Østerdal. — 14 Børn.
- d. **Andreas Aabel (Morten Andreas Leigh)** f. $^{10}/_2$ 1830, † $^9/_6$ 1901, Distriktslæge paa Toten, • ($^{28}/_{12}$ 1857) *Wilhelmine («Mina») Collett*, f. $^{11}/_6$ 1834, † $^{14}/_6$ 1901. — 10 Børn.
- e. **Anna Aabel (Anna Margrete Grøntvedt)** f. $^{10}/_3$ 1831, † $^{22}/_{12}$ 1873. • ($^7/_6$ 1853) *Jacob Dybwad*, f. $^{20}/_7$ 1823, † $^4/_6$ 1899, Boghandler i Chr.a. — 9 Børn.
- f. **Marie Aabel (Marie Caroline Wilhelmine Sophie)** f. $^{27}/_2$ 1835, † $^{21}/_1$ 1903. • ($^{27}/_{12}$ 1855) *Carl Jacob Vogt*, f. $^{18}/_{10}$ 1827, † $^{20}/_6$ 1891, Oberst i Christiansandske Brigade. 5 Børn.
- g. **Jens Aabel (Jens Jacob Sigvard)** f. $^8/_6$ 1836, Gaardbruger paa Modum. • ($^{21}/_{12}$ 1871) *Christiane Berg*, f. $^{16}/_{11}$ 1841. — 8 Børn.
- h. **Lina Aabel (Nicoline Bernhardine)**, f. $^4/_6$ 1839, • ($^9/_10$ 1865) *Ole Vikør*, f. $^8/_8$ 1838, Gaardbruger i Land. 7 Børn.
- i. **Wilhelm Aabel (Abraham Wilhelm Støren)** f. $^{19}/_6$ 1841, † $^{14}/_6$ 1886, Cand. jur., Kopist i Statssekretariatet. Ugift.

(tidligere Kavalleriofficer), Søn af Sognepræst til Norderhov Abraham Wilhelm Støren og Johanne Cathrine Brandt.

11 Børn, hvoraf 2 Sønner døde som spæde.¹

5. **Jacob Severin Aabel**, f. ¹⁴/₁₀ 1807 i Aurland, † ²⁵/₁₁ 1832 i Bergen, som Secondlieutenant. Ugift.
6. **Birgitte Christine Hielm Aabel**, f. ⁷/₁₀ 1809 i Aurland, † ²²/₅ 1899 i Christiania (i Huset hos sin Datter).

★ (²²/₁₀ 1836 i Sogndal) *Søren Leigh*, f. ²⁶/₈ 1794 i Kvikne, † ²/₄ 1870 paa sin Gaard Aarvold i Sogndal. Fhv. Premierlieutenant, Søn af Sognepræst til Aal Morten Andreas Leigh og 1ste Hustru Margrete Engelke Rynning. 2 Døttre. (Se Familien Leigh, Side 78—79).
7. **Oline Christine Margrete Aabel**, f. ²⁰/₇ 1814 i Aurland, † ⁵/₂ 1900 sammesteds. — Ugift.

¹ Se Ragnvald Støren: «Oversigtstavle over Slægten Støren» (1902), hvoraf hidrættes følgende Data om Helene Aabels og Peter Johan Størens Børn:

- a. **Wilhelm Støren** (Abraham Wilhelm) f. ¹⁸/₈ 1829, fhv. Sognepræst til Meldalen • (¹⁴/₇ 1856) *Lagertha Johanne Dircks*, f. ¹/₁₀ 1835, † ²⁵/₆ 1896. — 12 Børn.
- b. **Oluf Støren** (Oluf Aabel) f. ¹⁵/₇ 1831, † ²⁰/₁₁ 1853 som Student.
- c. **Hanna Støren** (Johanne Cathrine) f. ²⁴/₈ 1833 • (¹⁵/₇ 1858) *Vilhelm Jens Gram Saxild*, f. ²⁸/₁₁ 1825, † ²⁸/₉ 1884 som fhv. Postmester i Risør. Ingen Børn.
- d. **Christopher Støren** (Christopher Sabinus Jens Jacob) f. ²⁹/₆ 1835, Kjøbmand og Bankdirektor i Fredrikstad. • (¹²/₆ 1864) *Sofie Jacobine Tøstie*, f. ¹⁹/₈ 1844, † ²²/₇ 1884. — 8 Børn.
- e. **Nicolai Støren** (Johan Nicolai Tordenskjold) f. ²/₁ 1839, † ⁴/₁₀ 1857 som Student.
- f. **Margrete Støren** (Christine Margrete Pavels) f. ¹⁴/₄ 1841. • (¹⁴/₄ 1873) *Martin Johannes Bugge*, f. ²/₁₀ 1830, fhv. Overlærer i Aalesund.

(Overlærer Bugge var Enkemand og havde Børn af tidligere Ægteskab. Med Margrete Støren ingen Børn.)
- g. **Reinhold Støren** (Peter Reinhold Gram) f. ¹⁸/₄ 1843, Overingeniør ved Jernbaneanlæggene. • 1. (²¹/₆ 1872) *Berhardine* («Dina») *Steenstrup*, f. ⁶/₁₀ 1853, † ¹/₈ 1887. — 6 Børn. — • 2. (¹²/₁₂ 1889) *Marie Bugge*, f. ⁶/₁₁ 1866. — 2 Børn.
- h. **Mina Støren** (Helene Wilhelmine Oline) f. ¹⁸/₄ 1843, • (⁹/₁₀ 1864) *Martin Rasmus With Schou*, f. ²⁴/₁₀ 1833, fhv. Veterinærmajor. 11 Børn.
- i. **Marie Støren** (Marie Birgitte Jacobine) f. ²⁴/₅ 1846. Sygepleierske. Ugift.

FAMILIEN AABEL, YNGRE LINIE.

XI.

Knud Olsson paa Aabel

(f. 1674, † 1727)

— ældste Søn af Ole Knudssøn paa Aabel og Helga Tollefsdatter (se Side 21), — var ikke mere end 14 Aar, da Faderen døde, og træffes allerede i 16 Aars Alder (1690) som Gaardbruger paa Aabel, idet han drev samme Brug, som Faderen havde havt, og som nu (paa Grund af, at hele Gaarden Aabels Skyld var nedsat fra 4 til 3 Huder) repræsenterede 2 Huder $\frac{3}{4}$ Kalvskind. Han eiede ogsaa fast Gods udenfor Aabel, saaledes Parter i Nedre Haabesland i Birkenæs, samt i et Par Gaarde i Landvig og i Mykland Sogn. Ellers var det mere som Pengemand end som Godseier, at Knud Olsson Aabel spillede en Rolle i sin Kreds, og han drev en ganske udstrakt Laanevirksomhed, hvad noksom de mange Pantobligationer og det meget «Pantesølv» i hans Dødsbo vidner om. Alt ialt var han efter Tidens og Stedets Forholde en meget formuende Mand. Han opnaaede ingen høi Alder; — allerede 53 Aar gammel døde han paa Aabel Gaard, hvor Skiftet efter ham begyndte $\frac{25}{10}$ 1727. — Dette Skifte viser et rigt Bo, der foruden det faste Gods havde Løsøre og specielt Sølvtoi i Mængdevis (saaledes ikke mindre end 6

store Sølvkander til Værdi over 200 Rd. og en Masse mindre Kar og Smykker af Sølv); — «rede Penge» fandtes der ikke; Enken forklarede for Skifteretten, at «den salig Mand haver udlaant deslige, hvilket bedre frem i Forretningen skulde oplyse sig selv», og heri havde hun Ret; thi der var udestaaende Fordringer i stor Mængde. — Boets endelige Overskud blev — foruden det faste Gods — over 2400 Rd., som dengang og paa de Kanter af Landet var en meget betydelig Sum.

★ *Sissel Aslaksdatter*, — Søster af den Anne Aslaksdatter, som var gift med Knud Guttormssøn (og derefter med Bent Jenssøn) paa Østre Foss (se Side 26). — Sissel overlevede sin Mand i 25 Aar, og — i Strid med Datidens Skik blandt rige Enker — giftede hun sig ikke paany. Hun drev den ene Halvdel af sin sal. Mands forige Brug i Aabel Gaard, medens den anden Halvdel brugtes af ældste Søn Ole og gik efter hans Død (i 1736) over til næstældste Søn Samuel. — I Aaret 1745 solgte Sissel sit Brug i Aabel (1 Hud $\frac{3}{8}$ Kalvskind) til yngste Søn Haaver og «indgav sig i Forsorg og Pleie» til ham for Resten af sine Dage. — Hun døde 7 Aar senere paa Aabel Gaard, hvor der holdtes Skifte efter hende $\frac{3}{8}$ 1752. — Hun efterlod sig over 1300 Rd.

Knud Olssøn og Sissel Aslaksdatter paa Aabel havde 3 Sønner (Ole, Samuel og Haaver) og 4 Døttre (Helga, Anna, Todne og Gjertrud).

1. **Helga Knudsdatter Aabel**, f. ca. 1700, — var flere Aar før Faderens Død

★ *Thorjus Olssøn Hamre*, — Søn af Ole Endressøn Hamre (fra Timmenæs) i Tved og Thorbør Ulfsdatter fra Haanæs i samme Sogn.¹ — Thorjus Hamre var Sømand og boede i Christianssand, hvor han eiede en liden Gaard. — Sin sidste Reise gjorde han med et Skib, som førtes af Erik Isefjær (gift med hans Hustrues Faster, se Side 23), og som gik under med hele Besætningen ved Kysten af Skotland i Foraaret 1739. — Han efterlod sin Enke Helga Knudsdatter Aabel (med 3 Døttre) i maadelige Kaar

¹ Stamtavler i Manuskript.

(Skifte $^{14}/_{11}$ 1739), og da hun tre Aar senere døde i Christianssand $^{3}/_{2}$ 1743, viste Skiftet efter hende et ganske fattigt Bo, trods baade hun og hendes Mand var af rig Slægt og havde været meget velstaaende.¹

Som nævnt efterlod Thorjus Hamre og Helga Knudsdatter Aabel 3 Døttre. Af disse var den ældste: Anna (f. ca. 1720) gift med en Sømand Johan Christian Wegner i Christianssand; — den anden: Thorbør (f. ca. 1725) blev gift med en Jens *Løchstøer*, ligeledes bosat i Christianssand; — den yngste Datter Sissel (f. 1732) forblev ugift. Hun boede 1787 i Christianssand.

2. **Ole Knudssøn Aabel**, f. ca. 1702 (var myndig ved Faderens Død i 1727), — brugte som foran nævnt den ene Halvpart af Faderens efterladte Gods i Aabel, medens hans Moder brugte den anden Halvdel. — Ellers eiede han 6 à 7 Huders Gods i flere andre Gaarde i og udenfor Birkenæs, hvoraf Størsteparten var ham tilfalden med hans Hustru (en rig forældreløs Myndling). — Ole Knudssøn Aabel døde tidlig, kun 34 Aar gammel og efter ikke fuldt 5 Aars Ægteskab. Skifte blev holdt efter ham paa Aabel Gaard $^{18}/_{8}$ 1736, og da han døde børnløs, arvede hans Moder og Sødskende Halvdelen af Boet, som foruden ovennævnte faste Gods bestod af Løsøre, Pantegods og udestaaende Fordringer samt en Del Trælast for tilsammen over 1600 Rd. (Efter Fradrag af Gjæld og Omkostninger blev der til Deling henved 1200 Rd.).

★ (1731) *Ingeborg Baardsdatter* fra Finsland Sogn, — Datter af Baard Olsson Dybesland († 1715) og Anne Kirstine Guttormsdatter († 1725).

3. **Anna Knudsdatter Aabel**, f. ca. 1704, — var allerede, da Faderen døde,

¹ Det ligger nær at antage, at Thorjus Hamre i sin Tid som Skipper og Reder har tabt sin Formue ved Forlis, ligesom han senere, — da han havde taget Hyre i Andenmands Skib, — paa samme Maade ogsaa mistede Livet. — Det sees vistnok, at Skib og Ladning allerede paa den Tid stundom var assureret (i Holland); men det har vel neppe været Regel blandt Datidens Skippere og Redere i Chr.sand.

★ *Povel Olsson Mollestad*, f. 1677, † 1752, — Søn af Ole Povelssøn paa Vestre Mollestad (fra Birkenæs Gaard) og Magnild Henriksdatter fra Østre Mollestad i Birkenæs Sogn.¹ — Povel Olsson boede først paa Skajo i Iveland Sogn, senere boede han en Tid paa Kosvig i Oddernæs og paa Timmenæs i Tved (kaldes i 1727 paa Skiftet efter Svigerfaderen for «Povel Olsen Timmenæs»). — I 1736 boede han paa Vestre Mollestad, men flyttede sluttelig til Østre Mollestad, i hvilken Gaard han ved sin Død eiede 1 Hud $1\frac{1}{2}$ Kalvskind «med paastaaende Huse, samt til- og underliggende Herligheder». Han eiede ogsaa Løsøre m. v. for 236 Rd. — Skifte efter ham paa Østre Mollestad $\frac{8}{5}$ 1752.

Povel Olsson Mollestad var Enkemand, da han døde og efterlod 3 Sønner og 3 Døttre. Ældste Søn: Ole boede paa Østre Mollestad († 1776 efterladende 4 Børn, af hvilke 2 Sønner: Povel og Anders boede som Gaardbrugere paa Østre Mollestad i 1801); — den anden Søn: Knud boede (1765) paa Stensvand i Birkenæs, og tredje Søn: Henrik (den yngste af alle Børnene) døde ugift i Huset hos sin Svoger paa Natved.² — Af Døttrene døde de to yngre ugifte, medens den ældste: Gjertrud Povel-datter blev gift med Jørgen Pederssøn paa *Natved* i Birkenæs og efterlod en Søn Peder (f. 1756), som en Tid (1781—88) eiede og brugte en Part af Aabel Gaard, men senere solgte den og flyttede til Christianssand, hvor han levede endnu i 1814 under Navnet «Peder Aabel», ligesom ogsaa hans Børn benyttede Aabel som Familienavn.³

¹ Stamtavler i Manuskript.

² Trods denne Henrik Povelssøn (13 Aar ved Faderens Død) var aandssvag, blev der dog paa Skiftet (1752) «efter den Afdødes udtalte Ønske og Vilje» forlods udlagt 10 Rd. af Boets Midler «til hans Skolegang og Lærdom».

³ Stamtavler i Manuskript. — «Peder Jørgensen Aabel» havde en Søn Jørgen, f. $27\frac{1}{1}$ 1792 i Chr.sand (hvis senere Skjæbne er ukjendt) og to Døttre, af hvilke den ældste: «Jomfru Gjertrud Pedersdatter Aabel» blev gift i Chr.sand (viet «i Huset» $14\frac{1}{11}$ 1805) med «Skipper Lorentz *Stendahl*», og den anden Datter: Grete Birgitte Aabel (f. $22\frac{1}{2}$ 1790 i Chr.sand) var g. m. «Forvalter Jens Andreas *Bugge*». Sidstnævnte Ægtefolk havde en Søn Peter Andreas til Daaben i Chr.sand $24\frac{1}{4}$ 1814.

4. **Todne Knudsdatter Aabel**, f. 1706, — var «21 Aar», da Faderen døde og endnu ugift, men i 1736 (ved Skiftet efter Broderen Ole) var hun

★ *Anders Jonsson paa Dolholt* i Landvig Sogn, f. ca. 1688, — Søn af Jon Aanonsson paa Dolholt og Guri Jonsdatter. — Anders Jonsson døde i Aaret 1747 (Skifte efter ham paa Dolholt $\frac{5}{7}$ s. A.) og efterlod 3 Døttre (Guri, Sissel og Marthe), som ved Faderens Død var i Alder 10 til 3 Aar. — Todne Knudsdatter Aabel boede i 1752 (ved Skiftet efter Moderen) endnu som Enke paa Dolholt.

5. **Samuel Knudsson Aabel**, f. 1715, † 1797, — Gaardbruger paa Aabel, senere Skibsreder og bosat i Christiansand. (Se XII, Side 56).

6. **Gjertrud Knudsdatter Aabel**, f. 1718, — var «9 $\frac{1}{2}$ Aar» gml. ved Skiftet efter Faderen i Oktober 1727. — Hun kom til at føre et meget afvejlende og bevæget Liv og var gift ikke mindre end 4 Gange:

★ 1. (ca. 1736) *Gjerul Nilsson paa Tjore* i Landvig, — Søn af Nils Gjerulsson paa Øvre Tjore og Signe Jonsdatter fra Dolholt (som var en Søster af Todne Aabels Ægtefælle Anders Jonsson, se ovenfor).¹ Gjerul Nilsson, — som var Lensmand i Landvig Sogn, — døde 1751 i 36 Aars Alder efter 15 Aars Ægteskab, i hvilket han og hans Hustru havde havt 4 Børn, der imidlertid alle var døde før Faderen.

★ 2. *Christen Christensson Kjøbmann* paa Landvig Gård, som, da han blev gift med Gjertrud Aabel, var Enkemand (med Børn af to foregaaende Ægteskaber) og meget formuende. Han døde allerede 1758, og der var stort og vidløftigt Skifte efter ham (beg. $\frac{6}{11}$ s. A. paa Landvig), ved hvilket Enken Gjertrud Knudsdatter Aabel fik udlagt over 9000 Rd. paa sin Part. — Nogen Tid efter blev hun

★ 3. *Peder Hanssøn Lund* i Christiansand, — Søn af Hans Pederssøn Lund og Helga Jacobsdatter (som var en Datter af Jacob Thorkilsson Boen og Thorbør Olsdatter

¹ Stamtavler i Manuskript.

fra Aabel, se foran, Side 24). — Peder Hanssøn Lund (som altsaa var sin Hustru Gjertrud Aabels Nærsødskendebarn) var «Borger i Christiansand» og døde her ¹⁷/₇ 1770, hvorefter hans Enke blev

★ 4. *Holger Christian Friis*, daværende Capitaine-lieutenant og Indrulleringschef i Christiansand, senere Cancelliraad. — Friis, — som var Enkemand, da han blev gift med Gjertrud Aabel, — døde i Christiansand ²⁶/₅ 1812, «86 Aar» gml.

Længe før den Tid var imidlertid Gjertrud Aabel død. «Frue Gjertrud Knudsdatter Aabel, Hr. Cancelliraad Holger Christian Friis's» døde i Christiansand ³¹/₁₂ 1786 (begr. ⁶/₁ 1787 med «alle Klokkernes Ringen»). — Skiftet efter hende, — der ikke efterlod sig Børn eller Livsarvinger, — begyndte allerede før Begravelsen (²/₁ 1787), men blev paa Grund af Cancelliraadens udviklede økonomiske Affærer ikke afsluttet før ²⁸/₆ 1793. — Der blev intet at arve for Gjertrud Aabels Slægtninge, hvoraf Størsteparten — trods udstedt «Varsel og Indkaldelse» — ikke engang mødte ved Skiftets Behandling, hvad «Skifteretten fast troede havde sin Aarsag i Boets ringe og falitte Tilstand».

7. **Haaver Knudssøn Aabel**, f. 1720, † 1770, Gaardbruger paa Aabel og Lensmand i Birkenæs (se XIII, Side 58).

XII.

Samuel Knudssøn Aabel

(f. 1716, † 1797)

— anden Søn af Knud Olssøn paa Aabel og Sissel Aslaksdatter (se Side 55), — var 21 Aar gml., da hans ældste Broder Ole døde børnløs i Aaret 1736. — Samuel overtog da hans Brug i Aabel, der bestod af samtlige de Knud Olssøns Børn tilfaldne Arveparter i denne Gaard. — Ved Skjøde af ⁴/₂ 1752

afkjøbte Samuel sine Sødskende deres Parter i Aabel, hvor han vedblev at bo endnu i over 30 Aar som Gaardbruger. — I Aaret 1784 solgte han og hans eneste Søn (ved Skjøde dat. $\frac{2}{10}$) deres Brug i Aabel (1 Hud $\frac{3}{8}$ Kalvskind samt $1\frac{1}{2}$ Kalvskind) i en underliggende Plads) for 2500 Rd. til Govert Guttormssøn Foss, som var Søn af Samuel Aabels Fætter Guttorm Knudssøn paa Østre Foss i Tved (se Side 27). — Sin Formue satte Samuel Aabel i Skibsparter (bl. a. i Skibet «den flydende Aabel») og flyttede til Christiansand, hvor han boede de sidste Aar af sit lange Liv. — Han døde i denne By $\frac{19}{5}$ 1797 i en Alder af 82 Aar.

★ *Karen Christensdatter fra Tvede*, f. ca. 1715, — Datter af Christen Gunderssøn paa Nedre Tvede i Birkenæs og Marie Aslaksdatter fra Nedre Birkeland i samme Sogn.¹ — Karen Christensdatter døde (et Aars Tid før sin Mand) $\frac{26}{2}$ 1796 i Christiansund, «81 Aar» gml.

Samuel Knudssøn Aabel og Karen Christensdatter efterlod kun 2 Børn: en Søn Ole og en Datter «Sille Marie».

1. **Ole Samuelssøn Aabel**, f. ca. 1745, var Sømand og førte (1792) som «Skibscapitaine» ovennævnte Skib «den flydende Aabel». Senere opgav han vistnok Søen og var Skibsreder og Handlende i Christiansand. — Han boede (endnu 1801) — «54 Aar» gml. — som «Ungkarl» sammen med sin Søster, men blev nogle Aar senere

★ (ca. 1806) *Andrea Rosenvold*, f. 1780, — Datter af Major Johannes Rosenvold paa Kjevig i Tved og hans 1ste Hustru Louise Bolette f. Swindt. — Ole Aabel og Hustru døde begge i Aaret 1811 (hun $\frac{4}{6}$ og han $\frac{19}{10}$) paa Kjevig i Tved, hvor Skifte efter «forhenværende Kjøbmand Ole Aabel og Hustru Andrea Aabel» blev begyndt $\frac{18}{10}$ 1811. — De døde barnløse, idet deres eneste Barn Samuel (f. $\frac{5}{3}$ 1808) døde 5 Fjerdingsaar gml. ($\frac{14}{5}$ 1809) i Christiansand. — Ole Aabel og Hustru f. Rosenvold efterlod sig 37 000 Rd., som tilfaldt hans nedenfor nævnte Søstersøn og hendes 5 Søstre.

¹ Stamtavler i Manuskript.

2. **Aasille («Sille») Marie Samuelsdatter Aabel, f. ca. 1750.**

★ *Lucas Hansen*, som reiste fra hende «uden at efterlade sig andet end Gjæld», og som ikke senere lod høre fra sig, saa hun og deres Barn maatte underholdes af hendes Forældre, saalænge disse levede.

Sille Marie Aabel, — som fik «Consitorie-Rets-Dom» af $17/6$ 1793 for, at hendes Ægteskab med Lucas Hansen skulde være «ophævet», — kaldes «Enke» i 1801, da hun som ovenfor nævnt boede sammen med sin dengang endnu ugifte Broder «Coffardi-Capitainen» i Christiansand, og paa Folketællingslisten staar, at hun (som da havde arvet sine Forældre) «lever nu af sine Midler».

«Sille Marie Samuelsdatter, Lucas Hansens Enke», døde $29/2$ 1804 i Christiansand, «53 $1/2$ Aar» gml., og Skiftet efter hende (beg. $19/4$, sl. $22/12$ 1804) viser, at hendes «eneste Barn og Arving», Sønnen Hans Christian Hansen, «Borger og Skipper af Christiansand», arvede efter sin Moder ca. 1000 Rd. — (Samme Skipper Hansen, — der 7 Aar senere som ovenfor nævnt ogsaa arvede sin Morbroder, — var gift med en *Maren Hiorth* og havde flere Børn til Daaben i Christiansand i Aarene 1809—16).

XIII.

Haaver Knudssøn Aabel

(f. 1720, † 1770)

— yngste Søn af Knud Olsson paa Aabel og Sissel Aslaksdatter (se Side 56), — var kun «7 $3/4$ Aar», da Skiftet holdtes efter hans Fader, og han blev saaledes opdraget af sin Moder, der i hele 18 Aar, efterat hun var bleven Enke, drev Gaardsbrug paa Aabel og — som man kan se — fortsatte sin afdøde Mands vidløftige Pengeforretninger (Udlaan mod Pant i Jordegods og Sølvr). — Da Haaver — efter i flere Aar at have været sin Moder behjælpelig med Gaardsbruget og øvrige Næring —

var bleven «fuldmyndig», skulde gifte sig og sætte eget Bo, afkjøbte han ved Skjøde af $\frac{13}{7}$ 1745 sin Moder hendes Brug (1 Hud $\frac{3}{8}$ Kalvskind) i Aabel for 700 Rd., idet Moderen samtidig betingede sig «at være og blive hos sin Søn Haaver» og hos ham have «sit frit Hus og Underholdning, samt Tilsyn og Opvartning som vedbør». — Haaver Aabel, — der (ligesom hans Fader før ham) blev en formuende Mand, — var (ligesom hans Farfader og Farfaders Fader i sin Tid havde været) Lensmand i Birkenæs, hvilket Ombud han tiltraadte i 1765 og indehavde til sin Død. — Han blev ingen gammel Mand; i kun 50 Aars Alder døde han $\frac{6}{12}$ 1770, idet han «paa sin Vei fra Lillesanden til sit Hjem» blev rammet af «et ham i Hast paakommende dødeligt Tilfælde» (formentlig et Slagtilfælde). — Skiftet efter ham (beg. paa Aabel $\frac{5}{1}$ 1771) viser, at han foruden det ovennævnte faste Gods i Aabel Gaard efterlod sin Enke og sine Børn 3000 Rd.¹ —

☆ («trolovet» 3die Juledag 1745, «copuleret» St. Hansdag 1746) *Grete Barbara Andreasdatter fra Stendal* i Høvaag, f. 1728, — Datter af Andreas Haaverssøn paa Stendal og Todne Olsdatter fra Isefjær, saaledes en Søster af Jens Guttormssøn Aabels Hustru (se foran, Side 36).² —

I de første 10 à 11 Aar efter Mandens Død vedblev «Grete sal. Haaver Aabels Efterleverske» med Hjælp af sine 2 voxne Sønner at bruge Aabel Gaard; men i Aaret 1781 solgte hun og hendes Sønner (ved Skjøde dat. $\frac{21}{11}$) «deres eiede og arvede 1 Hud $\frac{3}{8}$ Kalvskind i Aabel» (samt underliggende Pladse) «med Huse og Herligheder» til Jørgen Peders-

¹ Blandt Boets Activa var $\frac{1}{8}$ i «en Fiske-Hukkert» (kaldes ogsaa «Galeas») «Haabets Anker», som Afdøde i Fællesskab med sin Svoger Jens Aabel og dennes Søn Herman Stendal havde købt det foregaaende Aar, og som taxeredes for 960 Rd.

² Ved at sammenholde de her meddelte Data og det i «Norske Stamtavler» (Side 10) anførte om Haaver Aabel og hans Hustru vil man se den væsentlige Forskjel, og man har her et godt Exempel paa, hvilken mærkelig Uvidenhed om Slægten og dens Forhold man ofte træffer hos Folk, selv naar det gjælder deres forholdsvis nære Frænder, og med hvilken Varsomhed og Kritik «Opgivender fra Familien» maa benyttes ved Affattelsen af Stamtavler.

søn Natved for 1150 Rd., samtidig som hun med sine Børn flyttede til Christiansand, hvor hun afgik ved Døden ^{15/10} 1788 i en Alder af 60 Aar.

Haaver Knudssøn Aabel og Grete Barbara Stendal efterlod 2 Sønner (Knud og Andreas) og 3 Døttre (Sille Cathrine, Helene og Anne Cathrine), der alle blev bosatte i Christiansand.

1. **Knud Haaverssøn Aabel**, f. 1747, var «næsten 24 Aar gammel» ved Skiftet efter Faderen i Januar 1771 og da «hjemme paa Arvetomten». I «Norske Stamtavler» (Side 11) anføres, at han var «Skipper, siden Kjøbmand og Skibsreder i Christiansand». Ved Skiftet efter ham kaldes han «forige Handelsmand». Han boede i Christiansand og døde her i 73 Aars Alder (Enkemand for 3die Gang) ^{14/12} 1820 i Huset hos sin Datter og Svigersøn Abraham Just. (Han havde da i de sidste 13—14 Aar «ikke brugt nogen Handel» og efterlod kun 91 Spd., da han tidligere havde skiftet med sine Børn efter alle 3 Hustruer (sidste Gang i 1805).

★ 1. (^{11/11} 1777 i Chr.sand) *Aasille Jørgensdatter Ulvesund*, f. 1762, † ^{22/6} 1782 i Chr.sand. (2 Børn).

★ 2. (^{28/10} 1783 i Chr.sand) *Anne Marie Danielsdatter Kosvig*, f. ca. 1765, † ^{15/3} 1793 i Chr.sand. (5 Børn).

★ 3. (^{9/1} 1794 i Chr.sand) *Ingeborg Danielsdatter Kosvig* (Halvsøster af 2den Hustru), f. ca. 1769, † ^{30/6} 1805 i Chr.sand. (3 Børn).

Knud Haaverssøn Aabel havde som ovenanført ialt 10 Børn (2 Sønner og 8 Døttre), af hvilke dog kun 5 Døttre blev voxne. Disse Døttre blev alle gifte, en med Kjøbmand i Chr.sand *Abraham Just* (f. 1780, † 1825), en med Lieutenant *Mads Dahl Gjessing* (f. 1785, † 1833), — to med Garver i Chr.sand *Daniel Just* (f. 1796, † 1858) og en med Uhrmager sammesteds *Hans Christian Hansen*.¹

¹ Se «Norske Stamtavler», Side 11. — Blandt Knud Haaverssøn Aabels 18 Børnebørn skal her nævnes: Kjøbmand i Chra. *Jacob Christian Just* (f. 1812 † 1891), — fhv. Skibscapt. i Drammen *Christian Gjessing* (f. 1810 † 1882), — Toldkasserer i Holmestrand *Knud Andreas Aabel Gjessing*

2. **Andreas Haaverssøn Aabel**, f. 1748, var «22 Aar» ved Skiftet efter Faderen i Januar 1771 og da «hjemme» paa Aabel Gaard. Bosatte sig senere i Christianssand (hvor han i Aarene 1783—98 havde sex Børn til Daaben). Hans Livsstilling eller Næringsvei nævnes ikke i Kirkebogen, hvor han kun betegnes som «Seigneur» og hans Hustru «Madame». Han døde 69 Aar gml. i Christianssand i Aaret 1817 (en af de sidste Dage af Oktober; Datoen for hans Død og Begravelse er udeladt i Kirkebogen), og da han ved den Leilighed betegnes som «gift» (og ikke som «Enkemand»), var vistnok hans Hustru endnu ilive.

★ «*Trine Birgitte Jørgensdatter Ulvesund*» (saaledes kaldes hun i Kirkebogen ved sine Børns Daab), rimeligvis fra Ulvesund i Høvaag Sogn og Søster af Knud Haaverssøn Aabels 1ste Hustru (se foran).

Andreas Haaverssøn Aabels og Trine Birgitte Jørgensdatters ovennævnte 6 Børn, alle fødte i Chr.sand, var: Herman, f. $\frac{14}{9}$ 1783, — Aasille, f. $\frac{9}{6}$ 1785, — Grete Barbara, f. $\frac{26}{1}$ 1787, — Aasille, f. $\frac{3}{2}$ 1793, — Jørgen, f. $\frac{26}{10}$ 1795 og Tobine Christine, f. $\frac{18}{4}$ 1798. Den ældste af disse Børn: Herman Aabel blev Sømand (kaldes ved sine Børns Daab 1810—17 afvexlende «Skipper» og «Matros») boede i Christianssand, var gift med en *Rebekka Haaversdatter* og havde flere Børn.¹

(f. 1811 † 1894), — Oberst i Artilleriet Søren Christian Gjessing (f. 1812 † 1897) og Kasserer i Enkekassen Mathias Dahl Gjessing (f. 1814 † 1896), samt Førstnævntes og Sidstnævntes Hustruer, som begge var f. Just.

¹ Som nævnt i Indledningen til disse Optegnelser — ligger det egentlig udenfor sammes Ramme udførlig at behandle Aabel-Slægten's Historie i nyere Tid; men da «Norske Stamtavler» omtrent Intet indeholder om Andreas Haaverssøn Aabels Børn og Efterkommere, skal her nævnes, at hans Søn Herman Aabel og Hustru Rebekka Haaversdatter lod døbe i Christianssand følgende Børn: Trine Birgitte, f. $\frac{18}{11}$ 1810, — Andreas, f. $\frac{23}{6}$ 1812, — Martinus, f. 1814 (døbt $\frac{30}{10}$) og Helene Mathea, f. $\frac{21}{8}$ 1817. (Ministerialbøgerne for Chr.sand i Rigsarch. gaar som før nævnt ikke længere end til 1818). Det har iøvrigt, uagtet annstillet Undersøgelse, ikke været muligt nu at skaffe Rede paa denne Gren af Familien Aabel (Andreas Haaverssøn's Efterslægt).

3. **Aasille («Sille») Cathrine Haaversdatter Aabel**, f. 1755, — nævnes at være «15 Aar» gml. ved Skiftet efter Faderen i Januar 1771.

★ (ca. 1784) *Nils Jacob Christianssøn Molland*, f. ca. 1745, som ved sin Død $13\frac{1}{5}$ 1805 i Christianssand anføres (i Kirkebogen) at være «Tømmermand».

Hans Enke «Sille Cathrine Haaversdatter» døde 3 Aar senere $19\frac{1}{9}$ 1808, ligeledes i Chr.sand, i meget smaa Kaar. (Skifte $29\frac{1}{10}$ 1808). Hun efterlod 3 Døttre i Alder fra 22 til 13 Aar, som dels havde taget «Tjeneste», dels var i Huset hos Slægtninge. En Søn (f. 1785) var død før Moderen.¹

4. **Helene Haaversdatter Aabel**, f. 1757 (var «13 Aar» i Januar 1771, da Skiftet holdtes efter hendes Fader).

★ (ca. 1783) *Ole Christopherssøn Wallesværd*, f. ca. 1752, — Søn af Christopher Ulfssøn paa Østre Vallesværd i Høvaag og Birthe Christensdatter fra Tvede (som var en Søster af Samuel Knudssøn Aabels Hustru, se Side 57).¹ Ole Wallesværd var «Borger og Kjøbmand i Christianssand» og døde der $27\frac{1}{2}$ 1804 i en Alder af «51 Aar».

Hans Enke «Helene Wallesværd», — som efter sin Mands Død (da «hans Bo ikke med nogen betydelig Gjæld var beheftet») fik Bevilling at sidde i uskiftet Bo, og som dengang havde 4 Børn (en Søn paa 20 Aar og 3 Døttre i Alder 17 til 8 Aar), — overlevede sin Mand i 16 Aar. Formentlig har hun og hendes Søn: Hans Christian Wallesværd († ugift i Aaret 1808 som «Borger i Christianssand») fortsat Kjøbmandsforretningen uden at kunne klare de haarde og vanskelige Tider (Krigsaarene og Pengereduktionen); sikkert er det, at Helene Haaversdatter døde i stor Fattigdom Sommeren 1820, og at der, — da hun absolut intet efterlod sig, — heller ikke kunde blive noget Skifte efter hende.²

¹ Stamtavler i Manuskript.

² Skifteprotokol for Chr.sand (Rigsarch.).

5. **Anne Cathrine Haaversdatter Aabel**, f. 1760 (var «10 Aar» i Januar 1771 ved Skiftet efter Faderen); blev (formentlig ca. 1787)

★ *Tønnes Jenssøn Løchstøer*, f. ca. 1758 (maaske Søn af den Jens Løchstøer i Chr.sand, som var gift med Thorbør Thorjusdatter Hamre, se foran, Side 53). — Tønnes Løchstøer var (ifølge «Norske Stamtavler», Side 10) «Bogholder i Christiansand», og han døde der, «41 Aar» gammel, $13\frac{1}{2}$ 1800.

Hans Enke: «Anne Cathrine Aabel», — der døde 76 Aar gml. $\frac{8}{6}$ 1836 i Chr.sand, — anføres Aaret efter Mandens Død (ved Folketællingen 1801) at leve af «smaa Husnæring» (og havde en Ltnt. Hess og Frue som «Logerende»). Hun sad da med 6 Børn hjemme: 2 Sønner (13 og 6 Aar gamle) samt 4 Døttre (i Alder 13—4 Aar). Af Døttrene blev senere en gift med Smed i Chr.sand Daniel Andreas *Paschen* og en anden gift med «Privatlærer» (senere Kirkesanger) i Chr.sand Peter Fredrik Suhm *Balchen* († 1863).¹

¹ Stamtavler i Manuskript.

Oversigtstavle.

(De romerske Tal henviser til vedk. Afsnit i Optegnelserne.)

I.

Jens Bentsson paa Østre Foss i Tved

(ca. 1565—1645),

formentlig Søn af Bent Jenssen paa Stousland i Søgne Sogn.

II.

Knud Jenssen Hauge

(1590—1677),

Lensmand i Birkenæs.

Bent Jenssen Kvigshøi.

(Boede paa Kvigshøi i Fjære Sogn; hans Efter-
slægt har boet paa Foss i Tved, se Side 11).

III.

Gullov Knudsson

paa Østre Foss

(1620—1661).

IV.

Guttorm Knudsson

paa Østre Foss

(1626—1697).

V.

Ole Knudsson paa Aabel

(1629—1688),

Lensmand i Birkenæs.

VI.

Knud Guttormsson paa

Østre Foss (1672—1724),

Kirkens Væрге i Tved.

(Hans Efterkommere i lige
nedstigende Mandslinie bor
denDag idag paa Østre Foss).

VII.

Guttorm Guttormsson

paa Aabel

(1675—1733),

Kirkens Væрге i
Birkenæs.

(Aabel, ældre Linie).

XI.

Knud Olsson

paa Aabel

(1674—1727).

(Aabel, yngre
Linie).

VIII.

Jens Guttormsson Aabel (1717—1806),
Gaardbruger og privilegeret «Gjæstgiver»
paa Aabel, senere «Kjøbmand» i Chr.sand.

IX.

Guttorm Jenssen Aabel

(1737—1790). Han og hans
Efterkommere i lige nedsti-
gende Mandslinie boede paa
Aabel til 1897.

X.

Ole Jenssen Aabel (1757—1852),

Sognepræst i Aurland (se Side 46).

• Christine Margrete Pavels
(1772—1863). Talrig Efter-
slægt.

XII.

Samuel Knudsson Aabel (1715—1797),
Gaardbruger paa Aabel, senere Skibs-
reder i Chr.sand, og hans Børn.

XIII.

Haaver Knudsson Aabel (1720—1770),
Gaardbruger paa Aabel, Lensmand i
Birkenæs, og hans Børn (alle bosatte
i Chr.sand).

FAMILIEN LEIGH

I NORGE.

Aabel, Leigh og Pavels.

Familien Leigh

i Norge nedstammer fra den i Aaret 1710 afdøde Lector theologiae og Sognepræst til Tved (ved Christiansand) Magister Michael Søffrenssøn Leigh. Denne Mand var sikkert fra Kjøbenhavn, hvor vistnok baade hans Fader Søffren Michelssøn og hans Farfader Michel Søffrenssøn «Leigh» (der nævnes i Aarene 1629—1668 som Borgere i Kjøbenhavn) eiede en «Bryggergaard» ved Vestergade og ernærede sig som Bryggere.¹

Den gamle Familietradition, at Familien Leigh i Norge skulde stamme fra England (formentlig fra Staden Leigh i Lancashire) kan dog meget vel have sin Rigtighed. Den Omstændighed, at Familienavnet allerede saa tidlig som for henved 300 Aar siden i Kjøbenhavnske Aktstykker skrives, — ligesom det senere altid af Familiens Medlemmer i Norge konsekvent

¹ Se Kjøbenhavns Diplomatarium. — Allerede i Aaret 1552 var en Lauritz Leeg, Gaardeier i Kjøbenhavn, og i Aaret 1578 «udi Pintze-Drick» blev en Peder Leeg optagen som Langsbroder i «det danske Compagni» (det høitanseede Skydeselskab i Kjøbenhavn, hvori endog Medlemmer af Kongehuset var Deltagere). I samme «Compagni» blev «Anno 1629 udi Jule-Drick» optaget: «Knud Søffrensen Leigh og «Michael Søffrensen Leigh» (der vistnok var Brødre). — Sidstnævnte anføres i Aarene 1640 og 1645 som Medlem af Bryggerlauget og Eier af en Bryggergaard ved Vestergade; men i Aaret 1656 var han død, og Gaarden var overgaaet til hans Enke: «Johanne sal. Michel Leegs». I en Grundtaxt for 1668 nævnes «Søffren Michelsen» (uden Tvivl Søn af ovennævnte Michel Søffrenssøn Leigh) som Eier af Bryggergaard ved Vestergade i Kjøbenhavn.

har været skrevet — paa Engelsk: «Leigh», tyder unegtelig paa engelsk Afstamning.¹ Men til Norge kom Familien ca. 1680, som nævnt fra Kjøbenhavn, hvor den da vistnok allerede gennem flere Generationer havde levet som en Borger-slægt, medens den senere her i Landet i omtrent 200 Aar har været en udpræget (og særlig geistlig) Embedsmandsfamilie.

Denne Familie Leigh, — som aldrig har været talrig, — er nu allerede for en Menneskealder siden uddød paa Mandsiden i Norge; den sidste norske Mand af Familien var den i 1872 afdøde Præst Bernt Ancher Leigh. Ogsaa i Danmark, — hvor en liden Gren af denne Familie i de sidste 100 Aar har levet, — gaar den snart samme Skjæbne imøde.²

Men paa Kvindesiden har Familien Leigh en Mængde Efterkommere inden mange forskellige Slægter. Dem af disse, som maatte ønske fyldigere Efterretninger om sine Forfædre af Navnet Leigh, end de kan finde i de efterfølgende kortfattede og sammentrængte Optegnelser, henviser jeg til mit i det norske Rigsarchiv i 1902 deponerede udførligere Manuskript: «Familien Leigh i Norge», som ogsaa indeholder Fotografier af flere af Slægtens Medlemmer og af dens gamle Mærke eller «Vaaben».³

Christiania i Oktober 1903.

Hartvig Munthe.

¹ Det har i denne Forbindelse lidet at sige, at Folk udenfor Slægten navnlig i ældre Tid, da man ikke var saa nøie med Skrivemaaden, stundom bogstaverede Navnet (paa Dansk): «Leeg» eller (halvt Dansk og halvt Engelsk): «Legh» eller «Leegh».

² Distriktsingeniør ved den norske Rigstelegraf Peder Magnus Leigh (f. 1863, fortiden bosat i Bergen) tilhører ikke Familien Leigh. Han er Søn af Gaardbruger i Stryn (Nordfjord) Ole Eriksson Svingeset og bar ogsaa oprindeligt dette Navn, men antog for nogle Aar siden Familienavnet Leigh, da han blev gift med Frøken Margrete Vogt, Datter-Datter af Provstinde Margrete Aabel f. Leigh.

³ Dette «Vaaben» (taget fra Mag. Michael Leighs og Provst Morten Leighs Segl) viser et fra oven og venstre skraadelt Skjold med 2 mod hinanden vendte Byster (eller Menneskehoveder) i det øverste (hoire) Felt og 3 krydsvis sammenbundne Pile med nedadvendte Spidser i nederste (venstre) Felt. Paa Hjernen 2 Vinger, mellem hvilke 3 sexoddede Stjerner, stillede 1 under 2.

MAG. MICHAEL LEIGH OG HUSTRU CHRISTINA SOPHIA SEEHUSEN.
(Efter gamle malede Portrætter.)

I.

Michael Søffrenssøn Leigh

født ca. 1656 — som foran nævnt uden Tvivl i Kjøbenhavn af Borgerfolk, — gik paa Skole i Kjøbenhavn, hvor han («Michael Severini Hafniensis») blev Student 1675 og Baccalaureus philosophiæ 1676. Blev Vice-Rector ved Stavanger Kathedralskole 1683, — kort efter (1684) Rector ved nævnte Skole og samme Aar Magister philosophiæ. Udnævntes til Lector theologiæ i Christiansand 1697, men vedblev til ca. 1705 at bo i Stavanger, hvor han eiede egen Gaard. Efterat Tved Sogne kald, — som Leigh havde faaet Tilsagn om at nyde ved Siden af Lectoratet, — var bleven ledigt i 1705 (da den tidligere Sognepræst Mag. Søffren Sode afgik ved Døden) — tilflyttede Leigh Tveds Præstegaard. Her afgik han ved Døden $\frac{20}{3}$ 1710, ca. 54 Aar gammel.

Mag. Michael Leigh var en anseet Mand baade som Lærer og Skribent, navnlig er han kjendt som Forfatter af Andagtsbøger, blandt hvilke den mest udbredte og i sin Tid høit

skattede: «Gileads Salve» udkom i mange Oplag og endog blev oversat paa Svensk.¹

Mag. Michael Leigh var 2 Gange gift:

★ 1. (¹⁷/₁₁ 1684 i Stavanger) *Christina Sophia Seehusen*, f. 1663, † 1700 (begr. i Stavanger ¹⁴/₁₀), Datter af den rige Handelsmand, Godseier og Raadmand i Stavanger Morten Hanssøn Seehusen og Elisabeth Søffrensdatter Godtzen.²

★ 2. (ca. 1705) *Christina Jersin*, Datter af Biskop i Christianssand Dr. theol. Jacob Jenssøn Jersin og Alhed Borchartssøn. (Christina Jersin blev efter Leighs Død gift paany med Peder Geelmuyden, Provst og Sognepræst til Vikør.).

Mag. Michael Leigh havde af 1ste Ægteskab 9 Børn, hvoraf 3 Sønner og 2 Døttre døde i Børneaaarene. — Af 2det Ægteskab kjendes kun en Søn.

Mag. Michael Leighs 4 Børn af 1ste Ægteskab, som naaede den voxne Alder, var:

1. **Elisabeth Leigh**, f. 1685 i Stavanger, † 1708 paa Avaldsnæs,

★ (⁵/₁₀ 1702 i Stavanger) Enkemanden Mag. *Anders Christenssøn Hegelund*, † 1710 som Provst og Sognepræst til Avaldsnæs.

Elisabeth Leigh efterlod ikke Børn.

2. **Johanne Margrete Leigh**, f. 1691, † ¹¹/₅ 1766 i Stavanger.

★ (¹³/₁₁ 1708 i Stavanger, hvor hun var i sin Mormoders Hus) *Lauritz Anderssøn Smith*, f. 1680, † ²²/₁₁ 1758, Kjøbmand og Stads capitaine i Stavanger.

15 Børn og en meget talrig Efterslægt.³

3. **Morten Leigh**, f. 1692, † 1760 som Provst og Sognepræst i Elverum. (Se II, Side 71).

¹ Se «Dansk Biogr. Lexicon» X, Side 187. — De Portrætter (Malerier fra ca. 1690) af Mag. Leigh og hans 1ste Hustru Christina Sophia Seehusen (hvoraf Reproductioner her hidrættes) eiedes af en af deres talrige Efterkommere, den fornylig afdøde fhv. Kgl. Fuldm. Michael Smith.

² Se A. Kielland: «Familien Kielland».

³ Se «Familien Leigh», Manuskript i Rigsarch. — Den særdeles talrige Descendents af Lauritz Smith og Johanne Margrete Leigh omfatter omtrent den hele Familie Kielland og Grene af Familierne: Arentz, Bergwitz, Rull, Ebbel, Hiorth, Holtermann, Magnus, Smith og Smith-Petersen, Steenstrup, Sømme, Wínsnes, Zetlitz m. m. fl.

4. **Dorothea Sophie Leigh**, f. 1700, † ¹²/₁₁ 1767 i Stavanger.
 ☆ (1742) Enkemanden Mag. *Peder Sørenssøn Grach*,
 f. 1700, † ⁶/₅ 1746 som Rector ved Chr.sands Latinskole.
 Dorothea Sophie Leigh havde ingen Børn.
 Mag. Michael Leighs Søn af 2det Ægteskab var:
5. **Jacob Leigh**, f. 1706 (og opkaldt efter sin Morfader Biskop Jersin), angives at være 20 Aar gml., da han («Jacobus Leigh, Michaël. fil.») indskrives som Student i Kjøbenhavn ²⁰/₇ 1726. Han er senere ikke paatruffet, hverken i Universitetets Matrikuler eller andetsteds, og er formentlig død i ung Alder.

II.

Morten Leigh

— Søn af Mag. Michael Leigh og Christina Sophia Seehusen (se Side 70) — fødtes i Stavanger ¹¹/₉ 1692 (og blev opkaldt efter sin Morfader). Gik paa Skole, først i Stavanger, senere i Christiania (hvor den dygtige Jacob Rasch, hans Faders tidligere Elev, da var Rector) — blev Student 1712, Baccalaureus 1713 og Candidat i Theologien (med Laudabilis) 1714. — Søgte 1716 om at blive «Latinsk Skolemester» i Stavanger efter Claus Pavels¹, men fik — saa ung som han var — ikke denne Stilling, — uagtet Biskopen siger, at han kjender «Monsr. Leighs skikkelige Forhold og Dygtighed til Embedet». — Blev 1718 Personelkapellan hos sin senere Svigerfader, Provst og Sognepræst til Sogndal (ved Egersund) Mag. Søren Jørgenssøn Bruun, — reiste efter Bruuns Død til Kjøbenhavn (1724) og laa her i hele 5 Aar som «Sollicitant», indtil han endelig ⁴/₇ 1729 var saa heldig at faa Kaldsbrev som Sognepræst til Elverum og det dengang med Elverum forenede Tryssil. Her virkede han som en meget nidkjær og dygtig Præst Resten af sit Liv, i over 30 Aar, og var tillige i over 25 Aar

¹ Stamfaderen for Familien Pavels i Norge, se Side 89.

(1734—1759) Provst i det dengang forenede Hedemarkens og Østerdalens Provsti. Morten Leigh, — om hvem en Samtidig siger, at han var «ligesaa belevn i hans Hus som begavet i Kirken», og som ellers berømmes for at have været «en velstuderet Mand», — døde paa Elverums Præstegaard $\frac{20}{4}$ 1760, — 67 Aar gml.

Provst Morten Leigh var 2 Gange gift:

★ 1. ($\frac{18}{11}$ 1722 i Sogndal) *Johanne Munch Bruun*, f. 1703 i Sogndal, † $\frac{27}{4}$ 1737 i Elverum, Datter af ovennævnte Provst Mag. Søren Jørgenssøn Bruun og Hulleborg Nilsdatter Sandborg.

★ 2. ($\frac{10}{10}$ 1741 i Vang paa Hedemarken) *Nicola Maria Hieronymusdatter*, f. 1719 i Vang, † i Huset hos sin Søn paa Tønset 1791 (begr. $\frac{12}{4}$), Datter af Sørenskriver paa Hedemarken Hieronymus Jenssøn og Dorothea Marie Pflug.

Provst Morten Leigh havde af 1ste Ægteskab 6 Børn, hvoraf 1 Søn og 3 Døttre døde som ganske smaa. Af 2det Ægteskab 2 Sønner, som blev voxne.

De 2 af Provst Morten Leighs Børn af 1ste Ægteskab, som naaede den voxne Alder, var:

1. **Søren Leigh**, f. 1724, † 1788 som Provst og Sognepræst i Gausdal. (Se III, Side 73).
2. **Christine Leigh**, f. 1730 (døbt $\frac{28}{11}$) i Elverum, † $\frac{27}{10}$ 1800 paa Fossum Gaard i samme Præstegjæld som Enke og i meget smaa Kaar.

★ ($\frac{5}{2}$ 1755 i Elverum) *Jens Grüner*, f. 1724, † $\frac{5}{6}$ 1779 i Elverums Præstegaard. — Jens Grüner, Søn af Sognepræst i Romedal Peter Grüner og Mette Isaksdatter Cold, var, da han blev gift med Christine Leigh, hendes Faders Personelkapellan og blev efter Provst Leighs Død i 1760 hans Eftermand som Sognepræst i Elverum og Tryssil. Han sad i dette Embede til sin Død eller i 19 Aar, trods hans Forhold som Embedsmand gav Anledning til Klager. Hans Økonomi var ogsaa elendig, og ved Skiftet efter hans Død maatte Enken «gaa fra Arv og Gjæld».

Christine Leigh og Jens Grüner havde 4 Børn — 1 Søn og 3 Døttre, — af hvilke Sønnen og den ene

Datter (som blev gift med Major *Wilhelm Christopher Glad* i Elverum) overlevede Forældrene.¹

Provst Morten Leighs 2 Sønner af 2det Ægteskab var:

3. **Michael Leigh**, f. 1743, gik paa Christiania Kathedralskole og blev herfra Student i Kjøbenhavn 1765, men døde allerede to Aar senere i 24 Aars Alder, forinden han endnu havde afsluttet sine Studier.
4. **Hieronymus Leigh**, f. 1747, † 1807 som forhenværende Sognepræst i Tønset. (Se IV, Side 75).

III.

Søren Leigh

— Søn af Provst Morten Leigh i Elverum og 1ste Hustru Johanne Bruun (se Side 72) — fødtes i Sogndal (ved Egersund) ¹⁷/₇ 1724 (og fik Navn efter sin Morfader). Blev fra Bergens Latinskole (dimitteret af den høit anseede Rector Jacob Steensen, som var hans Faders Jævndrende og Studiekammerat) Student i Kjøbenhavn 1745, tog theol. Examen 1748 og ansattes 1750 som Personelkapellan hos Hr. Christopher Ancher, Provst og Sognepræst i Ringsaker. Efter hans Død (1757) vedblev Søren Leigh endnu i flere Aar at fungere i samme Stilling hos hans Eftermand (yngre Broder) Hr. Henrik Ancher, fik endelig 1763 Kaldsbrev som residerende Kapellan i Ringsaker og tilflyttede som saadan Kapellansgaarden «Dusgaard», hvor han boede i 12 Aar. — Udnævntes 1775 til Sognepræst i Lom og 1782 til Sognepræst i Gausdal. Blev 1784 tillige Provst over Gudbrandsdalens Provsti. Døde paa Gausdals Præstegaard ¹⁶/₄ 1788, ikke fuldt 64 Aar gml.

¹ Se foruden det foran omtalte i Rigsarchivet deponerede Manuskript: «Familien Leigh» ogsaa de sammesteds bl. «Personalialia Glad» nedlagte Optegnelser om den gamle Elverums-Slægt Glad.

★ (²⁷/₈ 1754 i Land) *Karen Cold*, f. ¹⁹/₃ 1734, — Datter af Infantericapitaine Andreas Cold og Maren Eitzen. — Provstinde Leigh, født Cold, — som allerede Aaret efter sin Mands Død maatte forlade sit Enkesæde i Gausdal (der blev totalt ødelagt af den store Vandflom i Juli 1789), — boede senere i mange Aar paa en Plads «Libak» under Ringeby Præstegaard, flyttede sluttelig ind i selve Præstegaarden til sin Datter og Svigersøn Provst Ancher, i hvis Hus hun døde ¹²/₂ 1809, nær 75 Aar gammel.

Provst Søren Leigh og Karen Cold havde ialt 10 Børn (alle fødte i Ringsaker), hvoraf efternævnte 5 Sønner og 2 Døttre levede, til de blev voxne:

1. **Johanne «Marie» Leigh**, f. ¹¹/₇ 1757, † ²⁹/₂ 1840 i Christiania (i Huset hos sin yngste Datter og dennes Mand Boghandler Hartmann).

★ (¹⁹/₁₀ 1785 i Gausdal) *Bernt Ancher*, f. 1747, † ²³/₇ 1812 som Provst og Sognepræst i Ringeby, — Søn af Provst Christopher Ancher i Ringsaker og Magdalene Bentsdatter.

Provst Bernt Ancher og Hustru f. Leigh, — hvis Hus paa Ringeby Præstegaard udmærkede sig ved stor Gjæstfrihed og var et Tilflugtssted for flere enslige og fattige Personer af Familien, — havde 4 Børn, af hvilke 3 blev voxne: 1 Søn (død ugift) og 2 Døttre (gifte med resp. Sorenskriver *Arne Arntzen* og Boghandler *Morten Hartmann*).
Talrig Efterslægt.¹

2. **Morten Andreas Leigh**, f. 1758, † 1819 som Sognepræst i Aal. (Se V, Side 77).
3. **Nicolai «Christian» Leigh**, f. 1760, † 1825 som Justitsraad og fhv. By- og Raadstuskriver i Roeskilde. (Se VI, Side 80).
4. **Michael Severin Leigh**, f. 1766, † 1843 som fhv. Infantericapitaine. (Se VII, Side 83).
5. **Henrik Ancher Leigh**, f. 1770, blev Fændrik ved Oplandske Infanteri-Regiment 1794, Secondlieutenant 1803,

¹ Se W. Lassen: «Norske Stamtavler» («Familien Anker» og «Familien Arntzen»), — G. Hartmann: «En Familie Hartmann» m. fl.

- Afsked (paa Grund af Sygelighed og med Pension) 1806, † $\frac{30}{3}$ 1845 i Ringsaker. Ugift.
6. **Alhed Elisabeth Leigh**, f. 1772, var hjemme hos sin Moder under de mange Aar, denne som Enke havde eget Gaardsbrug og Husholdning, tog derefter ud som «Husjomfru» og var som saadan i 26 Aar hos forskellige af sin Slægt, kom sluttelig (1834) til sin Broderdatter og dennes Mand Provst Aabel, i hvis Hus paa Lands Præstegaard hun tilbragte de sidste 25 Aar af sit Liv. Hun døde her, — over 86 Aar gml., — $\frac{4}{2}$ 1859 efterat have været blind i de sidste 10 Aar. Ugift.
7. **Eiler Hagerup Leigh**, f. 1775, tog dansk juridisk Examen ved Kjøbenhavns Universitet 1796, døde — endnu ikke 25 Aar gml. — («af Brystsvaghed») $\frac{21}{4}$ 1800 paa Ringebu Præstegaard i Huset hos sin Søster og Svoger Provst Ancher. Ugift.

IV.

Hieronymus Leigh

— Søn af Provst Morten Leigh i Elverum og 2den Hustru Nicola Maria Hieronymusdatter (se Side 73) — fødtes paa Elverums Præstegaard $\frac{5}{11}$ 1747, blev efter privat Undervisning i Hjemmet sammen med sin ældre Broder Michael (se Side 73) indsat paa Christiania Kathedralskole og herfra dimitteret til Universitetet 1765. Tog allerede 1767 theologisk Examen og blev efter sin Hjemkomst fra Kjøbenhavn Huslærer for sin Halvbroder Søren Børn i Ringsaker. Efterat Søren Leigh var forflyttet til Lom, blev Hieronymus hans Personelkapellan (1777), og kort efter (1778) residerende Kapellan i Lom. Under den forfærdelige Oversvømmelse i Juli 1789 blev Kapellansgaarden i Lom totalt ødelagt, og Hieronymus Leigh, som mistede baade Hus og Hjem, reddede med Hustru og Børn

knapt nok Livet.¹ Udnævntes det følgende Aar (1790) til Sognepræst i Tønset, søgte og fik (paa Grund af svækket Helbred) Afsked med Pension 1798. Vedblev imidlertid endnu nogle Aar at bo i Tønset, flyttede derefter til sin Søn paa Røros og døde i hans Hus i Marts 1807) «efter 9 Aars langsomme Hentærelse». (Begr. paa Røros Kirkegaard ⁵/₄).

★ (²⁹/₁ 1779 i Ringsaker) *Anne Sophie Steen*, f. 1750 i Ringsaker, † 1805 (begr. ¹⁸/₁₁) i Tønset, — Datter af Landhandler og Proprietær Lars Steen og Ingeborg Cathrine Ancher.

Hieronymus Leigh og Hustru f. Steen havde 2 Børn, en Søn og en Datter. Datteren døde som Barn, og

Sønnen:

Morten Leigh, f. ²⁸/₁₀ 1779 i Lom, blev Handelsmand, først en kort Tid (som ganske ung) «Landkræmmer» i Tønset og senere Kjøbmand paa Røros, hvor han i Aaret 1801 købte en Gaard og senere ved Flid, Orden og Paapasselighed drev sin Handelsforretning godt op, saa han ved sin Død, — han døde allerede i 37 Aars Alder ¹⁶/₄ 1816, — var en velhavende Mand.

★ (¹⁴/₃ 1802 paa Røros) *Berete Martha Beenberg*, f. 1776 i Trondhjem, † ¹⁸/₂ 1859 paa Røros, — Datter af Toldbetjent John Pederssøn Beenberg og Ingeborg Olsdatter Elberg.

Enkemadame Leigh fortsatte sin Mands Handelsforretning under Firma: «M. Leigh & Co.». Den gik senere over til en af hendes Betjente, en svenskfødt Mand: Magnus Engzelius, hvis Efterkommere, saavidt vides, endnu indehar Firmaet.

Kjøbmand Morten Leigh og Hustru f. Beenberg efterlod ikke Børn, idet deres eneste Barn, en Datter: Ingeborg Sophie Leigh (f. ¹³/₁₂ 1802) døde allerede i sit 7de Aar (begr. ²/₈ 1809) paa Røros.

¹ Om denne skrækkelige Oversvømmelse («Ofsen»), som ledsagedes af store Jordskred, og hvorved mange Mennesker, Kvæg, Huse og megen Jordvei ødelagdes — ikke mindst i Gudbrandsdalen — se bl. a. «Folkevennen» for 1895, Side 225 ff.

V.

Morten Andreas Leigh

— Søn af Provst Søren Leigh i Gausdal og Karen Cold (se Side 74) — fødtes $\frac{31}{8}$ 1758 i Ringsaker (og blev opkaldt efter begge sine Bedstefædre). Efter flere Aars Undervisning i Hjemmet (af sin Farbroder Cand. theol. Hieronymus Leigh, se Side 75) blev han (1778) sendt ned til Danmark og sat i Helsingørs Skole, hvorfra han 2 Aar senere (1780 af «den berømmelige Jacob Baden») blev dimitteret til Universitetet. Tog det følgende Aar (1781) Ex. philos. og allerede $\frac{16}{1}$ 1783 opnaaede han theol. Examen med Laudabilis, ligesom han ogsaa fik bedste Charakter for sin Dimisprædiken. Da han efter saa vel og saa hurtig tilendebrogte Studier vendte tilbage fra Kjøbenhavn, blev han (1784) Personelkapellan hos sin Fader i Gausdal og samtidig Lærer for sine yngre Brødre, — bestyrede en Tid (før og efter Provst Irgens's Død) Ringebu Kald og ligesaa (1788—89) Gausdal efter sin Faders Død under sin Moders «Naadensaar». Efterat han senere i nogen Tid havde forestaaet Kvikne Kald i Østerdalen, udnævntes han (1792) til Sognepræst i Kvikne. Maatte (trods de bedste Anbefalinger og gjentagne Ansøgninger om Befordring) forblive i 11 Aar i dette fattige og overmaade veirhaarde Kald, hvis barske Klima ødelagde hans Helbred og — efter hvad Leigh selv siger — «berøvede ham to elskede Hustruer». Endelig opnaaede han ($\frac{10}{7}$ 1801) at erholde Forflytning, idet han udnævntes til Sognepræst i Aal i Hallingdal, i hvilket Embede han virkede de sidste 18 Aar af sit Liv. Han døde paa Aals Præstegaard $\frac{17}{8}$ 1819, nær 61 Aar gml., «efter langvarig Svaghed og otte Maaneders Sygeleie».

Morten Andreas Leigh var 3 Gange gift:

★ 1. ($\frac{19}{1}$ 1791 i Vinger) *Margrete Engelke Rynning*, f. 1767, † $\frac{27}{4}$ 1797 i Kvikne, — Datter af Sognepræst i Vinger Mentz Rynning og Engelke Irgens.

★ 2. ($\frac{2}{4}$ 1799 i Kvikne) *Petronelle Louise Mørch*, f. 1763, † $\frac{4}{1}$ 1801 i Kvikne, — Datter af Provst og Sognepræst i Skedsmo Jens Christian Mørch og Anna Blegraf.

★ 3. (1807) *Anna Margrete Grøntvedt*, f. 1781, † $\frac{1}{6}$ 1840 paa Lands Præstegaard (hos sin Steddatter og dennes Mand Provst Aabel, i hvis Hus hun var de sidste 16 Aar af sit Liv); — Datter af Proviantskriver ved Kvikne Værk Lars Grøntvedt og Anna Margrete Meldal.

Præst Morten Andreas Leigh i Aal efterlod 5 Børn, — 3 af 1ste og 2 af 2det Ægteskab, alle fødte i Kvikne —; hans eneste Barn af 3die Ægteskab (Datteren Louise Reinholdine Fredrikke Leigh, f. $\frac{12}{1}$ 1809 i Aal) døde 10 Uger gml. (begr. i Aal $\frac{21}{3}$ 1809).

3 Børn (2 Sønner og 1 Datter) af 1ste Ægteskab:

1. **Caroline Maximiliane Leigh**, f. $\frac{16}{1}$ 1792, † $\frac{21}{3}$ 1857 paa Løkken «Rølighed» ved Christiania.

★ ($\frac{25}{4}$ 1816 i Aal) Premierlieutenant *David Dietrichson*, f. $\frac{17}{11}$ 1792 i Holmestrand, † som fhv. Zahlkasserer $\frac{22}{6}$ 1862 paa Helgeland Gaard paa Ringerike (i Huset hos sin Søn), — Søn af Toldinspektør Johan Wilhelm Dietrichson og Casperine Christine Løseche.

Zahlkasserer Dietrichson og Hustru Caroline f. Leigh havde kun 1 Barn: Sønnen Cand. jur. og Godseier Wilhelm Dietrichson paa Helgeland († 1868), der efterlod 4 Sønner og 2 Døttre.¹

2. **Sigvard Irgens Leigh**, f. 1793, var ansat ved et Handelskontor i Christiania, men blev i ung Alder sygelig og døde $\frac{1}{10}$ 1822 paa en Reise til Stockholm. Ugift.
3. **Søren Leigh**, f. $\frac{26}{8}$ 1794, blev Cadet 1807, — Secondlieutenant 1810, — Premierlieutenant 1811, — ansat fra 1818 i Bergenske Infanteribrigade, — udtraadte 1829 surnummerair «paa Grund af Sygelighed» og søgte af samme Aarsag nogle Aar senere sin Afsked, som han fik (med Pension) $\frac{30}{3}$ 1836. Boede senere paa sin lille vakre Eiendomsgaard Aarvold i Sogndal i Sogn, som han meget forskjønnede og forbedrede. Døde her, over 75 Aar gml., $\frac{2}{4}$ 1870 «efter 5 Dages Sygeleie».

★ ($\frac{22}{10}$ 1836 i Sogndal) *Birgitte Christine Hielm Aabel*, f. $\frac{7}{10}$ 1809 i Aurland i Sogn, † (i sit 90de Aar) $\frac{22}{5}$ 1899

¹ Se David Dietrichson: «Stamtavle over Slægten Dietrichson».

i Christiania (hvor hun var i Huset hos sin Datter Enkefru Rønneberg), — Datter af Sognepræst i Aurland i Sogn Ole Aabel og Christine Margrete Pavels (se foran, «Familien Aabel», Side 50).

2 Døttre (begge fødte i Sogndal):

- a. Anna Margrete «Louise» Leigh, f. $^{18}/_1$ 1839. Var i flere Aar i Huset hos sin Faster og dennes Mand Zahlkasserer Dietrichson. Hun bor i Christiania og er nu (1903) den sidste gjenlevende af Familien Leigh i Norge.

★ ($^{26}/_3$ 1874 i Sogndal) Overretssagfører *Oluf Andreas Rønneberg*, f. $^{24}/_7$ 1833 i Aalesund, † $^{8}/_{12}$ 1883 paa Aarvold i Sogndal, — Søn af Kjøbmand i Aalesund Michael Baade Rønneberg og Johanne Andrea Møller.

Sagfører Rønneberg overtog sine Svigerforældres forige Bosted Aarvold, som hans Enke endnu eier.

Sagfører Rønnebergs og Louise Leighs Ægteskab var børnløst.

- b. Christine Margrete Leigh, f. $^{28}/_4$ 1842, † $^{16}/_7$ 1868 paa Gaustad Sindssygeasyl ved Christiania. Ugift. Præst M. A. Leighs 2 Børn (1 Søn og 1 Datter) af

2det Ægteskab:

4. Margrete Engelke Magdalene Leigh, f. $^{18}/_1$ 1800, † $^{5}/_7$ 1863 paa Fluberg Præstegaard i Land, efter flere Aars Sygelighed og gjentagne apoplektiske Anfald.

★ ($^{27}/_3$ 1822 i Aal) *Peder Pavels Aabel*, f. $^{19}/_{12}$ 1795 i Jostedal, † som fhv. Provst og Sognepræst til Land $^{3}/_7$ 1869 i Krødsherred (hvor han, siden han tog Afsked i 1865, havde boet i Huset hos sin ældste Søn, daværende resid. Kapellan i Krødsherred Oluf Aabel), — Søn af Sognepræst i Aurland i Sogn Ole Aabel og Christine Margrete Pavels. (Se foran, «Familien Aabel», Side 48).

Provst Aabel og Hustru f. Leigh havde 9 Børn (4 Sønner og 5 Døttre), og deres Efterslægter er meget talrig.¹

¹ Se foran, «Familien Aabel», Side 49, og et i Rigsarchivet af Udg. blandt «Personalia Aabel» deponeret Manuskript. — Portrætter af Provst P. Aabel og Hustru er gengivet foran i nærv. Slægtebog.

5. **Bernt Ancher Leigh**, f. $^{27}/_{12}$ 1800, gik paa Chr.a Kathedralskole, blev Student 1822, Cand. theol. 1828 og udnævntes allerede samme Aar til Sognepræst i Jostedal, blev residerende Kapellan i Gausdal 1834 og Sognepræst i Overhallen (i Namdalen) 1841, hvilket Embede han indehavde i 23 Aar. Søgte — 63 Aar gammel — Afsked, som han erholdt (1864) med Pension, og flyttede tilbage til Gausdal, hvor han døde $^{2}/_{9}$ 1872 paa Gaarden Bauker — som den sidste Mand af sin Slægt i Norge.

★ (1829) *Anna Justine Must Coucheron*, f. 1798 i Trøgstad, † $^{9}/_{9}$ 1875 paa Bauker i Gausdal, — Datter af Infantericapitaine Hans Nobel Coucheron og Anna Marie Glückstad.

Præst B. A. Leigh og Anna Coucheron havde ingen Børn.

VI.

Nicolai Christian Leigh

— Søn af Provst Søren Leigh i Gausdal og Karen Cold (se Side 74) — født 1760 (døbt i Ringsaker $^{18}/_{10}$), blev efter at have nydt Undervisning i Hjemmet af sin Farbroder Hieronymus Leigh sammen med sin 2 Aar ældre Broder Morten sendt ned til Danmark, hvor Christian Leigh i 21 Aars Alder (1781) underkastede sig juridisk Examen (med 1ste Charakter). Var saa i en Aarrække — efter hvad hans Søster Alhed har berettet — «i Grønland med Kammerraad Schwabe», — ansattes derefter ($^{4}/_{1}$ 1793) som Byskriver i Nykjøbing og Birkedommer i Dragsholms Birk paa Sjælland, hvorfra han allerede samme Aar ($^{27}/_{9}$ 1793) blev befordret til By- og Raadstuskriver i Roeskilde, samt Herredsfoged i Ramsø-Thune Herreder, — blev Cancelliraad 1808 og — samtidig med, at han $^{30}/_{3}$ 1813 fik Afsked i Naade, — udnævnt til Justitsraad. Han døde $^{24}/_{12}$ 1825 i Kjøbenhavn.

★ (⁸/₃ 1793 paa Holmegaard i Olstrup Sogn) *Anna Sophie von Post*, f. ¹⁶/₁₀ 1764, † ¹⁴/₂ 1833 i Kjøbenhavn, — Datter af Major Peter Lasson v. Post til Holmegaard og Margrete Elisabeth v. Restorff.¹

Justitsraad Leigh og Hustru f. von Post efterlod 4 Børn (der ligesom deres Efterkommere har boet i Danmark).²

1. «Søren» **Peter Restorff Leigh**, f. ²⁴/₈ 1794 (som alle sine Sødskende i Roeskilde), var Landmand (ved Ringsted), † ¹⁴/₉ 1875 i Kjøbenhavn.

★ 1. *Margrete Elisabeth Schumacher*, † ¹⁵/₁₀ 1825.

★ 2. *Johanne Balle*, f. ¹¹/₁₀ 1806, † i den Soldinske Stiftelse i Kjøbenhavn 1891 (begr. ²³/₁₂).

2 Børn (af 2det Ægteskab):

- a. **Christian Leigh**, f. 1828, var «Klædekræmmer» i Kjøbenhavn, hvor han døde ugift 1850.
 - b. **Margrete Sophie Leigh**, f. ²³/₃ 1834, † ¹/₆ 1859 i Silkeborg, hvor «hun var gift med en Huskommissær *Stabell*».
2. «Elisæus» **Peter Christian Lasson Leigh**, f. ⁷/₅ 1801, var en Tid Skibsfører, † ¹/₃ 1874 i Kjøbenhavn.

★ (1833) *Anna Catharina Janssen*, f. ²⁴/₁₁ 1811 i Neustadt (Holsten), † ⁴/₉ 1884 i Kjøbenhavn, «Datter af en Skibscapitaine Janssen».

4 Børn:

- a. **Heinrich Christian Leigh**, f. ²³/₇ 1834, var «Skibskviperingshandler» i Kjøbenhavn, † ¹⁷/₁₂ 1871 smstds.

★ (²⁷/₁ 1867) *Johanne Leigh* (hans Cousine, se Side 82).

Deres eneste Barn: **Jenny Christiane Leigh**, f. ⁸/₁₁ 1868, levede ugift i Kjøbenhavn i 1901.

- b. **Jens Andreas «Christian» Leigh**, f. ¹/₁₁ 1835, var en Tid Skibsfører, senere Havnemester paa

¹ Lenguick: Stamtavle over Familien v. Post.

² Om denne i Danmark værende Gren af «Familien Leigh i Norge» har Sidstnævntes norske Medlemmer hidtil vidst liden eller ingen Besked. Hvad her meddeles om samme, skyldes mest Oplysninger modtagne fra Hr. Jægermester C. E. A. Schøller og Hr. Kontorchef F. C. Sommer i Kjøbenhavn, som herved aflægges en forbindtlig Tak.

St. Thomas i Vestindien, i 1901 bosat i Kjøbenhavn (ansat ved «Hôtel d'Angleterre»). Han var da den sidste Mand af denne Familie Leigh.

★ *Laura Schou*, f. $^{20}/_9$ 1850 i Vestindien.

2 Børn (Døttre), af hvilke den ældste Emma Leigh, f. $^5/_3$ 1871, var i 1901 «gift med en Overretssagfører *Hopper* i Filadelfia», og den yngste: Laura Mathilde Leigh, f. $^1/_10$ 1873 var samtidig ugift.

c. Emma Leigh, f. $^{14}/_6$ 1840, † $^{17}/_7$ 1889 i Kjøbenhavn. Ugift.

d. Marie Leigh, f. $^{12}/_2$ 1842, levede ugift i Kjøbenhavn 1901.

3. «Christian» Magdalous Thestrup Cold Leigh, f. $^{17}/_1$ 1804, var en Tid (fra Vaaren 1834 til Høsten 1839) «Faktor» i Reikjavik paa Island, senere «Brændevinsbrænder» i Kjøbenhavn, hvor han døde $^2/_3$ 1847.

★ ($^{18}/_{12}$ 1835 i Kjøbenhavn) *Marie «Caroline» Christiane Maag*, f. $^{22}/_9$ 1813, † $^5/_3$ 1881 i Kjøbenhavn, — Datter af Skibsfører Jacob Peter Maag og Karen Johansen.

2 Børn:

- a. «Karen» Jacobine Sophie Leigh, f. $^6/_6$ 1837 i Reikjavik, levede som Enke i Kjøbenhavn i 1901.

★ ($^3/_5$ 1867) *Søren Christen Emil Hall*, f. $^{22}/_6$ 1835, † $^{21}/_2$ 1895, Byfoged, Borgermester i Nyborg, senere Herredsfoged i Kinding Herred, R. D. O., — Søn af Kjøbmand Hans Peter Hall og Abalone Johansen.

Byfoged Hall og Frue f. Leigh havde 1 Søn og 2 Døttre. Af Døttrene døde den ene som Barn og den anden ugift i 18 Aars Alder. Sønnen, Cand. jur. Edmund Holger Hall, f. $^6/_3$ 1869, var i 1901 Assistent i Skattedirektoriet i Kjøbenhavn.

- b. «Johanne» Marie Cathrine Elisabeth Leigh, f. $^{22}/_{12}$ 1839, † som Enke $^{28}/_7$ 1877 i Kjøbenhavn.

★ ($^{27}/_1$ 1867) *Heinrich Christian Leigh* (hendes Fætter, se Side 81).

4. *Elisabeth Sophie Nicoline Leigh* (Justitsraad Leighs yngste Barn), f. $^{28}/_3$ 1806 i Roeskilde, † $^{22}/_4$ 1875 i Kjøbenhavn, Conventualinde i Støvringgaard Frøkenkloster. Ugift.

VII.

Michael Severin Leigh

— Søn af Provst Søren Leigh i Gausdal og Karen Cold (se Side 74) — født 1766 (døbt i Ringsaker $\frac{5}{12}$), — valgte den militære Bane og traadte ind i det Oplandske Infanteri-Regiment, hvor han blev Fændrik i 1791, — stod som saadan i 9 Aar, indtil han $\frac{16}{5}$ 1800 blev Secondlieutenant, — avancerede 1803 til Premierlieutenant og $\frac{15}{6}$ 1809 til Capitaine. Gik af paa Vartpenge véd Arméreductionen $\frac{1}{1}$ 1818 og døde $\frac{1}{10}$ 1843 i Christiania.

★ ($\frac{27}{7}$ 1815 i Vang paa Hedemarken) *Johanne Henrikka Nielsen*, f. $\frac{7}{4}$ 1790, † $\frac{24}{11}$ 1848 i Christiania, — Datter af Kjøbmand i Christiania Lars Nielsen og Antonette Ancher Moe.¹

Capitaine Michael Leigh og Hustru f. Nielsen havde 2 Børn (begge fødte i Ringebu, hvor Leigh boede de første 5 Aar, efterat han var gift):

1. **Antonette «Marie» Leigh**, f. $\frac{1}{5}$ 1816, † $\frac{13}{4}$ 1903 i Christiania, næsten 87 Aar gml., efter i flere Aar at have været blind. Ernærede sig i lang Tid ved Guldbroderi, som hun havde lært i Stockholm. Ugift.
2. **Søren Karelius Leigh**, f. $\frac{9}{7}$ 1819, blev Cadet 1834 og Secondlieutenant i 2den Akershusiske Infanteri-Brigade 1841, — † $\frac{27}{2}$ 1846 i Christiania, kun $26\frac{1}{2}$ Aar gml. Ugift.

¹ Se «Karen sal. Maschmanns Optegnelser». (Chr.a 1894). — Capitaine Leigh, — som i sine Lieutenantsdage boede hos sin Søster og Svoger Ancher paa Ringebu Præstegaard, — havde her lært sin 24 Aar yngre Hustru Johanne Nielsen at kjende allerede, medens denne som Barn var optaget i Huset hos Provst Ancher (Fætter af hendes Mormoder Karen f. Sverdrup). — Om Johanne Nielsens Forældre erfares samtidig, at Moderen, Antonette Ancher Moe boede paa Gaarden Rye i Vang paa Hedemarken, hvor hun (med «aarlig» Understøttelse af sin Halvbroder Apotheker Maschmann i Chr.a) «levede adskilt fra Manden Lars Nielsen, som opholdt sig paa Kongsvinger». (Folketællingslister for 1801 i Rigsarch.).

Oversigtstavle.

(De romerske Tal henviser til vedk. Afsnit i Optegnelserne.)

I.

Michael Søffrenssøn Leigh (1656—1710)

— uden Tvivl Søn af Borgerfolk i Kjøbenhavn —
døde som Magister, Lect. theol. i Chr.sand og Sognepræst i Tved.
3 Døttre, hvoraf en gift med Smith (særdeles talrig Efterslægt:
Smith, Kielland m. m. fl.) samt Sønnen:

II.

Morten Leigh (1692—1760).

Provst og Sognepræst i Elverum.
En Datter gift med Grüner (Efterslægt Glad) og 3 Sønner,
af hvilke 2 blev gifte:

III.

Søren Leigh (1724—1788).

Provst og Sognepræst i Gausdal.
2 Døttre, hvoraf en gift med Ancher
(talrig Efterslægt: Arntzen, Hartmann
m. fl.) og 5 Sønner, af hvilke 3 blev gifte.

IV.

Hieronymus Leigh (1747—1807).

Provst og Sognepræst i Tønset.
Hans eneste Søn:
Morten Leigh (1779—1816).
Kjøbmand paa Røros († børnløs).

V.

Morten Andreas Leigh
(1758—1819).

Sognepræst i Aal.
2 Døttre g. m. Dietrich-
son og Aabel (særdeles
talrig Efterslægt), samt
desuden 3 Sønner, hvoraf
Bernt Ancher Leigh
(1800—1872),

Sognepræst i Overhallen,
var den sidste Mand i
Norge af denne Slægt.
(† børnløs).

VI.

Nicolai Christian Leigh
(1760—1825).

Justitsraad, Byskriver i
Roeskilde. Efterkom-
mere i Danmark.¹

¹ Justitsraadens Sønesøn, fhv. Skibsfører
Christian Leigh (f. 1835), bosat i Kjøbenhavn,
var i 1901 den eneste gjenlevende Mand
af Slægten.

VII.

Michael Severin Leigh
(1766—1843).

Infantericapitaine.
1 Søn og 1 Datter,
som begge døde gifte.

FAMILIEN PAVELS

I NORGE.

Familien Pavels

i Norge nedstammer fra den i Aaret 1716 afdøde Claus Claussøn Pavels, som — efter i en Aarrække at have været «Latinsk Skolemester» i Stavanger — kort før sin Død blev udnævnt til residerende Kapellan i Finnø i Ryfylke. — I en ældre, yderst kortfattet, fejl- og mangelfuld Tabel over Pavels-Slægten (den eneste Stamtavle Pavels, jeg nogensinde har seet) staar det om denne Claus Pavels, at han var «engelsk af Herkomst»; men det er nu godtgjort, — hvad jeg allerede paa Forhaand ansaa temmelig utvivlsomt, — at samme Claus Claussøn Pavels var en dansk Mand. Den Omstændighed, at ikke alene han («Claudius Claudianus Pavels»), men ogsaa en Bertel Claussøn Pavels («Bartolus Claudii Pavels») med nogle faa Aars Mellemrum sees immatrikuleret ved Københavns Universitet fra Ringsted Skole, i Forbindelse med, at «Pavels» tydelig henpeger paa en Forkortning af «Povelssøn», havde allerede forlængst bragt mig til at forkaste den gamle Slægttabels «engelske Herkomst». — Senere har Undersøgelser i danske Archiver (velvillig anstillede af Hr. Kontorchef F. C. Sommer i København) bragt paa det Rene, at Skolemesteren Claus Pavels (ligesom den ovennævnte Bertel Pavels, f. 1654 i Ringsted, † 1709 som Præst i Bringstrup) er Søn af Claus Povelssøn, som var Borgermester i Ringsted og i denne Egenskab var med at undertegne Souverainitetsakten 1660.¹

¹ Borgermesterens Segl viser Initialerne C. P. og det almindelige Tegn i sammensatte Runer for I. H. S. (Jesus Hominum Salvator).

Samme Claus Povelssøn («velfornemme Mand Claus Pauls»), — der foruden Sønerne Bertel og Claus havde flere Børn, — blev begravet i Ringsted ^{17/10} 1675, og hans Hustru Magdalene Bertelsdatter («Magdalene sal. Claus Povls») blev begr. sammesteds ^{20/12} 1680.

At det senere ved fortsatte Undersøgelser i Danmark vil kunne lykkes at bringe mere for Dagen om hin Ringsted Borgermester (der skal have været «en meget anseet Mand») saavel som om hans Slægt, finder jeg høist sandsynligt. — Her, hvor Hensigten er at meddele en Oversigt over «Familien Pavels i Norge», faar det være tilstrækkeligt foreløbig at konstatere dens Udspring fra en anseelig og gammel dansk Borger-slægt.

Den Familie Pavels, — som med «Skolemesteren» Claus Claussøn for noget over 200 Aar siden indførtes her i Landet, og som særlig gjennem Stamfaderens Sønnens Søn (og Navne), den i 1822 afdøde bekjendte Biskop Claus Pavels, saavel som senere ved de af Frøkerne Birgitte og Charlotte Pavels oprettede Legater har vundet nogen Navnkundighed, — var aldrig meget talrig, og fortiden tæller den af mandlige Medlemmer kun to: fhv. Kjøbmand Samuel Pavels (f. 1830) og hans Søn: Dampskibsfører Harald Pavels (f. 1860). —

Efterkommere paa Kvindesiden af de gamle Pavels'er lever derimod i stort Antal, og da det her gjælder en «Legatfamilie», har jeg søgt saavidt muligt at faa Rede paa disse «Pavels-Cognater», om hvilke jeg har nedlagt et Manuskript i «Personalia Pavels» i Rigsarchivet.

Christiania i November 1903.

Hartvig Munthe.

I.

Claus Claussøn Pavels

— Søn af forannævnte Borgermester i Ringsted Claus Povelssøn eller «Pauls» († 1675) og Magdalene Bertelsdatter († 1680), — blev født ca. 1660¹ og fra Ringsted Skole indskrevet som Student ved Kjøbenhavns Universitet ²¹/₇ 1679. Tre Aar efter (²⁶/₉ 1682) tog han theol. Examen (hvilken han dog først 26 Aar senere i Henhold til den kort forud udgivne Kgl. Forordning af ¹/₈ 1707 lod indføre i «Distinctionsprotokollen»). — Ansattes 1692 som Lærer («Hører») ved Skolen i Christiansand og blev «A^o. 1699 af Biskop Dr. Hans Munch vocerit til Stavanger Skole som Latinske Skolemester».²

I denne daarligt aflagte Stilling virkede Claus Pavels — som det sees i smaa og trange Kaar — til han endelig efter gjentagne forgjæves Ansøgninger om et Præstekald fik Kaldsbrev af ²³/₁₁ 1715 paa Finnø residerende

¹ Der mangler (ifølge Hr. Kontorchef Sommer) et Par Blade i Ringsted gamle Kirkebog just der (1659—80), hvor Claus Claussøn Pavels's Daab vistnok har været indført.

² Biskop Bircherods Copibog ²¹/₆ 1715 (Rigsarchivet). — Som Forstander for Skolen i Stavanger var Claus Pavels den, der efterfulgte Mag. Michael Leigh (Stamfader for «Familien Leigh i Norge»), men Forholdene var nu blevet væsentlig forskellige, idet Kathedralskolen (med sin «Rektor») var henlagt til den nye Stiftsstad Christiansand, og Stavanger Skole reduceret til en alm. Trivialscole med kun to Klasser (eller «Lectier») og kun to Lærere: en «Latinsk Skolemester» og en «Hører i nederste Lectie».

Kapellani i Ryfylke. Han kom dog ikke til at overtage dette Embede. Paa Grund af de urolige Krigstider naaede den Kgl. Udnævnelse først Vaaren 1716 Biskopen i Christiansand, og da var Claus Pavels bleven syg, saa han ikke efter Biskopens Ordre kunde indfinde sig til Ordination i Christiansand. Efter at have «valediceret Skolen» i Stavanger (og afleveret samme til sin Eftermand Hans Lindal) ^{11/6} 1716, flyttede Claus Pavels ud til Finnø, men døde her kort efter, allerede ^{17/7} 1716, ca. 56 Aar gml., forinden han endnu var bleven ordineret som Præst.

.Claus Pavels, — der som nævnt under sin lange Skole-tjeneste virkede i meget trange og vanskelige Forhold, og som maaske heller ikke har været særlig begavet eller skikket som Skolemand, — fik dog kort før sin Død af sin strenge og myndige Foresatte, Biskop Bircherod i Christiansand, det Skudsmaal, at han havde «forholdt sig vel og flittig i Skolen».¹

★ (ca. 1696) *Christine Vincentsdatter (Lihme)*, f. ca. 1664, en vistnok meget energisk Kvinde. Det sees saaledes, at hun i Breve til Bispinde Bircherod førte skarp Klage over Skolemesterens daarlige Vilkaar i Stavanger, og i Aaret 1707 vilde hun endog reise ned til Kjøbenhavn for at «andrage» hos Hs. Kgl. Maj. «deres slette Tilstand», hvad dog vistnok Biskopen ikke tog vel op. — Hun, — som da hendes Mand døde, sad igjen med et fattigt og forgjældet Bo. — levede endnu i Decbr. 1730 som en «66 Aar gml. fattig Præste-Enke af Findø residerende Capellani», der ikke havde «mindste Pensionspenge ei heller nogen Midler til Hjælp i nogen Maade», hvorfor Sønnen maatte underholde hende.

Claus Claussøn Pavels efterlod kun 1 Barn:

Sønnen

Jacob Claussøn Pavels

f. ^{12/4} 1697 i Christiansand. Han var saaledes 19 Aar, da Faderen døde, — blev Aaret efter (1717) fra Stavanger Skole

¹ Biskop Bircherods Copibog for ^{21/6} 1715 (Rigsarchivet).

indskrevet som Student i Kjøbenhavn og fik to Aar senere ($2^{25}/8$ 1719) sin theol. Attestats. — Efter at have været Lærer («Collega») ved Stavanger Latinskole i Aarene 1719—22 blev han kaldet til Personelkapellan hos sin senere Svigerfader, Sognepræst til Hjelmeland i Ryfylke, Peder Sørenssen, og da Hr. Peder var død (i Decbr. 1730), blev Jacob Pavels (ved Kaldsbrev af $10\frac{1}{2}$ 1731) hans Eftermand som Sognepræst i Hjelmeland, hvilket Embede han indehavde til sin Død $7\frac{1}{11}$ 1748.

★ ($29\frac{1}{6}$ 1723 i Hjelmeland) *Brynhild Pedersdatter Hielm*, f. ca. 1701, Datter af foran nævnte Sognepræst i Hjelmeland Peder Sørenssen og Margrete Jonasdatter Hielm.¹ — Brynhild Hielm levede som Enke efter Jacob Pavels i henved 40 Aar; hun døde paa Sande Gaard i Hjelmeland $18\frac{1}{1}$ 1788 i en Alder af henved 87 Aar.

Jacob Pavels og Brynhild Hielm havde 7 Børn, (4 Sønner og 3 Døttre), nemlig:

1. Peder Pavels, f. 1724 (ligesom alle sine Sødskende i Hjelmeland), † 1777 som Provst og Sognepræst i Hjelmeland. (Se II, Side 92).
2. Christine Pavels, f. ca. 1726.² — * Hans Blixencrone Kolling, Auctionsforvalter paa Lister. (Se III, Side 100).
3. Claus Pavels, f. 1728, † 1769 som residerende Kapellan i Vanse paa Lister. (Se IV, Side 101).
4. Margrete Pavels, f. ca. 1732. — * Andreas Dams, Capitaine ved 2det Vesterlenske Regiment. (Se V, Side 105).
5. Christopher Pavels, f. ca. 1737, † 1811 i Trondhjem som Oberst. (Se VI, Side 106).
6. Jacob Pavels, f. 1740, † 1804 i Drøbak som Etatsraad og fhv. Magistratspræsident i Christiansand. (Se VII, Side 108).
7. Brynhild («Bolette») Pavels, f. 1743, † 1815. — * Hans Tostrup i Mandal. (Se VIII, Side 110).

¹ B. Hielm: «Genealogiske Optegnelser om Slægten Hielm». — Navnet Brynhild sees oftere forvansket til «Brønel» og endog til «Bolle». Det blev i næste og følgende Generationer til «Bolette».

² Alle Ministerialbøger for Hjelmeland ældre end 1760 er bortkomne, hvorfor Fødselsaar for flere af disse Sødskende kun tilnærmelsesvis kan angives.

II.

Peder Pavels

— ældste Søn af Jacob Claussøn Pavels, Sognepræst i Hjelmeland, og Brynhild Pedersdatter Hielm (se Side 91), — fødtes i Hjelmeland $\frac{5}{5}$ 1724, blev efter privat Undervisning hjemme sat paa Skole i Helsingør og efter 4 Aars Skolegang Student i Kjøbenhavn Sommeren 1747, hvorpaa han vendte hjem og var Lærer for sine yngre Brødre. Da hans Fader i Novbr. 1748 var død, søgte Hjelmelands Almue om, at Peder Pavels, — trods han endnu kun var Student, — maatte faa Kaldet, hvad dog selvfølgelig ikke indvilgedes; — hans 27 Aar ældre Morbroder, Hr. Søren Hielm, dengang Sognepræst i Rennesø, fik Kaldsbrev paa Hjelmeland $\frac{27}{12}$ 1748. — Peder Pavels fortsatte imidlertid sine Studier i Kjøbenhavn og tog theol. Examen Sommeren 1751. Til Attestats fik han «non contemendus» (idet han som Størsteparten af den Tids fattige Studenter fra Norge, der maatte skynde sig at blive færdig med Studierne, kun «lagde op til ringeste Charakter»); derimod opnaaede han «laudabilis» til den homiletiske Prøve. Efter sin Hjemkomst til Fædrelandet blev han allerede samme Aars Høst ($\frac{8}{10}$ 1751) Personelkapellan hos Sognepræst til Aas i Akershus Stift, Hr. Consistorialraad Thomas Wegner, som var hans Faders gamle Skolekammerat og Ungdomsven.¹

¹ Thomas Wegner, f. 1696 i Stavanger af Forældre: Translatør Valentin Wegner og Christine Wendelboe, gik i sin Fødeby Latinskole til sit 16de Aar, saaledes just i den Tid Claus Pavels var «Skolemester» og hans Søn Jacob Pavels Elev i samme Skole. Ogsaa under Studietiden i Kjøbenhavn saavel som senere, da Wegner var Personelkapellan i Stavanger og Jacob Pavels samtidig var Lærer ved Byens Skole, havde de god Anledning til at pleie det gamle Venskab; men efter den Tid skiltes deres Livsveie. Jacob Pavels kom som Præst til Hjelmeland, medens Wegner — efter i nogen Tid at have været Præst i Danmark — blev Sognepræst i Aas 1735 og sluttelig (i Decbr. 1751) befordredes til Stiftsprovst i Christiania, hvor han døde $\frac{22}{1}$ 1758. — Wegner, — som var gift med Sara Godtzen (f. 1693, † 1768), en Præstedatter fra Stavangerkanten, — havde selv ikke Børn; men alt tyder

Allerede Aaret efter sin Ankomst til Aas blev Peder Pavels ($^{24/3}$ 1752) udnævnt til residerende Kapellan i Kaldet og virkede som saadan i 6 Aar, under hvilken Tid han boede i Drøbak. — Imidlertid var hans ovennævnte Morbroder Søren Hielm, — som paa Grund af Alder og Svaghed ikke længere alene kunde forrette sit Embede, og som nødig vilde tage en fremmed Kapellan, — bleven enig med Søstersønnen om at «afstaa» til ham Hjelmelands Sogne kald mod 200 Rd. aarlig Pension, og «den samtlige Almue» i Hjelmeland (som «fast siden Reformationen» havde havt Præster af Peder Pavels' Forfædre) «forlangede udi Hs. Høiærværdighed Biskop Paludans Nærværelse det samme». — Med Støtte af Biskopen gik ogsaa Alt efter Ønske, og Peder Pavels fik $^{18/10}$ 1758 — kun 34 Aar gml. — Kaldsbrev som Sognepræst i Hjelmeland. — I Aaret 1771 blev Pavels tillige Provst i Ryfylke Provsti; men midt i sin kraftige Alder blev han «af en hidsig Feber angreben og pludselig bortkaldet» $^{19/4}$ 1777, endnu ikke fuldt 53 Aar gml.

Peder Pavels var vistnok en udmærket Præst, og «han har efterladt sig et saare fordelagtigt Omdømme af Menigheden lige indtil denne Dag».¹

★ ($^{19/2}$ 1760 i Hjelmeland) *Birgitte Christine Hielm* (hans Cousine), født paa Rennesø i Aaret 1739, † paa Gloppens Præstegaard i Nordfjord (i Huset hos sin Søn) $^{5/1}$ 1820, — Datter af forannævnte Præst Søren Hielm og Gidsken Christine Storch.²

Birgitte Christine Hielm, — der efter Pavels' Død sad som Enke med 5 smaa Børn, — fik (efter underdanigst Ansøgning,

paa, at han tog sig faderlig af Børnene efter sin i 1748 afdøde Ven Jacob Pavels. At disse Børn senere ansaa sig at staa i særlig Taknemmelighedsgæld til Wegner, fremgaar deraf, at Peder Pavels gav ikke mindre end 3 Sønner (alle døde som Børn) Navnet «Thomas Wegner», og Søsteren Christine Pavels (gift med Kolling) kaldte ogsaa en Søn (ligeledes død som Barn) op efter denne sin Faders Ven.

¹ Fayes utrykte Samlinger til Christiansands Stifts Præstehistorie, (Manuskript i Rigsarchivet).

² B. Hjelm: «Genealogiske Optegnelser om Slægten Hielm».

indsendt baade fra hende selv og fra Hjelmelands Almue) en extraordinær Pension af Kaldet paa 40 Rd. aarlig. — Hun blev iøvrigt 3 Aar senere gift paa ny (1780) med daværende Sognepræst til Nærstrand i Ryfylke (senere forflyttet til Hafslo i Sogn) Provst Nils Friis (f. 1741, † 1814), i hvilket Ægteskab hun fik 2 Børn.¹

Provst Peder Pavels i Hjelmeland og Birgitte Christine Hielm havde 9 Børn (7 Sønner og 2 Døttre), hvoraf ikke mindre end 5 Sønner døde i spæd eller ung Alder. De tilbageværende 2 Sønner og 2 Døttre var:

1. **Jacob Pavels**, f. $\frac{4}{7}$ 1763 (som alle sine Sødskende paa Hjelmelands Præstegaard), — kom efter sin Faders Død til sin Farbroder Etatsraad Pavels i Christiansand og gik paa Latinskolen der, men blev «underlig»; — efter hvad hans Halvsøster Fru Daae har sagt, blev han uvittigt behandlet af sin Onkel og fik formeget Prygl.² — Han maatte tages ud af Skolen og kom hjem (som hans Stedfader Provst Friis skriver i Decbr. 1783) «uskikket til nogen Forretning». Senere blev han sat i Snedkerlære i Christiansand og udlært til Møbelsnedker, var ogsaa ganske dygtig som saadan, men havde aldrig eget Verksted; han tilbragte sit lange Liv som «en munter Gesell», snart hos den ene, snart hos den anden af sine Sødskende, og udøvede sit Haandverk «con amore». Han døde ugift $\frac{2}{7}$ 1841 paa Lindaas Præstegaard (hos sin ovennævnte

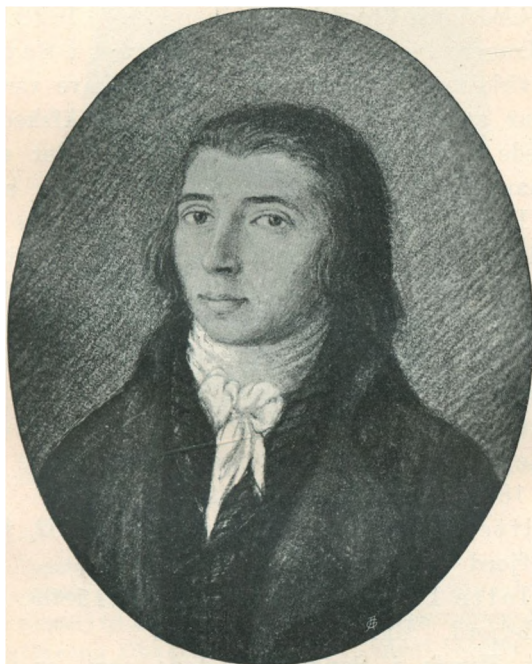
¹ Disse Børn var: Søren Hielm Friis, f. 1781, † 1856 som Sognepræst til Førde i Søndfjord (talrig Efterslægt) og Elisabeth Marie Friis, f. 1785, † 1865 som Enke efter Præst *Christen Ludvigsson Daae* (ligeledes mange Efterkommere). Se Joh. Nordahl-Olsen: «Stamtavle over en norsk Præsteslægt Friis».

Udg. af nærværende Slægtebog udarbejdede for nogle Aar siden paa Grundlag af gamle Optegnelser og Breve en kort Levnetsbeskrivelse af Birgitte Christine Hielm, som var en i flere Henseender ualmindelig Kvinde. Manuskriptet skal maaske i sin Tid blive deponeret blandt «Personalia Hielm» i Rigsarchivet.

² Som vi længere frem skal se, var Etatsraad Pavels paa den Tid neppe fuldt tilregnelig.

Halvsøster og dennes Mand Præst Daae) i en Alder af 78 Aar.¹

2. **Peder Pavels**, f. $15/12$ 1769, — blev efter flere Aars Undervisning af sin Stedfader Provst Friis (som var en dygtig, omend meget streng Informator) indsat i Bergens Latin-skole 1786 og blev herfra Student 1788 (med bedste Charakter), — tog det følgende Aar Ex. philos. (ligeledes med

PEDER PAVELS (1769—1855).
(Efter Tegning af Thorvaldsen fra Aaret 1796.)

¹ Jacob Pavels eiede en Tid saagodtsom hele Gaarden Sande i Hjelmeland, hvoraf $1/4$ var tilfalden ham paa Skiftet efter hans Fader, medens hans Moder eiede $1/4$ og hans Farmoder, den gamle «Bølle Hielm, sal. Jacob Pavels's», eiede $1/2$ af Gaarden. Som «Odelsmand» udløste Jacob Pavels efter Sidstnævntes Død de Fleste af Medarvingerne, vistnok i den Tanke at bosætte sig paa Sande og blive Gaardbruger; men senere opgav han atter denne Plan og solgte i Aaret 1803 (Skjøde $1/6$) sin eiende $3/4$ i Saude Gaard til Fætteren Lieutenant Nicolai Tostrup for 1230 Rd.

Laudabilis), — var derefter en Tid Huslærer hos en Kammerherre Berregaard ved Slagelse, — underkastede sig i Mai 1792 Ex. theol. (Haud. illaud. og Laud. til Dimis). — Efter i flere Aar (1794—1800) at have forrettet som Orlogspræst og i denne Egenskab medfulgt forskellige Krigsskibe paa lange Togter i Middelhavet og til Vestindien¹, — blev Pavels ¹⁶/₁ 1801 udnævnt til Sognepræst i Gloppen i Nordfjord, hvor han var i 28 Aar og heraf 12 Aar (fra 1817) tillige Provst i Nordfjords Provsti. — Udnævntes ⁷/₁ 1829 til Sognepræst i Kragerø og ¹³/₉ 1833 til Sognepræst i Sandherred, hvor han virkede i 12¹/₂ Aar. — Efter at have været Præst i over 50 Aar erholdt Pavels paa Ansøgning Afsked ²⁸/₂ 1846 og tilflyttede sit eget Hus i Sandefjord, der senere blev hans og hans Efterladtes Bolig, saalænge nogen af dem var ilive. — Provst Pavels døde 85¹/₂ Aar gml., ³⁰/₇ 1855 af et Slagtilfælde. — Han var i de sidste Aar af sit Liv blind, en Skjæbne, som han bar med stor Taalmodighed og Resignation.

★ (²/₃ 1801 i Kjøbenhavn) *Anna Elisabeth Hedevig Pflueg* («Lise»), f. ⁹/₇ 1775, † ¹³/₁₂ 1857 i Sandefjord, — Datter af Oberstlieutenant Nicolai Henrik Pflueg og Maren Teilmann.²

Provst Pavels og Hustru f. Pflueg havde 3 Døttre:

- a. Marie Pavels, f. ²/₁ 1802 (ligesom sine Søstre i Gloppen), † ¹⁶/₃ 1849 i Sandefjord. Ugift.
- b. Birgitte Christine Pavels, f. ²⁶/₁₂ 1802, † ⁵/₄ 1891 i Sandefjord — 88 Aar gml. — Ugift.
- c. Charlotte Dorothea Pavels, f. ³²/₂ 1805, † ²⁴/₃ 1862 i Sandefjord. Ugift.

Provst Pavels i Sandefjord døde som en velhavende Mand og efterlod sin Enke og sine Børn en liden Formue,

¹ Blandt de Orlogsskibe, Peder Pavels medfulgte som Præst, var ogsaa Fregatten «Thetis» paa dens Togt til Middelhavet i Aaret 1796, da den 26-aarige, senere saa berømte Billedbugger Thorvaldsen var Passager ombord og blev Pavels's Ven for Livet. Han tegnede ogsaa paa denne Reise det udmærkede lille Portræt (Pastelmaleri) af Pavels, som nu eies af Landskabsmaler Gerh. Munthe. (Se foregaaende Side).

² Malede Portrætter af Provst Pavels og Hustru f. Pflueg findes i Sandherreds Kirke.

af hvilken hans to gjenlevende Døttre, Frøknerne Birgitte og Charlotte Pavels, senere (i Aaret 1858) oprettede to Legater.¹

FRØKEN BIRGITTE PAVELS (1802—1891), LEGATSTIFTERINDE.

(Efter Fotografi fra ca. 1880.)

¹ Disse Legater er:

1. «Peder Pavels's og Anna Elisabeth Pavels's Legat» (Kapital 8 000 Kroner) til Bedste for Almuen i Gloppen («Norske Stiftelser» V).
2. «Birgitte og Charlotte Pavels's Legat» (Kapital 60 000 Kroner) til Bedste for ældre Damer (Frøkener og Enker). Dette Legat bestyres af Sognepræsten for Vor Frelser's Menighed, 1ste Assessor i Christiania Byret og Byfogden i Christiania. — Fundatsen bestemmer, at Udbyttet af Legatets Kapital skal «deles i Portioner paa 120 Kroner, som Bestyrelsen hvert Aar uddeler til agtværdige, velopdragne over 40 Aar gamle Frøkener eller Enker her i Landet, hvilke tiltrænge Understøttelse; Frøkener foretrækkes for Enker, og Kvinder af Opretternes Slægt har under iøvrigt lige Omstændigheder Fortrinnet, endog Enker for Frøkener udenfor Slægten. Den, der engang er tilstaaet en Portion, nyder den hvert Aar, saalænge hun lever som agtværdig Dame i ugift Stand og i trængende Kaar.» («Norske Stiftelser» V).

7 — Aabel, Leigh og Pavels.

3. **Christine Margrete Pavels**, f. $28/4$ 1772 paa Hjelmelands Præstegaard, † $1/5$ 1863 i Aurland i Sogn, 91 Aar gml.

★ ($3/3$ 1795 paa Hafslo Præstegaard) *Ole Aabel*, f. $7/1$ 1757, † $17/3$ 1852 i Aurland som entlediget Sognepræst. (Se foran, «Familien Aabel», Side 46).

FRU C. M. AABEL F. PAVELS (1772—1863).
(Efter Maleri af K. Baade fra Aaret 1832, se Side 48.)

Præst Ole Aabel og Christine Margrete Pavels havde 9 Børn (5 Sønner og 4 Døttre, af hvilke 1 Søn og 1 Datter døde som smaa). En meget talrig Efterslægt.¹

4. **Bolette Christine Pavels**, f. $2/7$ 1774 paa Hjelmelands Præstegaard, † $21/9$ 1861 paa sit Enkesæde «Aldershvile» paa Krogen Gaard i Sogn, 87 Aar gml.

¹ Aabel, Støren og Leigh m. m. fl. (Se foran, Side 48—50).

☆ (¹²/₁₁ 1793 paa Hafslo Præstegaard) *Hartvig Kaas Munthe*, f. ¹⁶/₉ 1766, † ¹⁹/₁₀ 1830 paa sin Fædrenegaard Krogen som entlediget Major af Infanteriet og Eier af Krogen Gaard, — Søn af Capitaine ved 2det Bergenuhusiske Regiment Gerhard Munthe og Gjertrud Marie Kaas.¹

FRU B. C. MUNTHE F. PAVELS (1774—1861).

(Efter Maleri af K. Baade fra Aaret 1835.²)

Major Hartvig Munthe og Bolette Christine Pavels havde 8 Børn (4 Sønner og 4 Døttre, som alle blev voxne). Mange Efterkommere.³

¹ Om Major H. K. Munthe (1766—1830), et Manuskript i Udg.'s Eie.

² Maleriet eies af Datterdatteren, Fru B. C. Pavels Larsen f. Lund i Bergen.

³ Se H. Munthe: «Familien Munthe» (Chr. 1883—87) med Suplement til 1901 af Chr. M. Munthe («Personalialia» i Rigsarch.).

III.

Christine Pavels

— ældste Datter af Jacob Claussøn Pavels, Sognepræst i Hjelmeland, og Brynhild Pedersdatter Hielm (se Side 91), — født ca. 1726 i Hjelmeland, hvor hendes Fader dengang var Personelkapellan, — var ved Faderens Død (1748) endnu ugift, men nogen Tid efter blev hun

☆ *Hans Blixencrone Kolling*, f. ca. 1720 (rimeligvis i Kjøbenhavn, hvor hans Forældre boede ialfald 1731), † ²⁴/₁ 1773 i Vanse Sogn paa Lister, — Søn af «Mønsterskriver» (ogsaa kaldet «Krigskommissær») Jørgen Kolling og Ingeborg Marie Blixencrone.¹

Hans Blixencrone Kolling, — der nævnes allerede 1748 som «Fuldmægtig» hos Sorenskriver paa Lister, den senere Cancelliraad Jacob Hielm (Fætter af Christine Pavels's Moder), — blev efter Cancelliraadens Død (1762) constitueret Sorenskriver i Vacancen, — var derhos «commiteret Auctionsforvalter i Lister Lehn» og drev betydelige Incassationsforretninger, — boede endnu 1765 i Lyngdal, men eiede og beboede ved sin Død Gaarden Nedre (eller Vestre) Kjørrefjord i Vanse Sogn, hvor det vidløftige Skifte efter ham (som varede i flere Aar) begyndte Dagen efter hans Død (²⁵/₁ 1773).

Hans Blixencrone Kolling og Christine Pavels (som var død nogle Aar før sin Mand²) havde flere Børn, men kun 3 af disse (2 Sønner i Alder 13 og 11 Aar, samt 1 Datter 17 Aar gml.) levede ved Faderens Død i Januar 1773, og i Aaret 1813, — da Skiftet sluttedes efter deres Morbroder

¹ Denne Ingeborg Marie Blixencrone (f. 1692) var Datter af den ulykkelige Etatsraad Hans Blix (adlet: Blixencrone), som kort før sin Død i 1728 blev afsat fra sit Embede som Justitiarius i Overhofretten i Chr.a «formedelst Egennyttighed». (Se «Efterretn. om Familien Muuthe», Side 159).

² Forgjæves eftersøgt bl. Døde i Vanse Ministerialbog. Formodentlig er hun død i Lyngdal, hvis Ministerialbog fra den Tid ikke indeholder noget om Døde eller Begravede.

Oberst Pavels i Trondhjem, — var Ingeborg Marie Kolling († 1852 som børnløs Enke efter Kjøbmand Mathias Holtermann i Christiansand) og Ulrik Fredrik Blixencrone Kolling, «Kjøbmand og Stads capitaine i Stege paa Møen», de eneste gjenlevende Børn af Christine Pavels og Hans Blixencrone Kolling. Sidstnævnte Kjøbmand i Stege († 1819) efterlod en Søn: Fredrik Blixencrone Kolling (f. 1814, † 1872), som var Skipper og boede i Stege, samt en Datter: Petrine Serine Kolling (f. 1818), som blev gift med en Kjøbmand *Gustav Bloch* i Stege.¹

IV.

Claus Pavels

— næstældste Søn af Jacob Claussøn Pavels, Sognepræst i Hjelmeland og Brynhild Pedersdatter Hielm (se Side 91) — fødtes i Hjelmeland i Aaret 1728 og var saaledes ved Faderens Død 20 Aar gml. Det følgende Aar (^{30/7} 1749) blev han fra Christiania Skole immatrikuleret som Student ved Københavns Universitet, hvor han Vaaren 1754 tog theol. Embedsexamen (med «non» til Attestats og «haud» til den homiletiske Prøve).² — Efter at have været Candidat i 6 Aar, — under hvilken Tid han rimeligvis har tjent sit Brød som Lærer, — blev Claus Pavels ^{12/2} 1760 Personelkapellan hos Provst og Sognepæst til Vanse paa Lister, Hr. Consistorialraad Michael Tyrholm, der var gift med hans Moster.³ — Under ^{12/8} 1768 blev Claus Pavels, — som af sin Biskop faar det Vidnesbyrd, at han var

¹ «Pavels-Cognater», Manuskript i Rigsarchivet.

² Københavns Univ. Matrikul og Distinctionsprotokol over theol. Embedsexamen. — At den faderløse Claus Pavels, den fattige Præstesøn fra Hjelmeland, blev Student fra Christiania Skole, skyldes vistnok ogsaa, at han blev hjulpet frem af sin Faders Barndomsven, forannævnte Consistorialraad Wegner. (Se Side 92).

³ Mag. Michael Tyrholm (f. 1691, † 1767) var gift med Janiche Pedersdatter Hielm (f. 1692, † 1774). B. Hielm: «Slægten Hielm».

«elsket og yndet af Menigheden for sit gode og retskafne Forhold inden og uden Kirken», — udnævnt til (den første) residerende Kapellan i Vanse, men døde allerede det følgende Aar — kun 41 Aar gml. — ¹¹/₄ 1769 paa Kjørrefjord Gaard i nævnte Sogn.

★ (⁷/₁₀ 1768 i Vanse) *Karen Tostrup*, f. 1740 i Lunde ved Flekkefjord, † ²¹/₃ 1813 i Bergen (som Enke for 2den Gang), — Datter af Foged over Lister og Mandal, Kammerraad Andreas Tostrup og Anna Urbye. — Karen Tostrup, — som efter sin 1ste Mands Død flyttede fra Kjørrefjord til sin Fader paa Østhassel i samme Sogn, — blev gift paany (1780) med daværende Capitaine Jacob Ulrik Holfeldt (f. 1737 i Lyngdal, † 1812 i Bergen som Generalmajor og fhv. Chef for Bergenhussiske Regiment).¹

Karen Tostrup fik ingen Børn i sit Ægteskab med Holfeldt, men denne var en udmerket Stedfader for sin Hustrues eneste Barn, den senere saa bekendte

Claus Pavels, f. ¹/₈ 1769 (efter Faderens Død) paa Kjørrefjord i Vanse, blev fra Christiansands Skole i Aaret 1785 Student i Kjøbenhavn (med Udmærkelse) og Cand. theol. 1789 (med Laudabilis). — Efter nogle Aars Ophold som Candidat i Kjøbenhavn (væsentlig optaget af æsthetiske Interesser, som hos Pavels altid var meget fremherskende), udnævntes han til residerende Kapellan i Eidanger 1793 (boede som saadan i Brevig), — blev Sognepræst til Hørsholm paa Sjælland 1796 og 2den residerende Kapellan ved Nicolai Menighed i Kjøbenhavn 1799, — rykkede op til 1ste residerende Kapellan i samme Kald 1802 og blev, — efterat Nicolai Menighed i 1804 var inddraget, — udnævnt til Sognepræst for Akershus Slotsmenighed (med Aker) ¹/₁₀ 1805

I de over 11 Aar, Pavels som Slotspræst var i Christiania, vandt han stort Ry og megen Popularitet som geistlig Taler,

¹ S. H. Finne-Grønn: «Familien Tostrup fra Lister», — Enkefru Pavels født Tostrup lod, kort før hun indtraadte i sit 2det Ægteskab, afholde Samfrændeskifte efter sin 1ste Mand. Hendes Søn Claus Pavels arvede da (Septbr. 1779) 700 Rd.

og da Bergens Bispestol ved Johan Nordal Bruns Død (1816) blev ledig, udnævntes Claus Pavels til hans Eftermand som Biskop i Bergen $^{26}/_4$ 1817. — Hans Virksomhed som saadan blev dog ikke af lang Varighed, idet han allerede $^{16}/_2$ 1822 pludselig afgik ved Døden i Bergen, 52 $^{1}/_2$ Aar gml. (rammet af et Hjerneslag, medens han sad og læste høit for sin Familie).

Biskop Pavels, — som var en Mand med udmærkede Evner, megen Kultur og Læsning, og som med levende Interesse

BISKOP CLAUS PAVELS (1769—1822).

(Efter et Lithograf.)

omfattede Alt i hans bevægede Samtid, — vil for Efterslægten være mest kjendt gjennem sin Autobiografi og sine mærkelige Dagbøger, der er af megen, ikke mindst kulturhistorisk Interesse.¹

☆ ($^{23}/_{12}$ 1799) *Maren* («Marie») *Fasland*, f. 1777 (døbt $^{13}/_{10}$ i Arendal), † $^{1}/_8$ 1865 paa Modum Præstegaard (i Huset hos

¹ Om Biskop Pavels og hans Forfatterskab se Halvorsen: «Norsk Forfatter-Lexikon» IV. og «Dansk Biografisk Lexikon» XII.

Datteren Enkefru Brun), — Datter af Kjøbmand i Arendal Engelbret Fasland og Anne Sophie Nielsdatter. (Bispinde Pavels blev 1831 i Christiania gift paany med Oberstlieutenant Herman Widing, f. 1776, † 1860).

Biskop Pavels og Hustru f. Fasland havde 3 Døttre:

- a. Karen «Claudine» Ulrikke Pavels, f. $\frac{4}{10}$ 1802 i Kjøbenhavn, † $\frac{11}{11}$ 1874 i Christiania.

★ ($\frac{8}{7}$ 1825 i Bergen) *Johan «Lyder» Brun*, f. $\frac{14}{10}$ 1802 i Bergen, † $\frac{24}{5}$ 1865 paa Rigshospitalet i Christiania, Provst og Sognepræst til Modum, — Søn af Stiftsprovst i Bergen Christen Brun og Anne Elisabeth Suhling.

7 Børn, som blev voxne, og mange Efterkommere.¹

- b. Mariane Sophie Pavels, f. $\frac{13}{12}$ 1804 i Kjøbenhavn, † $\frac{13}{3}$ 1831 i Bergen.

★ ($\frac{20}{12}$ 1824 i Bergen) *Boye Christopher Riis*, f. $\frac{16}{3}$ 1790 i Christiania, † $\frac{14}{7}$ 1851 i Bergen som Stiftsoverrets-Justitiarius, — Søn af Kjøbmand i Chr.a Johan Ludvig Riis og Marie Birgitte Grovengaard.

Justitiarius Riis, — som blev gift paany med Christiane Benedicte Hagerup og i dette Ægteskab fik flere Børn, — havde med 1ste Hustru Mariane Pavels kun 1 Barn, som naaede den voxne Alder (den som Litterat kjendte Claus Pavels Riis, f. 1826, † 1886).¹

- c. Julie Augusta Pavels, f. $\frac{11}{11}$ 1806 i Christiania, † $\frac{12}{4}$ 1849 i Fredriksværn.

★ ($\frac{18}{11}$ 1828 i Bergen) *Andreas «Olaus» Falch*, f. $\frac{1}{10}$ 1788 i Moss (hvor hans Fader var Kjøbmand), † $\frac{4}{12}$ 1855 i Fredriksværn som Capitaine i Marinen.

5 Børn, hvoraf 3 døde i spæd eller ung Alder; en Datter (gift med Commandeurcapitaine i Marinen Baltazar Knap) døde børnløs, og eneste nulevende Descendents af Capitaine Olaus Falch og Julie Pavels er saaledes Børn og Børnebørn af deres ældste Datter Augusta Falch (som var gift med afdøde Statsraad Jacob Lerche *Johansen*).¹

¹ Se «Pavels-Cognater», Manuskript i Rigsarchivet.

V.

Margrete Pavels

— næstældste Datter af Jacob Claussøn Pavels, Sognepræst i Hjelmeland, og Brynhild Pedersdatter Hielm (se Side 91), — var født i Hjelmeland ca. 1732, saaledes omtrent i Confirmationsalderen, da Faderen døde. Flere Aar senere blev hun

★ (ca. 1760) Lieutenant *Andreas Dams*, f. ca. 1720 (antagelig i Fredrikstad, hvor hans Forældre boede baade før og efter denne Søns Fødsel), † som fhv. Capitaine 1784 (begr. $18\frac{1}{5}$) i Avalsdsnæs, — Søn af Capitaine i 2det Vesterlenske Infanteri-Regiment Statius Nicolai Dams og Christine Nielsdatter.

Andreas Dams, — der efter at have staaet et halvt Snes Aar som Underofficer (sidst ved sin Faders Compagni) fik Fændriks Charakter i 1746 og derefter tjenestgjorde nogen Tid (1747) som «Volonteur ved den allierede Armé i Brabant», — blev virkelig Fændrik ved det 2det Vesterlenske Infanteri-Regiment 1748, — Secondlieutenant 1749 og Premierlieutenant («ved Accord») 1751, — erholdt Capitaines Charakter 1761, men blev ved Regimentets «Reduction» (Inddragning) fra Udgangen af 1765 uden Varsel «udsat paa Pension» (80 Rd. aarlig). — Den stakkels Mand, — som af sine Foresatte faar det Vidnesbyrd, at «hans Vilje er den bedste», og at han «fører en god Conduite og forretter Kongens Tjeneste med Flid, skjønt ikke med de udkrævende naturlige Gaver», — kom, trods derom indgiven Ansøgning, — og trods Regimentskommandøren siger om ham (1768), at han har baade «Vilje og Helbred til at tjene Kongen», — ikke senere i aktiv Tjeneste, men maatte — fattig og gjældbunden som han allerede paa Forhaand var — under Resten af sit Liv friste meget kummerlige Kaar. Han eiede og beboede en liden Gaard Helgeland i Avalsdsnæs Sogn i Karmsund og døde her som ovenfor nævnt i Mai 1784, — «64 Aar gml.»

Capitaine Andreas Dams og Hustru Margrete f. Pavels havde flere Børn (2 Sønner og 2 Døttre til Daaben i

Avaldsnæs i Aarene 1761—65), men ved Skiftet efter disse Børns Mormoder Brynhild Hielm, sal. Jacob Pavels's i Aaret 1789, — da ikke alene Capt. Dams, men ogsaa hans Hustru var død¹, — arvede deres eneste gjenlevende Barn: «Christine Margrete Dams» (Lieutenant Juells Hustru) sin Moders Lod. — Denne Margrete Pavels's Datter (f. 1762 i Avaldsnæs, † 1792 paa Limset i Nannestad) blev ¹⁸/₄ 1786 gift med daværende Lieutenant *Christian Juell* (f. 1752, † 1819 som fhv. Pladsmajor paa Akershus) og havde 5 Børn, hvoraf 2 Sønner og 1 Datter blev voxne. Disse 3 Børn (af hvilke Datteren Petronelle Cathrine Juell var gift med Sorenskriver paa Hadeland *Jens Gram Thaulow*) var i 1813 med at arve Oberst Pavels i Trondhjem og nævnes paa Skiftet efter ham som de eneste dalevende Descendenter af hans Søster Margrete. Idet Christine Margrete Dams's Sønner døde ugifte, og Datterens Ægteskab var børnløst, er Margrete Pavels's hele Efterslægt nu uddød²

VI.

Christopher Pavels

— tredje ældste Søn af Jacob Claussøn Pavels, Sognepræst i Hjelmeland, og Brynhild Pedersdatter Hielm (se Side 91), — blev født paa Hjelmelands Præstegaard (saavidt vides) i Aaret 1737.³ — Allerede i 11 Aars Alder faderløs, indtraadte han 17 Aar gml. som Underofficer ved det 2det Vesterlenske Infanteri-Regiment, hvor han blev Officer (Fændrik reformé) i 20 Aars

¹ Hun har ikke kunnet findes bl. Døde og Begravede i Avaldsnæs Ministerialbog, som iøvrigt er uordentlig ført i denne Tid.

² F. O. Juell: «Stamtavle over Familien Juell» og «Pavels-Cognater», Manuskript i Rigsarchivet.

³ Navnet «Christopher» (som ikke tidligere forekommer i Slægten, men som senere gik i Arv til hans Broderdatters Søn, Distriktslæge Christopher Pavels Munthe, der var opkaldt efter sin Moders Onkel, Obersten i Trondhjem) fik han visselig efter Biskop Christopher Nyrop i Christiansand, der havde været hans Faders Velynder og Patron.

Alder (1757), — avancerede til Secondlieutenant 1759 og blev Premierlieutenant 1761. — Som saadan faar han (paa Regimentets Conduiteliste for 1764) Ros for at være «en meget habil Officer, som fører en god Conduite og applicerer sig med stor Flid paa Kongens Tjeneste». — Fra $\frac{1}{1}$ 1766 (da 2det Vesterlenske Regiment inddroges, se Side 105) blev Pavels overført til 2det Akershuske Infanteri-Regiment og ansat som Premierlieutenant ved Capitaine G. C. Schlanbusch's Næsiske Compagni. — Ni Aar senere udnævntes han (1775) til Capitaine i 1ste Trondhjemske Infanteri-Regiment, avancerede til Major 1788, fik Oberstlieutenants Character 1798, og sluttelig Afsked som Oberst. — Han døde i Trondhjem $\frac{19}{8}$ 1811 i en Alder af ca. 74 Aar.

Oberst Pavels levede sin meste Tid som ugift; han var allerede 60 Aar gml., da han blev

☆ ($\frac{7}{12}$ 1797 i Trondhjem) *Karen Hammond*, f. $\frac{18}{8}$ 1731 i Trondhjem, † $\frac{2}{5}$ 1807 sammesteds, — Datter af Skibsfører Alexander Hammond og Birgitte Margrete Mosling. — Karen Hammond, — der altsaa var over 66 Aar, da hun blev Pavels's Hustru, og som tidligere havde været gift ikke mindre end tre Gange, — eiede en stor Formue.¹ — Da hun døde uden Livsarvinger, gik (1807) denne Formue i Henhold til oprettet Testamente over til Enkemanden Oberst Pavels, og da han 4 Aar senere afgik ved Døden, arvede hans Slægtninge (en endnu levende Søster, samt Broder- og Søsterbørn) over 100 000 Rd. efter ham. Paa Grund af Pengereductionen i 1813 (kort før Skiftets Slutning) blev der dog lidet eller intet i Behold af denne store Arv.²

¹ Oberstinde Pavels f. Hammond havde tidligere været i Ægteskab med:

1. (1751) Andreas Christian Friedlieb (f. 1723, † 1772), «Negotiant» og Raadmand i Trondhjem. Af dette Ægteskab var en Søn: Alexander Hammond Friedlieb — Karen Hammonds eneste Barn — (f. 1761, † børnløs 1792).
2. (1777) Hans Henrik Carisius (f. 1720, † 1779), Justitsraad, Raadmand og Toldforvalter i Trondhjem.
3. (1783) Christian Fredrik Meyer (f. 1738, † 1797 i Januar), Major af Cavalieriet.

² Skifte efter Oberst Pavels i Trondhjem beg. $\frac{19}{8}$ 1811, sl. $\frac{31}{12}$ 1813.

VII.

Jacob Pavels

— yngste Søn af Jacob Claussøn Pavels, Sognepræst i Hjelme-land og Brynhild Pedersdatter Hielm (se Side 91), — fødtes paa Hjelmelands Præstegaard $17\frac{1}{4}$ 1740. — Da hans Fader døde, kom han allerede som Gut til sin ældste Broder Peder Pavels, den Tid Kapellan i Aas (bosat i Drøbak), og han blev confirmeret i Frogns Kirke Høsten 1755. — Allerede $16\frac{1}{2}$ 1763 — endnu ikke 23 Aar gml. — blev Jacob Pavels Regimentskvartermester og Auditør ved 2det Vesterlenske Regiment, — erholdt 1773 Charakter som «virkelig Krigsraad» og kort før sit fornemme Giftermaal (1775) fik han Titel af «Generalauditør».¹

Efter at have været Regimentskvartermester og Auditør i $14\frac{1}{2}$ Aar, — under hvilken Tid han boede dels i Stavanger, dels paa Lister og sluttelig i Christiansand, — udnævntes han $17\frac{9}{9}$ 1777 til Magistratspræsident i Christiansand og fik et Par Aar senere Titel af Etatsraad.²

Pavels havde været Magistratspræsident i Christiansand i knapt 6 Aar, da han (i Mai 1783) «formedelst adskillige paa-

¹ Sin Uddannelse for Auditør- og Kvartermesterstillingen har Jacob Pavels vistnok faaet alene paa et juridisk Embedsmandskontor, rimeligvis hos sin Moders Fætter, Sorenskriver og Cancelliraad Jacob Hielm paa Lister († 1762). Nogen studeret Mand var han sikkerlig ikke. — Paa Regimentets Conduiteliste for 1767 anføres, at hans «Conduite i og udenfor Tjenesten» ligesom ogsaa hans «Levemaade» og hans «Anseelse» er god; men han betegnes samtidig som blottet for «Midler» og uden «Videnskaber», hvorved vel skal forstaaes, at han ingen Examen havde taget. — Senere fik Pavels som Magistratspræsident visselig Anledning til at beklage dette.

² Da Pavels i 1777 søgte om at blive Præsident i Christiansands Magistrat, fik han af sin Regimentschef Ros for «Flid, Bestræbelse og Accuratesse i alle Embedsforretninger», men ulige mere virksom end denne Attest var vistnok den underdanigste Ansøgning (dat. fra Christiansand $11\frac{7}{7}$ 1777), som hans Svigermoder, Enkeoberstinde de Tonsberg, indsendte til Arveprinsen, og hvori hun bønfaller om, at Præsidentskabet maatte blive skjænket Pavels. (Cancelli-Indlæg $17\frac{9}{9}$ 1777 i Rigsarchivet).

komne Svaghedstilfælde» og «svækket paa Sind og Legeme» indgav underdanigst Ansøgning om at maatte «afstaa» sit Embede, mod at hans Eftermand betalte ham og hans Hustru (om hun blev Enke) en Pension. — Efter Udtalelser af hans Foresatte, Stiftsbefalingsmand Kammerherre Adeler og af hans Embedsbrødre i Christianssand var vistnok ogsaa Pavels dengang aldeles uskikket til at forestaa sit Embede, og han blev ^{31/12} 1783 «i Naade forlovet» fra samme med Pension 500 Rd. aarlig (og 130 Rd. aarlig til hans eventuelle Enke).¹

Pavels, — som ved sin Afsked var en Mand paa kun 43 Aar, — flyttede som Pensionist kort efter til Drøbak (hvor han som foran nævnt havde været i sin Barndom og Ungdom) og levede her Resten af sine Dage. Han døde ^{25/1} 1804 i Drøbak, henved 64 Aar gml.

★ (^{7/2} 1775 i Christianssand, «viet i Huset») *Helene Christine «Elisabeth» de Tonsberg*, f. ^{10/8} 1754 i Chr.a., † ^{11/1} 1821 i Drøbak, — Datter af Oberst, Chef for Vesterlenske Regiment Hans de Tonsberg og Sophie Beate Huitfeldt.

Etatsraad Jacob Pavels og Hustru f. de Tonsberg, — hvis Ægteskab de første 14 Aar var børnløst, — fik senere 3 Børn (alle fødte i Drøbak). En Søn døde i spæd Alder (1791); en Søn og en Datter overlevede Forældrene, nemlig:

1. **Hans Jacob Pavels**, f. 1789, † 1868 i Drøbak, Skipper, hvis Børn og Efterkommere udgjør den eneste tilbageværende Gren af «Familien Pavels i Norge». (Se IX, Side 111).
2. **Sophie Beate Pavels**, f. 1795 (døbt ^{3/10} i Drøbak), † ^{4/6} 1868 paa Fredrikshald.

★ (^{20/11} 1821 i Drøbak) *Erik Peter Horn*, f. ^{20/1} 1792 paa Fredrikshald, † ^{1/3} 1868 sammesteds, Skibsfører, — Søn af Sorenskriver i Follo, Cancelliraad Erik Horn og Adolphine Martin.

6 Børn (3 Sønner og 3 Døttre) og talrig Efterslægt.²

¹ Cancelli-Indlæg ^{31/12} 1783 i Rigsarchivet.

² «Pavels-Cognater», Manuskript i Rigsarchivet.

VIII.

Brynhild («Bolette») Pavels¹

— yngste Barn af Sognepræst i Hjelmeland Jacob Claussøn Pavels og Brynhild Pedersdatter Hielm (se Side 91), — fødtes paa Hjelmelands Præstegaard i Aaret 1743.

✱ (²²/₈ 1767 i Hjelmeland) *Hans Tostrup*, f. 1719 i Vanse Sogn af Forældre: Foged paa Lister Nils Hanssøn Tostrup og Karen Toldorph, — † 1779 (begr. ²³/₈) i Mandal, hvor «han var Toldkontrollør».²

Ved Skiftet efter «Hans Tostrup i Mandal» (beg. ⁷/₁₀ 1779) blev hans Løsøre taxeret for 109 Rd., og hans Hus («liggendes mod Elven») værdsattes for 300 Rd., saaledes Boets Activa lidt over 400 Rd. Gjælden udgjorde over det dobbelte Beløb, hvoriblandt «140 Rd. til Fyrforvaltermadame Creutz og hendes Svoger Procurator Mølbach fra den Tid, den sal. Mand som Fuldmægtig for dem havde Lindesnæs Fyr under Forvaltning».

Enkemadame Bolette Tostrup f. Pavels, — der saaledes ved sin Mands Død sad tilbage med et fallit Bo, og som da havde 2 Børn i Alderen 11 og 10 Aar (en Søn var død i to Aars Alder 1773), — flyttede til sin gamle Moder i Hjelmeland, af hvem hun ved Gavebrev af ⁸/₅ 1783 fik den ene Halvpart i Vaaningshusene paa den Gamles Bosted Sande Gaard, medens den anden Halvdel i samme Huse gik over til den «odelsbaarne» Sønneson Jacob Pavels, som dengang uden Tvil var paatænkt at skulle blive Gaardbruger paa Sande. (Se Side 95). — Efter sin Moders Død (1788) vedblev Enkemadame Tostrup fremdeles at bebo og bruge Sande Gaard (hvoraf ³/₄ eiedes af hendes nævnte Brodersøn Jacob Pavels, medens ¹/₄ eiedes af dennes Moder, som 2den Gang var gift

¹ Hun var vistnok døbt med det i Slægten Hielm gamle Navn «Brynhild», som imidlertid efterhaanden blev «forbedret» til «Bølle» og «Bolle» og sluttelig til «Bolette».

² S. H. Finne-Grøn: «Familien Tostrup fra Lister», Side 13.

med Provst Friis). — Endnu i 1801 (ved Folketællingen) sees Madame Bolette Tostrup at være «Bruger» paa Sande, og hendes Søn (dengang Lieutenant og allerede gift Mand med et Barn) boede som «Inderst» hos sin Moder. — Men i Aaret 1803 købte Lieutenant Tostrup af sin Fætter, ovennævnte Jacob Pavels, og dennes Stedfader Provst Friis (ved Skjøder dat. $\frac{1}{6}$) hele Sande Gaard og fik s. A. sig overdraget af sin Moder hendes Part i Gaardens Vaaningshuse. Efter den Tid boede Enkemadame Tostrup i sin Søns Hus paa Sande, hvor hun sluttelig døde i Aaret 1815 (begr. $\frac{6}{12}$) i 72 Aars Alder og efter at have været Enke Halvdelen af sit lange Liv.

Af Hans Tostrups og Bolette Pavels's ovennævnte 2 Børn blev Datteren Karen Bolette (f. 1769, † 1837) gift med en Guldsmed *David Lundberg* i Jelse Sogn († 1813); — Sønnen Nicolai Tostrup (f. 1768, † 1858) var som nævnt Officer, tog Afsked som Capitaine, brugte i en lang Aarrække Sande Gaard i Hjelmeland, men tilbragte sine sidste Aar paa Snekkestad ved Holmestrand. Han havde 4 Sønner og 4 Døttre og en talrig Efterslægt.¹

IX.

Hans Jacob Pavels

— eneste gjenlevende Søn af Etatsraad Jacob Pavels og Elisabeth de Tonsberg (se Side 109), — f. $\frac{24}{4}$ 1789. — Boede alle sine Dage i Drøbak, hvorfra han i flere Aar som Skipper paa en Jagt foer i Fragtfart mellem Christiania og sit Hjemsted. — Døde i Drøbak $\frac{22}{5}$ 1868, i sit 80de Aar.

★ ($\frac{23}{12}$ 1813 i Drøbak) *Seline «Samueline» Bryn*, f. $\frac{9}{6}$ 1792 i Drøbak, † sammesteds $\frac{23}{2}$ 1880 i en Alder af henved 88 Aar, — Datter af Skipper (Fragtemand) i Drøbak Jacob Bryn og Marie Samuelsen.

¹ S. H. Finne-Grønn: «Familien Tostrup» og «Pavels-Cognater», Manuskript i Rigsarchivet.

Hans Jacob Pavels og Samueline Bryn havde følgende
11 Børn (3 Sønner og 8 Døttre), alle fødte i Drøbak:

1. **Elisabeth Christine Pavels** («Elise»), f. $1/_{11}$ 1814, † $12/_{1}$ 1902 i Fredrikstad.
 ☆ ($22/_{11}$ 1853) *Theodor Nicolai Olsen*, f. $22/_{4}$ 1829, Sømand og Gaardeier i (vestre) Fredrikstad. 1 Søn.¹
2. **Jacobine Mariane Pāvels**, («Bina»), f. $26/_{5}$ 1816, † $24/_{4}$ 1899 i Christiania.
 ☆ ($19/_{2}$ 1854 i Drøbak) *Olaus Nielsen Tandberg*, f. 1824, † $16/_{10}$ 1898, oprindelig Snedker, senere Handelsborger i Drøbak og sluttelig (fra 1859) Trælasthan­dler i Christiania. (Var Enkemand, da han blev gift med Bina Pavels). — Ingen Børn af dette Ægteskab.
3. **Maren Agnete Pavels**, f. $7/_{9}$ 1818, † $18/_{12}$ 1895 i Drøbak. Ugift. (Var aandsvag fra Barndommen og døde i Huset hos Søsteren Enkefru Horgen, se nedenfor).
4. **Hans Jacob Pavels**, f. $20/_{5}$ 1820, † $11/_{9}$ 1861. Skibsfører, senere Handelsmand og Gaardeier i Drøbak.
 ☆ ($18/_{7}$ 1848 i Hamburg) *Anne Paust Sønnichsen*, f. $21/_{2}$ 1820 i Risør, — bor (1903) som Enke i Christiania, — Datter af Kjøbmand og Trælasthan­dler i Risør Sønnich Sønnichsen og Dorothea Winther Norberg. — Ingen Børn.
5. **Sophie Erika Pavels**, f. $11/_{10}$ 1821, † $12/_{10}$ 1876 i Christiania.
 ☆ ($23/_{5}$ 1848 i Drøbak) *Louis Heinrich Nibbe*, f. $23/_{2}$ 1820 i Hanover, † $11/_{3}$ 1869 i Christiania, Restauratør og Høtelvært sammesteds (Hôtel d'Angleterre). — 3 Sønner og 1 Datter.¹
6. **Henriette Christiane Pavels**, f. $16/_{7}$ 1823, † $10/_{12}$ 1884 i Drøbak.
 ☆ ($18/_{1}$ 1861 i Drøbak) *Fredrik Ferdinand Jørgensen*, f. $30/_{9}$ 1831 i Drøbak, — Skibsfører, senere Samlagsbestyrer i Drøbak. (Han er senere gift paany). Med 1ste Hustru f. Pavels ingen Børn.
7. **Hansine «Samueline» Pavels**, f. $13/_{8}$ 1825, lever (1903) i Drøbaks Hospital («Gamlehjem») som Enke.

¹ «Pavels-Cognater», Manuskript i Rigsarchivet.

- ★ (¹⁶/₁₀ 1868 i Drøbak) *Peter Horgen*, f. ²⁸/₁₁ 1811, † ¹³/₄ 1888, var Gaardbruger i Frogn, senere Hôtelvært i Drøbak. — Ingen Børn.
8. **Amalie Tonsberg Pavels**, f. ³/₈ 1827, † ¹⁷/₇ 1899 i Drøbak.
★ (⁹/₄ 1849 i Drøbak) *Arne Larsen*, f. ⁶/₇ 1808 i Grytten i Romsdalen, † ¹⁹/₅ 1876, — Farvermester, senere Kjøbmand i Drøbak. 7 Børn og mange Efterkommere.¹
9. **Samuel Søren Samuelsen Pavels**, f. 1830, fhv. Kjøbmand og Handelsreisende i Christiania, som tilligemed sine Børn og Børnebørn udgjør den eneste gjenværende Gren af «Familien Pavels i Norge». (Se X, nedenfor).
10. **Anne Pavels**, f. ³/₂ 1832 lever (1903) i Christiania som Enke.
★ (²⁴/₁₀ 1850 i Drøbak) *Johan Philip David Schläger*, f. 1806 i Lübeck, † ¹²/₁₂ 1882 paa sin Gaard ved Lysaker i Bærum. (Var tidligere Glasmester i Chr.a). — Ingen Børn.
11. **Fredrik Mathias Pavels**, f. ²⁶/₇ 1836, var Skibsfører og blev borte paa Søen i Aaret 1875.
★ (⁵/₁ 1873 i Drøbak) *Hulda Haagensen*, f. ³⁰/₈ 1846 i Drøbak, — Datter af Skibsfører Caspar Haagensen og Johanne Hoxmark. — Ingen Børn.

X.

(Den eneste tilbageværende Gren af «Familien Pavels i Norge».)

Samuel Pavels

— Søn af Hans Jacob Pavels og Samueline Bryn (se ovenfor),
— født ¹¹/₅ 1830 i Drøbak, — fhv. Kjøbmand og Handelsreisende, bor (1903) i Christiania.

★ 1. (¹⁴/₁₂ 1856 i Christiania) *Anna Pettersen*, f. ⁵/₉ 1834 i Drøbak, † ¹/₉ 1888 i Christiania, — Datter af Uhrmager og Organist i Drøbak Hans Petter Pettersen og Marie Sand.

¹ «Pavels-Cognater», Manuskript i Rigsarchivet.

★ 2. (⁹/₅ 1895 i Christiania) *Hanna Margrete Fossum*,
f. ²⁸/₂ 1851 i Christiansand.

4 Børn (1 Søn og 3 Døttre), alle af 1ste Ægteskab:

1. **Helga Sophie Pavels**, f. ¹⁰/₉ 1857 i Christiania. Ugift, bor i Christiania.
2. **Harald Gunerius Pavels**, f. ⁵/₁ 1860 i Aker, Dampskibsfører paa Øieren.

★ (⁹/₁₂ 1893 i Christiania) *Kaja Bull Foyen Paulsen*,
f. ¹/₆ 1868 i Eidsberg, — Datter af Cand. philos., Godseier
Christian Wilh. Paulsen og Kaja Foyen.

• Børn (alle fødte i Trøgstad i Smaalenene):

- a. **Ellinor Foyen Pavels**, f. ⁹/₈ 1895.
 - b. **Rigmor Pavels**, f. ¹⁴/₁₁ 1898.
 - c. **Sonja Pavels**, f. ⁵/₉ 1900.
3. **Fanny Marie Samueline Pavels**, f. ⁷/₁₁ 1863 i Drøbak.
★ (⁷/₁₁ 1887 i Christiania) *Johan Henrik Borrebæk*,
f. ¹¹/₆ 1860, Overretssagfører i Christiania. — 1 Datter f. 1891.¹
 4. **Ragna Cathinka Pavels**, f. ²⁴/₅ 1867 i Drøbak.
★ (²⁴/₄ 1897 i Christiania) *Hjalmar Emil Aass*, f. ⁵/₈
1865, Overretssagfører i Christiania. — 1 Søn f. 1903.¹

¹ Pavels-Cognater, Manuskript i Rigsarchivet.

Oversigtstavle.

(De romerske Tal henviser til vedk. Afsnit af Optegnelserne.)

I.

Claus Claussøn Pavels (1660—1716),

Søn af Borgermester i Ringsted Claus Povelssøn († 1675).

Claus Pavels var i en Aarrække «Latinsk Skolemester» i Stavanger, men blev kort før sin Død udnævnt til residerende Kapellan i Finnø.

Efterlod kun et Barn, Sønnen:

Jacob Claussøn Pavels

(1697—1748),

Sognepræst i Hjelmeland.

7 Børn: Peder, Christine, Claus, Margrete, Christopher, Jacob og Bolette:

II.

Peder Pavels

(1724—1777),

Provst og Sognepræst
i Hjelmeland.

2 Døttre (gift med Aabel og Munthe, begge talrig Efterslægt) samt 2 Sønner, af hvilke:

Peder Pavels

(1769—1855),

Provst og Sognepræst
i Sandherred,

havde 3 Døttre, alle ugifte, af hvilke de to længstlevende:

Birgitte og Charlotte Pavels i Aaret 1858 oprettede de Pavelske Legater (for Almuen i Gloppen og for ældre Damer).

III.

Christine Pavels.

• Hans Blixencrone

Kolling, Auctionsforvalter paa Lister.

(Efterslægt i Danmark).

V.

Margrete Pavels.

• Andreas Dams,
Capitaine i 2det

Vesterlenske Regiment.
(Ingen nulevende Efterkommere).

VII.

Jacob Pavels

(1740—1804),

Etatsraad og Magistratspræsident i Chr.sand, senere bosat i Drøbak.

En Datter (gift med Horn, talrig Efterslægt) og Sønnen:

IV.

Claus Pavels

(1728—1769),

Resid. Kapellan i Vansø.

Eneste Barn:

Claus Pavels

(1769—1822),

Biskop i Bergen.

(3 Døttre, gift med Brun, Riis og Falch, talrig Efterslægt).

VI.

Christopher Pavels

(1737—1811),

Oberst i Trondhjem.

(Død børnløs).

VIII.

Bolette Pavels.

• Hans Tostrup
i Mandal.

(Talrig Efterslægt).

IX.

Hans Jacob Pavels (1789—1868), Skipper i Drøbak.

- 11 Børn og mange Efterkommere.

Efterslægt paa Mandsiden dog kun gennem Sønnen:

X.

Samuel Pavels (f. 1830), fhv. Handelsmand i Christiania. 1 Søn og 3 Døttre (den eneste tilbageværende Gren af Familien Pavels i Norge).

NAVNEREGISTER

(De i Familierne Aabel, Leigh og Pavels Indgiftedes Navne staar med *Cursiv*).

	Side		Side
Aabel (Familien)	1—63	<i>Berg</i>	49
— (Gaarden) 13, 20, 30, 31, 45, 54		Bergen	50, 103
— (Oversigtstavle)	64	Bergwitz	70
Aal (i Hallingdal)	77	Berregaard	98
Aalborg	38	Bessesen	27
Aanevig (Arnevig)	9	<i>Birch</i>	39
Aarvold	78, 79	Bircherod	89, 90
Aas (Præstegjæld)	92	Birkeland	23, 57
<i>Aass</i>	114	<i>Birkenæs</i>	15, 22, 54
Abel	20	Blegraf	77
Adeler	109	Blixencrone	100
<i>Ancher</i> (<i>Anker</i>) 73, 74, 75, 76, 83, 84		Bloch	101
Arentz	70	<i>Boen</i>	15, 23, 24, 25, 55
Arntzen	74, 84	Borchardsen	70
<i>Aslaksen</i>	40	<i>Borrebæk</i>	114
<i>Astrup</i>	41	Brandt	50
Aurland (Urland)	47, 50	Bredal	24
Avaldsnæs	70, 105, 106	Brevig	102
		Briseid	9
Baade	48, 98, 99	<i>Brun</i>	103, 104, 115
Bach	39	<i>Bruun</i>	71, 72
Baden	77	<i>Bryn</i>	111
Balchen	63	Bugge	50, 54
<i>Balle</i>	81	Bull	70
Bauker	80		
Bech	41	Carisius	107
<i>Beenberg</i>	76	Christian IV	9

	Side		Side
Christiania	50, 71, 78, 79, 80, 83, 102	Gausdal	73, 77, 80
Christiansand	12, 23, 24, 27, 34, 35, 37, 39, 40, 43, 44, 46, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 71, 89, 108.	Geelmuyden	70
Christiansen	40, 80	Gjernæs	19
Cold	72, 74	Gjessing	60, 61
Collett	49	Gjeving	9, 10
Corneliussen	49	Glad	73, 84
Coucheron	80	Gloppen	96, 97
Creutz	110	Glückstad	80
		Godtzen	70, 92
Daae	94, 95	Grach	71
Dams	91, 105, 115	Grebstad	13, 17
Dannevig	37	Grimenæs	37
Dietrichson	78, 79, 84	Grovengaard	104
Dircks	50	Grüner	72, 84
Dolhoff	55	Grødum	27, 34
Drøbak	93, 109, 111, 112	Grønland	80
Dusgaard	73	Grøntvedt	78
Dybesland	53		
Dybwad	49	Haabesland	22, 51
		Haagensen	113
Ebbell	70	Haanæs	16, 18, 19
Eitzen	74	Hagerup	46, 104
Elberg	76	Hald	40
Elverum	71, 72	Hall	82
Engelschjøn	27	Hammond	107
Engzelius	76	Hamre 8, 10, 16, 19, 20, 21, 27, 31, 52, 63.	
Erklev	19, 25	Hansen	49, 58, 60
Etne	49	Hartmann	74, 84
		Haslund	38
Falch	104, 115	Hauge (Have)	13, 15, 16, 25, 64
Fasland	103	Hegelund	70
Femmer (Femer)	46	Helgeland (Avaldsnæs)	106
Finne	90	— (Ringerike)	78
Flekkefjord	40	Hellevig	21
Foss (Familien)	12, 17, 25 ff., 29, 64	Helsingør	77, 92
— (Gaarden)	8, 13, 15, 17, 29	Hermansen	38, 45
Fossum	114	Hess	63
Foyen	114	Hielm 91, 92, 93, 94, 100, 101, 106, 108, 110.	
Friedlieb	107	Hjelmeland	91, 92, 93
Friis	56, 94, 95	Hjorth	58, 70
Føreid	19	Hjørring (i Jylland)	38
		Holfeldt	102

	Side		Side
Holland	34, 53	Leire	9
Holte 11, 12, 21, 22, 23, 24		Lemsland (Lømsland)	19, 28, 44
Holtermann	70, 101	Lihme	90
Hopper	82	Lillesand	45, 59
Horgen	113	Lindaas	94
Horn	109, 115	Lindal	90
Hoxmark	113	Lindesnæs	110
Huitfeldt	109	Lofthus	40
Hveding	15	Lom	73, 75
Høielt 12, 16, 34, 43, 44, 45		Lund	24, 37, 55, 99
Hørsholm	102	Lundberg	111
Irgens	77	Lykkedrange	19
Isefjær 23, 24, 31, 36, 52, 59		Lyngdal	100
Janssen	81	Løchstøer	53, 63
Jersin	70, 71	Løseche	78
Johansen	104	Maag	82
Jostedal	47, 80	Magnus	70
Juell	106	Mandal	37, 110
Just	60, 61	Mansfelt	24
Justnæs	39	Marholt	10, 11
Jørgensen	112	Martin	109
Kielland	70, 84	Meinich	49
Kjevig	57	Meyer	107
Kjøbenhavn	37, 38, 67, 80, 102	Meldal	46, 78
Kjøbmann	55	Modum	49, 104
Kjørrefjord	100, 102	Moe	83
Klep	15	Molland	62
Knapp	104	Mollestad 15, 22, 27, 43, 54	
Knarrestad	26	Mosby	13
Kolling 91, 93, 100, 101, 115		Mosling	107
Kosvig	54, 60	Munch	89
Kragerø	96	Munthe	49, 99, 115
Krødsherred	48, 79	Mæbø	14
Kvigshøi (Kvigshong)	11, 64	Mølback	110
Kvikne	77	Møller	79
Kæler	38	Mørch	77
Land	48, 49, 75, 78, 79	Nannestad (Præstegæld)	106
Landvig	55	Natved	54, 80
Larsen	99, 113	Nibbe	112
Leigh (Familien)	65—83	Nielsen	83
— (Oversigtstavle)	84	Norberg	112
		Nyrop	106

	Side		Side
<i>Olsen</i>	112	Sogndal (i Sogn)	78
Oslo	41	<i>Stabell</i>	81
Overhallen	80	Stavanger	69, 70, 71, 89, 92
Paschen	63	<i>Steen</i>	76
<i>Paulsen</i>	114	Steenstrup	50, 70
Pavels (Familien)	85—114	<i>Stendal (Stendahl)</i> 14, 21, 23, 24, 29, 36, 38, 42, 54, 59.	
— (Oversigtstavle)	115	<i>Stigman (Stekman)</i>	37
<i>Pettersen</i>	113	Storch	93
<i>Pflueg (Pfleng)</i>	72, 96	<i>Stousland</i>	39
<i>Post, von</i>	81	Stousland (Gaard i Søgne) 9, 10, 64	
Povelsson («Povls» — «Pavls») 87, 89		<i>Stray</i>	40
Rasch	71	Strømme	19, 25, 26, 29
Restorff	81	<i>Stuhr</i>	38
<i>Riis</i>	104, 115	<i>Støren</i>	49, 50
Ringebu	74, 75	Suhling	104
Ringsaker	73, 75, 76	Swindt	57
Ringsted	87	Svingeset	68
Roeskilde	80	Sæby (i Jylland)	38, 40, 44
Rogstad	27	Sømme	70
<i>Rosenvold</i>	57	Sønderhaven (i Jylland)	38
<i>Rosseland</i> (i Birkenæs)	16, 21	<i>Sønnichsen</i>	112
Rosseland (i Grebstad)	8	<i>Tandberg</i>	112
Rouen	40	Teilmann	96
<i>Rugslund</i>	34, 43	Thaulow	106
Ryen	19, 24, 26, 27, 28	Thorvaldsen	95, 96
<i>Ryning</i>	77	Timmensæs	20, 24, 25, 26, 27, 54
<i>Rønneberg</i>	79	Tingsager	27
Røros	76	<i>Tjore</i>	55
Samuelson	111	Toldorph	110
Sandborg	72	<i>Tonsberg, de</i>	108, 109
Sande	91, 95, 110	Torup	23
Sandefjord (Sandherred)	96	<i>Tostrup</i>	91, 95, 102, 110, 115
Saxild	50	Tryssil	71, 72
<i>Schläger</i>	113	Tved (Præstegaard)	43, 69
<i>Schou</i>	50, 82	<i>Tvede</i>	15, 18, 22, 26, 27, 41, 42, 43, 44, 45, 57, 62.
<i>Schumacher</i>	81	Tyrholm	100
Schwabe	80	Tønset	78
<i>Seehusen</i>	70	Tøstie	50
<i>Smith</i>	70, 84	<i>Ulvesund</i>	60, 61
Smith-Petersen	70	Urbye	102
Sode	69	Urland (se Aurland).	
Sogndal (ved Egersund)	71		

	Side		Side
<i>Vallesværd (Wallesværd)</i>	62	<i>Viker</i>	49
<i>Vanse</i>	100, 101, 102	<i>Winsnes</i>	70
<i>Vee</i>	26, 28	<i>Vogt</i>	49, 68
<i>Wegner</i>	53, 92, 101		
<i>Wendelboe</i>	92	<i>Zetlitz</i>	70
<i>Westenholz</i>	38	<i>Zimmermann</i>	46
<i>Vesterhus</i>	31		
<i>Widing</i>	104	<i>Østhassel</i>	102

